

Kroski obzorja

GLASILO OBČINE SEŽANA | LETNIK XXIII | ŠTEVILKA 5 | OKTOBER 2021 | TISKOVINA | POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 6210 SEŽANA

OBČINA
SEŽANA

IZ VSEBINE:

- Občina Sežana, mladim prijazna občina
- Radica Slavkovič - dobitnica nagrade Republike Slovenije
- Primorski balinarji uspešni na svetovnem prvenstvu v balinanju
- Martinovanje na Krasu

PRIHAJA NA ODRE KOSOVELOVEGA DOMA SEŽANA

**Petek, 29. oktober 2021,
ob 20.00**

VITA MAVRIČ – NOKTURNO
ŽLAHTNIH DUŠ
Koncert za Glasbeno plesni
abonma in izven.

**Nedelja, 5. december 2021,
ob 20.00**

Koncert
NA RAZPOTJU GRŠKE PESMI
(Mikis Theodorakis, Manos
Hadjidakis in drugi grški

skladatelji)

Poje: Vasilis Lekkas; flavta: Konstantinos Makaritis;
klavir / umetniški vodja: Vasos Argyridis.

**Torek, 2. november 2021,
ob 20.00**

Slovenski film NEKOČ SO BILI
LJUDJE
s pogovorom z režiserjem
Goranom Vojnovičem po filmu.

**Sobota, 11. december 2021,
ob 20.00**

Koncert ŠUKAR
Načrtujemo tudi možnost
nakupa vstopnice v kombinaciji
z degustacijskim ogledom kleti
Vinakrasa Sežana.

**Četrtek, 4. november 2021,
ob 18.00**

VIDEZ TIPNEGA
Odprtje 20. regijske tematske
razstave likovnih del primorskih
likovnih ustvarjalcev.

**Sreda, 15. december 2021,
ob 20.00**

SSG Trst in SiTi Teater BTC
Jure Karas: ČUDOVITA
Glasbena komedija, izven.

**Petek, 19. november 2021,
ob 20.00**

Koncert
YANI PEARL & MARTIN MARTIS

**Torek, 28. december 2021,
ob 20.00**

SiTiTeater
Saša Anočič: JANEZ NOVAK
Komedija, izven.

**Sobota, 20. november 2021,
ob 17.00**

Orkester izvornih instrumentov
ŽIVLJENJE STVARI z delavnico za
otroke po koncertu

Obiščite naš SPLETNI KINO –
dostopen je preko spletne
strani www.kosovelovdom.si
v zavihku SPLETNI KINO (pod
zavihkom KINO).

GLASBA Z OKUSOM

**Sreda, 24. november 2021,
ob 20.00**

Koncert
CHRIS ECKMAN

Vstopnice za novembrske dogodke bodo v prodaji od
29. oktobra dalje, za decembrske pa predvidoma konec
novembra.

**Torek, 30. november 2021,
ob 20.00**

MN Dance Company in
Cankarjev dom Ljubljana v
sodelovanju s SNG Nova Gorica
Michal Rynia, Nastja Bremec
Rynia – DE-SET Plesna predstava za Glasbeno-plesni
abonma in izven. Z nastopom dua Silence.

Program in informacije:
www.kosovelovdom.si.

Spremljajte tudi naša FB profila
KINO Sežana in Kosovelov dom Sežana.

Izdaja:
Občina Sežana

Odgovorna urednica:
mag. Magdalena Svetina Terčon

Namestnica odgovorne urednice:
Ivica Podgoršek

Uredniški odbor:
**Jana Hreščak, Anet Jagodič, Olga Knez,
Miha Ravbar Vidmar, Sara Škapin**

Lektorica:
mag. Magdalena Svetina Terčon
(razen oglasnih sporočil)

Grafično oblikovanje:
Lucija Klanac (Tiskarna Mljač)

Tisk:
Grafika Gracer d. o. o.

Število izvodov:
5350, Sežana, oktober 2021

Glasilo je vpisano v Razvid medijev,
ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS,
pod zaporedno številko 388.

ISSN 2536-3832

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila
dobite na tel. št.: 05/ 73 10 148,
e-mail: glasilo@sezana.si,
Petra Arko Kovačič.

Slika na naslovnici:
Jan Antonac

Glasilo si lahko ogledate v el. obliki na:
www.sezana.si - Kraški obzornik

Zbiram kamenčke zadnjih mesecev. Različnih velikosti so, različnih barv, vzorcev in oblik. Pravzaprav so bolj utrinki, ki spreminjajo barvo in vzorce v skladu z razpoloženjem.

Ko so dnevi sončni, so pisani in radoživi, ko pa so dnevi deževni, so temni in komaj vidni pod sivino oblakov. In ti dnevi niso povezani z vremenom, ampak so odvisni od vtisov, ki jih puščajo različna srečevanja z ljudmi.

Te kamenčke nosim v svojem srcu.

Kakšen bo kamenček na določen dan, mi pogosto nakaže že jutro, prva vožnja z avtomobilom.

Po navadi so zjutraj še svetli, zlasti ker so na križišču pred Sežano vozniki solidarni, da se gremo ,zadrgo'. Takrat mi je prav toplo pri srcu. Toda popoldne, ko čakam, da bi zavila na levo na glavno cesto, vključitev v promet traja tudi petnajst minut. Nihče od voznikov na glavni cesti noče zrahljati zadrge, da bi se lahko vključili v promet. Se res vsem tako zelo mudi? So njihovi kamenčki, tako kot moj takrat že izgubili svoj lesk? So zgolj lutke, ki ne zmorejo ali nočejo več zaznavati bližine? Včasih imam občutek, da vozniki ceke povečajo hitrost, da ne bi slučajno zavila pred njih. Takrat kamenčki postajajo vse bolj sivi, včasih celo črni?

Pa tako malo je treba, da bi se posvetlili.

Ljudje rabimo svetle kamenčke. Ne da jih zgolj nosimo, ampak da si jih delimo. Takrat bi s kamenčki lahko delili tudi srečo.

In oblaki? Tudi če bi bili, jih sploh ne bi videli.

mag. Magdalena Svetina Terčon

Prosimo vas, da nam vse prispevke in fotografije pošiljate na glasilo@sezana.si. Rok za oddajo člankov za naslednjo številko je 15. 11. 2021. Članki naj obsegajo največ 3000 znakov s presledki, vsebovati pa morajo naslov članka ter navedbo avtorja besedila in fotografij. Fotografije morajo biti ustrezne ločljivosti (300 dpi, vendar ne večje od 3 MB).

Na Sežanskem podelili občinska priznanja

Letošnje prireditve ob sežanskem občinskem prazniku 28. avgust, ki ga občina s približno 13 tisoč prebivalci praznuje v spomin na prihod prve partizanske čete na Kras in začetek upora proti okupatorju leta 1941, so drugačne, kot smo jih bili vajeni v preteklosti.

Letošnji občinski praznik pomeni nadaljevanje 50. Praznika terana in pršuta, obenem pa sovpada s 30-letnico delovanja Kosovelovega doma, kjer se je odvijala tudi slavnostna seja sežanskega občinskega sveta.

Župan David Škabar je predstavil projekte, ki so zaključeni, se izvajajo ali pa so v fazi projektiranja in dogovarjanja. Obenem se je zahvalil vsem, ki prispevajo k razvoju, prepoznavnosti in dobrobiti občine.

Podelili so tudi občinska priznanja in

Na sliki z leve: Bojan Podgoršek, Pavel Skrinjar, David Škabar, Srečko Rože in Jordan Guštin.

Župan David Škabar z novima častnima občanoma Občine Sežana, Pavlom Skrinjarjem in Srečkom Rožetom.

nagrade za letošnje leto. Letos je občina izgubila dva častna občana, Jolko Milič in Viktorja Saksido, nova častna občana pa sta postala Pavel Skrinjar za posebne zasluge na področju domoznanstva, umetnosti, kulture in publicistike, in Srečko Rože za posebne zasluge pri ohranjanju kulturne in etnološke dediščine ter izjemno predanost in požrtvovalnost na vseh področjih življenja in dela. Nagrado Občine Sežana kot najvišje občinsko priznanje je prejel Bojan Podgoršek za dolgoletno uspešno in ustvarjalno delo na kulturnem področju. Z občinskim priznanjem pa gre zahvala Jordanu Guštinu za dolgoletno vodenje Jamarskega društva Sežana in neprecenljiv prispevek k razvoju jamarstva in jamarsko-reševalne službe. Kulturni utrip je popestril godalni kvintet Magnolija.

Besedilo in sliki: Olga Knez

18. seja Občinskega sveta Občine Sežana

30. september 2021

Sprejeti sklepi in drugi akti:

1. Ocena o izvajanju Občinskega programa varnosti občine Sežana v letu 2020 – seznanitev.
2. Letna poročila koncesionarja o izvajanju gospodarskih javnih služb za leto 2020 – seznanitev:
 - Letno poročilo koncesionarja o izvajanju gospodarske javne službe Urejanje javnih poti, površin za pešce in zelenih površin v občini

Sežana za leto 2020, št. KV/442-21, marec 2021;

- Letno poročilo koncesionarja o izvajanju gospodarskih javnih služb Zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov v občini Sežana za leto 2020, št. KV/440-21/1, marec 2021;
- Letno poročilo koncesionarja o izvajanju gospodarske javne službe za pokopališko dejavnost in urejanje pokopališč v občini Sežana za leto 2020, št. VK/441-21/1, marec 2021.

3. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za območje na Lenivcu (del EUP SŽ-142).
4. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za kamnolom Mali Medvejk (del EUP SŽ-03).
5. Poročilo o polletni realizaciji proračuna Občine Sežana za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2021 – seznanitev.
6. Odlok o rebalansu-1 proračuna Občine Sežana za leto 2021.
7. Odlok o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnov-

- na šola Srečka Kosovela Sežana.
8. Odlok o dopolnitvi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Kraške lekarnarne Ilirska Bistrica.
 9. Predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi Zdravstvenega doma Sežana – prva obravnava.
 10. Odlok o poimenovanju in spremembah potekov ulic na območju Ograd v Sežani ter ukinitvi ulice Nova pot v Sežani.
 11. Odlok o spremembi in dopolnitvi Odloka o priznanjih Občine Sežana.
 12. Sklep o določitvi vrednosti točke za obračun občinskih taks na območju občine Sežana za leto 2022.
 13. Sklep o razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Dutovlje.
 14. Volitve in imenovanja:
 - Sklep o imenovanju dveh predstavnikov ustanovitelja v Svet javnega zavoda Zdravstveni dom Sežana;
 - Sklep o imenovanju treh predstavnikov uporabnikov v Svet javnega zavoda Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana.
 15. Sklep glede investicije Občine Sežana v Dutovljah v letu 2021.
 16. Sklep, s katerim se naloži županu,

da na prvo naslednjo sejo občinskega sveta uvrsti točko: Ocena transparentnosti delovanja Občine Sežana, razvidne iz raziskave, ki jo je za vse slovenske občine pripravil Inštitut Danes je nov dan v sodelovanju z Organizacijo za participatorno družbo ter PIC – Pravni center za varstvo človekovih pravic in okolja.

Gradivo k točkam dnevnega reda, ki jih je Občinski svet Občine Sežana obravnaval na 18. seji, dne 30. 9. 2021, je dostopno na spletni strani www.sezana.si.

Občinska uprava

Prvi šolski dan

S 1. septembrom tudi v občini Sežana osnovnošolci in dijaki začnejo novo poglavje, s katerim se jim odpirajo poti do različnega znanja in novih spoznanj. Ob začetku šolskega leta 2021/22 je na območju občine Sežana v osnovnošolske klopi sedlo 1.163 učencev, v srednješolske pa 414 dijakov, med katerimi jih je kar 110 prvič prestopilo prag sežanskega šolskega centra.

Še posebno razburljiv je bil ta dan za 125 prvošolčkov in njihovih staršev, ki so jih v Sežani, Lokvi, Tomaju in Dutovljah s spodbudnimi besedami v klopi pospremili župan David Škabar in sodelavke iz občinske uprave.

Predstavniki Občine Sežana so nadebudne mlade učenjake navdali z optimizmom ter jim zaželeli razigrane šolske dni, sklepanje novih prijateljstev

ter uspešno pridobivanje znanja. Da bi prvi šolski dan prvošolcem za vedno ostal v spominu kot nekaj posebnega, jim je župan ob vstopu v šolo podaril knjigo Škratje s Krasa, popoldne pa jih v Kosovelovem domu čakala še istoimenska glasbena pravljica, nastala po slikanici Uroša Grilca in ilustratorja Zvonka Čoha.

Sprejem prvošolcev v Dutovljah.

Sprejem prvošolcev v Tomaju.

Sprejem prvošolcev v Sežani.

Sprejem prvošolcev v Lokvi.

Besedilo in slike: Občinska uprava

Asfaltiranje dostopne poti v naselju Kopriva

V septembru 2021 smo v občini Sežana dopolnili cestno omrežje z asfaltiranimi površinami. V naselju Kopriva smo asfaltirali 125 m makadamske poti širine 3 m, kar bo omogočilo boljši dostop do stanovanjskih enot ter bližnjih gozdnih in kmetijskih površin. Z novim zgornjim strojem vozišča je bilo odpravljen dolgoletno prašenje okolice, odvodnjevanje meteornih voda pa bo boljše. Dela je izvajalo podjetje CPK, d. d., Ulica 15. maja 14, 6000 Koper, v vrednosti okoli 11.500,00 EUR, vključno z ddv.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Odprava arhitektonskih ovir na Kosovelovi ulici v Sežani

Občina Sežana je v mesecu septembru 2021 poskrbela za odpravo arhitektonskih ovir na Kosovelovi ulici v Sežani. V sklopu investicije so bili odstranjeni obstoječi robniki in asfalt v skupni površini 14 m², s ponizanimi robniki in novim asfaltom pa so uredili klančine, ki omogočajo dostop oz. izstop s pločnika gibalno oviranim osebam. Dela je izvajalo podjetje KSP, d. d., Partizanska cesta 2, 6210 Sežana. Za izvedbo celotne investicije so nastali stroški v višini cca 3.000,00 EUR, vključno z ddv.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Obnova kamnite tlakovane poti v Botaničnem vrtu Sežana ob vili Mirasasso

Vrt s statusom vrtnoarhitekturne dediščine, kulturnega in naravnega spomenika lokalnega pomena ter naravne vrednote državnega pomena je ves čas potreben strokovne obravnave, ki vključuje redno in dosledno urejanje, nadgrajevanje ter vsakoletna investicijska vlaganja za obnovo degradiranih območij in grajenih vrtnih elementov. Upravljevalec vrta, KSP, d. d., Sežana, lastnico vrta, Občino Sežana, redno obvešča o potrebnih investicijsko vzdrževalnih delih in izboljšavah z željo, da bi vrt ohranili v vsej svoji veličini ter prepoznavnosti in trajnostnem razvoju in tako je bilo tudi za zamenjavo dotrajanih marmornih plošč pod vrtničnimi

pergolami v osrednjem delu vrta.

Kamnoseška dela z zamenjavo in štokanjem plošč je izvedel izvajalec Kamen Ražem, d. o. o., iz Lokve, pripravljala zemeljska dela pa KSP, d. d., Sežana.

V naslednjih letih bomo v tesnem sodelovanju z upravljavcem vrta nadaljevali z njegovo celovito obravnavo, pri čemer se načrtuje tudi obnova rastlinjaka in komunalne infrastrukture ter druga dela, ki bodo prispevala k ohranjanju dediščine vrta, h krepitvi njegove kulturne funkcije in pričevalnosti ter, ne nazadnje, trajnostnem razvoju s pozitivnimi učinki tudi v širšem prostoru.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Prvo srečanje projektnih partnerjev v Sežani

Employability of young people with mental disabilities in local communities je naslov projekta, ki spodbuja zaposlovanje mladih s primanjkljaji v lokalnih okoljih. V tednu med 13. in 17. septembrom 2021 smo v občini Sežana gostili prvo kratkoročno skupno izobraževalno aktivnost partnerjev. Projekt, ki je bil leta 2020 prijavljen na javni razpis Erasmus +, je nastal v partnerstvu Občine Sežana z Ahtme School (Estonija), Občino Narva (Estonija), Fundación Aspanias Burgos (Španija) in Learning center for youth (Ciper).

Mednarodni projekt je namenjen oblikovanju in širjenju inovativnih praks ter spodbujanju sodelovanja, medsebojnega učenja in izmenjave izkušenj na področju izobraževanja, usposabljanja in mladih. Njegov glavni namen je ustvariti učinkovito mrežo lokalnega sodelovanja in podrobnih postopkov ter procesov, ki temeljijo na osebnem pristopu za zagotovitev zaposljivosti mladih s posebnimi potrebami.

V okviru projekta so med drugim predvidena tudi štiri srečanja projektnih timov v državah sodelujočih partnerjev. Zaradi epidemije so aktivnosti doslej potekale po spletu in tako je bil delovni teden v Sežani prvo srečanje projektnih partnerjev. Udeležile so se ga predstavnice iz Estonije in s Cipra, predstavnice partnerske organizacije iz Španije pa so se projektu pridružile kar po spletu.

Občina Sežana v projektu sodeluje z mrežo pridruženih partnerjev, katerih obisk je bil vključen v program projektnega tedna v Sežani. Lokalni akterji, ki sodelujejo v projektu, so sežanska enota Varstveno delovnega centra Koper, Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa Vezi, zaposlitveni center Zavoda za predelavo hrane in turizem Bodika, Socialno podjetje Brinjevka ter Dom na Krasu.

Projektni teden se je pričel s sprejemom udeleženk pri županu Davidu Škabarju v vili Mirasasso, nadaljeval pa s predstavitev delovanja Občine Sežana ter opisom aktivnosti izobraževalnega tedna. Prvi dan so udeleženci obiskali kavarno Integrali, ki je primer dobre prakse zaposlovanja oseb na zaščitenih delovnih mestih, ter Botanični vrt Sežana in Interpretacijski center kraške vegetacije, kjer so spoznali didaktični program.

Drugi dan obiska je sledila seznanitev z načini vključevanja dijakov s posebnimi potrebami v šolsko delo, dejavnostmi in projekti Šolskega centra Srečka Kosovela, ogled razstave z naslovom To sem jaz, ki so jo pripravili dijaki pod mentorstvom profesorjev. Udeleženke projekta so pri spremljanju pouka spoznale tudi primere uporabe umetnosti kot metode za spodbujanje razvojnih sposobnosti dijakov. Obisk sežanskega šolskega centra se je zaključil s sprejemom na Višji strokovni šoli. Popoldne so partnerji v Veliki sejni dvorani Občine Sežana predstavili projekt in svoje organizacije lokalnim deležnikom, članom Odbora za zdravstvo in socialno varstvo, Odboru za kulturo, šolstvo in šport, Komisiji za mladinska vprašanja in zaposlenim v občinski upravi.

V okviru projekta so se udeleženci prvega srečanja pridružili tudi aktivnostim sežanske enote Varstveno delovnega centra ter Društva Vezi v Štorjah, kjer so se srečali z njegovimi uporabniki ter se udeležili in spoznavali različne delavnice v obih organizacijah. Udeleženke so spoznale še EKO kmetijo Brinjevka na Malem Dolu in tamkajšnje stanovalce ter zaposlene, ki svoje pridelke prodajajo v trgovini Kraški kotiček v Sežani. Zadnji dan obiska v Sloveniji so projektne aktivnosti potekale v Domu na Krasu v Dutovljah. Po predstavitvi dejavnosti zavoda in aktivnosti projekta deinstitu-

cionalizacije Doma na Krasu so gostje obiskale tudi stanovanjsko skupnost v Sežani. V njej bivajo in delajo ljudje s posebnimi potrebami in se na tak način lažje vključujejo v lokalno skupnost.

Nad dejavnostmi predstavljenih organizacij, ki so jih gostje spoznale, so bile navdušene. Projekt je namenjen spodbujanju sodelovanja med lokalnimi oblastmi, izobraževalnimi ustanovami ter različnimi organizacijami za podporo blaginji ljudem s primanjkljaji. Po mnenju udeleženk je sežanska občina odličen primer, kako lokalna oblast skrbi za svoje prebivalce in podpira zaposlovanje vseh skupin občanov.

Vsak dan so udeleženske na delavnicah projektne tima tudi snovale korake in iztočnice oziroma nasvete za spodbujanje delodajalcev k zaposlovanju oseb s posebnimi potrebami ter njihovi lažji vključitvi v organizacije. Delo je temeljilo na pozitivnih vrednotah, kot so spoštovanje, zaupanje, možnost izbire in podobno. Izhajalo pa je iz vprašanj, zakaj in kako zaposlovati osebe s primanjkljaji ter na kaj biti pri tem pozoren.

Kljub pestremu programu projektnih aktivnosti smo na Občini Sežana gostjam pripravili tudi bogat spremljevalni program in jih odpeljali na ogled različnih znamenitosti. Obiskale so obalno mesto Piran, prestolnico Ljubljana, na Krasu pa so v sežanski spominski sobi Srečka Kosovela spoznale kraškega pesnika, se odpravile do zelene lipiške oaze in kraškega bisera Štanjela. Delovni teden smo zaključili na Bunčetovi domačiji v Dutovljah z obiskom Pepinoga vrta, za katerega skrbijo stanovalci Doma na Krasu, in s tradicionalno kraško večerjo, ki je skupaj s podelitvijo certifikatov udeležencem pomenila tudi sklepno dejanje projektnega srečanja.

Besedilo in sliki: Občinska uprava

Svetovni balinarski prvaki na obisku pri županu

Po vrnitvi mladih šampionov s svetovnega prvenstva v balinanju, ki je potekalo v Martiguesu v Franciji, je v sredo, 29. septembra 2021, župan Občine Sežana David Škabar pripravil sprejem za Gašperja Povha, Jana Guština in Jako Štremfla.

Slovenska reprezentanca je na prvenstvu z devetimi igralci osvojila kar tri zlate, eno srebrno in šest bronastih medalj. Od teh so si jih Kraševci priborili kar šest. Pri mlajših članih je Gašper Povh osvojil prvo mesto v histrotnem zbijanju ter bron v igri posamezno. Med mladinci je Jan Guštin v natančnem zbijanju priigral bron, z Luko Blaževičem je osvojil bron tudi v štafetnem zbijanju, na najvišjo stopničko zmagovalnega odra pa sta z Jako Štremflom stopila v igri dvojic.

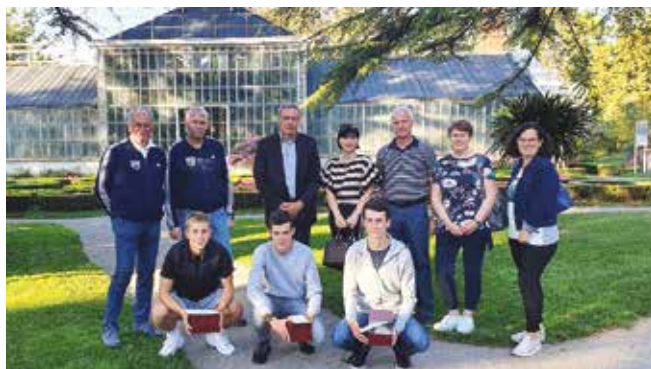
Župan je v nagovoru izpostavil tradicijo balinanja v naših krajih, zato številno kolajn, ki so jih domov prinesli kraški športniki, ne čudi. Po besedah župana so že z uvrstitvijo v slovensko reprezentanco dokazali, da so vrhunski športniki z izrednimi predstavami, ki so plod poguma, truda in talenta, ter potrdili svoje mesto v svetovni balinarski eliti. Osvo-

jeni uspehi so rezultat večletnega kakovostnega strokovnega dela, gradnje in vzdrževanja odnosov, iskrene medsebojne komunikacije in spodbude. Zato je župan ob čestitkah balinarjem poudaril še pomen podpore, ki so jo mladi na športni poti deležni s strani staršev, trenerjev in klubov, pri tem pa obljubil, da bo Občina Sežana tudi v prihodnje balinanju in športu nasploh namenjala ustrezno pozornost.

V prepričanju, da se bomo ob uspehih mladih prvakov še velikokrat veselili, je župan Gašperju, Janu in Jaki zaželel še mnogo izjemnih dosežkov na vseh področjih. Za spomin, predvsem pa za popotnico, da bi tudi v nadaljnjih tekmovanjih s trdim delom ostali nepremagljivi, je prvakom podaril simbolična darila – kamnite balinarske krogle.

Besedilo in slike: Občinska uprava

Občina Sežana, mladim prijazna občina

V četrtek, 7. oktobra 2021, je Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor na slavnostni podelitvi podeljeval certifikate Mladim prijazna občina in izpostavil trud občin, da bi rade obdržale mlade v domačem okolju. Poudaril je tudi, da so se razvojne politike občin izkazale kot

uspešne razvojne politike, saj v svojih programih naslavljajo izzive za mlade generacije. Slovesnost s krajšim kulturnim programom je potekala v Veliki dvorani Predsedniške palače. Certifikat je prejelo sedem občin, in sicer Mestna občina Slovenj Gradec in občine Mežica, Ormož, Kočevje, Medvode, Semič, v letošnjem letu tudi Občina Sežana, in sicer za obdobje 2021–2025. Za novo štiriletno obdobje pa so certifikat prejele tudi mestne občine Koper, Novo mesto, Ljubljana in Velenje ter občine Sevnica, Radlje ob Dravi, Grosuplje, Radovljica, Jesenice, Gornja Radgona, Krško, Ajdovščina, Rav-

ne na Koroškem, Trzin, Žalec in Šentjur.

Že deseto leto zapored certificiranje izvaja Inštitut za mladinsko politiko, pri čemer certificiranje mladim prijaznih lokalnih skupnosti poteka v sodelovanju s Skupnostjo občin Slovenije in pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja. Certifikat Mladim prijazna občina se letno in s štiriletno veljavnostjo podeljuje tistim občinam,

ki jih strokovna komisija prepozna kot mladim prijazne, saj uspešno izvajajo ukrepe s področja mladinskih politik. Kot prednostna področja izvajanja ukrepov mladinske politike so: načrtno obravnavanje področja mladih, participacija mladih, organiziranje mladih, informiranje mladih, zaposlovanje mladih, izobraževanje mladih, stanovanjska politika, mobilnost mladih in skupni pro-

jekti med mladimi in občino.

Občina Sežana se kot lokalna skupnost zaveda, da so mladi pomembni za razvoj ter uspešno delovanje kraja. Z mladimi ter mladinskimi organizacijami, ki delujejo v občini, želi občina sodelovati ter jim v največji meri nuditi vse potrebno za njihov razvoj in nemoteno delovanje.

Besedilo in sliki: Občinska uprava

Najuspešnejši zaključili praznovanja ob občinskem prazniku

Praznično obarvan mesec avgust je kljub epidemiji postregel s pestrim kulturno-gastronomskim dogajanjem tako v sklopu Praznika terana in pršuta kot tudi s prazničnim dogajanjem ob občinskem prazniku.

Zaključek praznovanj v sklopu občinskega praznika pa smo, tako kot je že nekaj let v navadi, zaključili s podelitvijo priznanj najuspešnejšim učencem in dijakom v šolskem letu 2020–2021 ter nagrajencem akcije Občina Sežana v cvetju 2021.

Prireditev je potekala v petek, 3. septembra, v čudovitem ambientu Botaničnega vrta Sežana, kjer je župan David Škabar podelil priznanja najuspešnejšim učencem Glasbene šole Sežana, in sicer Timu Lindiču, Luki Požarju, Luciji Vrečko, učencem Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana: Črtu Pfeiferju, Lini Funa, Boru Živcu, Martinu Škrinjarju, Sari Dolenc, Toniji Jerina Rep, Roku Mugoši, učencem Osnovne šole Dutovlje: Pii

Černe, Petri Lah, Ivi Guštin, Žanu Marakuži, Hani Marušič, Gašperju Matevžiču, Katjuši Novič, Janu Tavčarju Kukanji, Katarini Žvab, Danijelu Ireneju Bandlerju, Luki Brišarju, Benjaminu Biščaku, Loti Čebulec, Matevžu Vrabcu ter najuspešnejšim dijakom Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana: Vanessi Česnik, Urški Vitez, Heleni Zega Grča, Iris Balagović, Nauziki Scocchi, Nuši Stavanja, Maji Valič, Niki Vidmar, Lari Črnigoj, Luciji Glažar, Sari Miličev, Ajli Porić in Kristini Trampuž. Posebej pa gre izpostaviti kar pet zlatih maturantk, med katere so se zapisale Maruša Jerič Bole, Mia Renčelj, Karin Logar, Rebeka Volk in Lara Kriebelj, ter dve diamantni maturantki, Nika Filipčič in Teja Vončina. Poleg prejetih priznanj pa so učenci in dijaki prejeli tudi steklenke, ki jih je doniral Rotary klub iz Kopra. Vsem nagrajencem iskreno čestitamo ter jim želimo uresničitev zastavljenih ciljev.

Prireditev, ki je tudi letos, zaradi ukre-

pov povezanih z epidemijo, morala potekati ločeno, se je zaključila s podelitvijo priznanj nagrajencem v akciji Občina Sežana v cvetju 2021. Komisija za ocenjevanje urejenosti mesta Sežana in naselij v občini Sežana, je tudi letos izvedla ocenjevanje najlepše urejenih okolice na območju naše skupnosti. Poleg ocenjevanja vasi oziroma naselij v občini Sežana pa je v letošnjem letu ocenjevala tudi najlepše urejene okolice nastanitvenih zmožljivosti v občini Sežana.

V kategoriji ocenjevanja najlepše urejenih vasi oz. naselij v občini Sežana so za drugo mesto priznanja prejeli Krajevna skupnost Povir – za vas Plešivica, Krajevna skupnost Štorje – za vas Majcni ter Krajevna skupnost Avber – za vas Poniške. Prvo mesto pa sta si delili Krajevna skupnost Tomaj – vas Šepulje ter Krajevna skupnost Vrabče – vas Sela. Krajevna skupnost Lokev pa je prejela zahvalo za sodelovanje, saj je bila med nagrajenci

že v lanskem letu in štiri leta po prejemu nagrade ne more biti ponovno nagrajena.

Veliko dela pa je komisija imela z ocenjevanjem najlepše urejenih okolic nastanitvenih zmogljivosti v občini Sežana, saj jih je na našem območju že preko 70. Tretje mesto sta si v kategoriji najlepše urejenih okolic nastanitvenih zmogljivosti razdelila Hiša Pliska iz Pliskovice ter Apartmaji NONA iz Tomaja. Stara hiša na Krasu (Kopriva) ter ASA

Residence (Utovlje) sta prejela priznanje za doseženo 2. mesto, Prenočišča pri Mihelovih (Povir) ter Turistična kmetija Francinovi (Avber) pa sta bila nagrajena kot najboljša. V sklopu akcije pa je bila podeljena tudi posebna nagrada, ki jo je prejel zbiratelj in zgodovinski navdušenec Srečko Rože, za Vojaški muzej Tabor Lokev.

Tudi v letošnjem letu smo k sodelovanju povabili Višjo strokovno šolo Sežana, ki bo s fotografijami, nastalimi v

akciji Občina Sežana v cvetju, pripravila razstavo na Občini Sežana v prostorih Kavarne Integrali. Prireditvev sta nam polepšala Žan Papič s hudomušnim povezovanjem ter Jernej Skralovnik na kitari.

Župan David Škabar je ob koncu prireditve vsem udeležencem akcije čestital z željo, da tudi v prihodnje lepšajo našo skupnost, v kateri živimo.

Besedilo in slike: Občinska uprava

Novo otroško igrišče v Majcnih

Deset otrok kot tudi njihovih staršev in starih staršev je bilo veselo novega otroškega igrišča, ki so ga 20. avgusta 2021 ob sežanskem občinskem prazniku slovesno odprli v Majcnih. Vas ima približno 65 prebivalcev in sodi v KS Štorje, ki jo že vrsto let vodi prizadevna predsednica, sedaj že upokojena ravnateljica sežanskega vrtca, Ivica Podgoršek.

Kaj pomeni igrišče za tako majhno vas v današnjem času, sta poudarila tako sežanski župan David Škabar kot tudi Podgorškova. Vrednost investicije otroškega igrišča, kjer so postavili tobogan, gugalnico, vrtiljak, plezalno steno in plezalno mrežo, konjiček na vzmet in gugalnico za dva otroke, znaša okrog šest tisoč evrov. V celoti jo je investirala KS Štorje, nekaj denarja pa so zbrali prebivalci sami, ki so s prostovoljnimi delom očistili okolico, postavili ograjo in obnovili stara igrala. Igrišče se nahaja na začetku vasi, na trati med avtobusnim postajališčem in baliniščem z bifejem Rovna. Že prej so v senco lip postavili kamnito mizo domačega kamnoseka Tomaža Mahnič in klopi. Podgorškova je še poudarila, da želijo narediti otroško igrišče tudi v Podbrezjah, v Štorjah pa že imajo načrt

za igrišče za mladino, a je zmanjkalo denarja. Krajanje Majcnov so ponosni na svoj mladi rod kot tudi na najstarejšo vaščanko, 93-letno Doro Juvančič, ki pri svojih letih še vedno vozi avtomobil. Vas so lepo uredili in jo okrasili na vhodu in izhodu, zato so sodelovali v akciji Občina Sežana v cvetju.

Slavnostno je trak poleg domačih otrok ter Podgorškove in župana Škabarja prerezala še domača občinska svetnica in nekdanja obrambna ministrica dr.

Ljubica Jelušič. Za glasbeni program sta poskrbeli mladi ustvarjalki: flavtistka Neža Jelušič in Mirjam Orel na klavirju. V vasi, v kateri je že 40 let aktiven Balinarski klub Rovna z žensko in moško ekipo, je sledilo še družabno srečanje s pogostitvijo in sladkimi dobrotami, ki so jih spekle domače gospodinje, ki so razrezale tudi torto Melanie. Brez golaža s polento pa tudi ni šlo.

Besedilo in slika: Olga Knez

Štorovke na vremskem opasilu

Plesna skupina Štorovke iz Štorij, ki pod vodstvom plesne učiteljice Alice Stojko Saliu deluje že 16 let, je 13. avgusta 2021 obogatila odprtje razstave ročnih del, ki so jo ob vremskem opasilu postavili v lani odprti dvorani Rudnik v Famljah. Razstava ročnih del z naslo-

vom Odlike marljivosti, vztrajnosti in ustvarjalnosti žensk, je bila sicer napovedana za dan žena, a jo je TKŠD Urbanščica odprlo v novih prostorih šele ob tridnevnem praznovanju vaškega praznika, ki je posvečeno vaški svetnici Mariji Vnebovzeti. Na razstavi so se

predstavile domačinke Katja Prelec z izdelki iz gline, Jasna Prunk s čipkarskimi izdelki, Chiara Comelli z bonsaji, Cvetka Mahnič z vezenjem v tehniki rešilje in članici divaškega društva upokojencev Olga Grgorovič, Adriana Cerkenik, Mirjana Muha in Mirka Guštin z ročnimi

deli z naslovom Štirje letni časi.

Ljubiteljsko dejavnost deklet in žena je predstavila predsednica domačega društva Mirjam Frankovič Franetič, ki je v goste povabila tudi kulturne ustvarjalke. Poleg članice gledališke sekcije TKŠD Urbanščica Tjaše Race in odlične mlade (slepe) pevke Zale Hreščak so na odru zaplesale še Štorovke. Skupina, ki trenira enkrat tedensko po plesnih koreografijah za revijalne plesne nastope, šteje 13 plesalk, katerih starost se giblje med 55 in 76 let. Kamorkoli pridejo, s svojimi nastopi popestrijo vzdušje in so zaradi tega zaželeni povsod, kjer so že nastopale. Tako so pozele velik aplavz vremeskega občinstva, ki ga je poleg predsednice domačega društva Ma-

rijam Franetič Frankovič nagovorila še predsednica KS Vreme Jana Trebec.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Pomagamo vam deliti spomine

V Zavodu Dobra pot vedno znova v pogovorih s starejšimi ugotovljamo, da so neizčrpna zakladnica spominov, ki jih je treba ohraniti za prihodnje rodove. Le tako bodo z nami ostali utrinki življenja in naše kulture iz preteklosti.

Ker vemo, da niste vsi tako zelo večji uporabe pametnih telefonov, računalnika in mobilnih aplikacij, vas vabimo, da se v primeru zagate obrnete na nas.

Če bi želeli z nami deliti svoje spomine ali spomine bližnjih in jih prispevati v zbirko spominov, vam lahko pri tem pomagamo. Do danes smo opravili že mnoge pogovore s starejšimi in zabeležili njihovo pripoved v aplikaciji Zapisi spomina ali v obliki besedila, zvoka, včasih celo videoposnetka (po želji).

Zato vas vabimo, da se povežete z nami in z veseljem vas bomo obiskali na domu, da prisluhnemo pripovedi o vaših spominih, ki jih bomo shranili med zapise spomina kot dragoceno ustno izročilo.

Pokličete nas lahko v dopoldanskem času na številko 041 801 415 (Sitka Tepeh) ali nam pišete na elektronski naslov sitka.tepeh@dobrapot.si.

Preberite si spomine o teti Južnarjevi, ki jih je v aplikacijo zapisal Rihard Baša: Po špežo se je iz Jasena hodilo s karocelo, vozičkom, ki je imel dvoje koles. Enkrat na mesec, redko pogosteje. To je seveda veljalo za starejše generacije, ne tiste s fički. Mednjo je spadala teta Južnarjeva, kako ji je bilo ime, sem pozabil, a tudi ni važno, imela je karocelco z lesenimi kolesi in od daleč si slišal, kdaj prihaja. In takrat sem se zagnal po

klancu, do križa, jo počakal in ji pomagal poriniti karocelo po strmino v Jarku, do njenega doma. Pa nisem bil kak vzorni fant, razlog je čepel v karoceli. Tam so se med sladkorjem, pašto, moko, oljem in še čem, skrivali tisti bonbončki, podobni belim gumbom z okusom po menti, tako lepo so se topili v ustih. Pripadala sta mi dva, morda tri, a bilo je vredno porivati karocelo. Karocel ni več, tudi teta Južnarjeva je šla, še njen dom je tik pred tem, da se zruši. Streha se je že vdala, s starim Južnarjem nista imela otrok.

Oglejte si že zbrane spomine v aplikaciji <https://zapisi-spomina.dobra-pot.si/>

Zapišimo spomine

Zavod Dobra pot bo letošnjo jesen prek platforme Huda pobuda zbiral sredstva za vseslovensko akcijo zapisovanja spominov starejših, ki se bo odvila

spomladi. Želimo si, da za našo aplikacijo Zapisi spomina izve čim širši krog ljudi, tako mlajših kot starejših, in da obudimo medgeneracijske vezi s prijetnimi pogovori ob zapisovanju spominov naših non in nonotov.

V akcijo se boste lahko vključili tudi vi, in sicer kot prostovoljni zapisovalci spominov ali pa zgolj podporniki. Spremljajte našo spletno stran in kanale družbenih omrežij, da boste pravočasno obveščeni!

www.dobra-pot.si, <https://www.facebook.com/DobraPot>, <https://www.instagram.com/dobrapot/>

Besedilo: Zavod Dobra pot
Slika: Mateja Urbančič

Srečko Rože obnovil že 17 spomenikov

Sežanski častni občan, 55-letni Srečko Rože, lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lokev, ki je naziv častnega občana pred slabim mesecem prejel skupaj s publicistom Pavlom Skrinjarjem, je v letošnjem letu obnovil že 17 spomenikov. Je izredno zavzet restavrator, ki svoje delo opravlja z veliko mero profesionalnosti.

Septembra je, med drugimi, obnovil kar dva spomenika na sežanskem pokopališču. Na spomeniku padlim borcem NOV 1941–45 je zapisanih 15 imen borcev enote 4. armade, ki so padli v bitki za osvoboditev Trsta proti koncu vojne, konec aprila in v začetku maja 1945.

»V bitki za Trst je največ partizanov padlo na Opčinah. Poleg Slovencev so bile zastopane vse jugoslovanske narodnosti, predvsem pa Srbi in Bosanci. V bitko za Trst so šli z obljubami, da bo Trst za vedno jugoslovanski. A je bil velik problem v tem, da so bile partizanske enote pripravljene na gverilski, ne pa na ulični način bojevanja. Na spomeniku so tako napisana imena padlih na območju Sežane. Obenem pa je vklesano tudi ime komandanta Kraškega bataljona Ivana Rozmana – Petra Levca, ki je umrl v začetku 1943. leta,« pove Rože.

Poleg tega je Rože na sežanskem starem pokopališču obnovil tudi manjši spomenik, ki je posvečen Titiju Majcnu in Vitiju Marchelu, po rodu iz Maribora, ki sta bila ustreljena 20. 2. 1945 v Sežani. Imenovana sta bila zaposlena v nemški vojski, ki sta se preselila v Sežano leta 1944 in sta delala za partizane preko 'terenca' in obveščevalca Mira Kranjca.

Srečko je do sedaj v dogovoru s sežan-

ske borčevsko organizacijo, ki jo vodi predsednik Bojan Pahor, obnovil že tri borčevske spomenike na območju Gornje Branice (Koboli in Trebižani), v Dutovljah in Lokvi. Po Pahorjevih besedah pa načrtujejo, da bodo do konca leta obnoviti še spomenika ustreljenih talcev na Planini v Sežani in padlih v NOB v Dolu pri Vogljah.

Besedilo in slika: Olga Knez

Blagoslov kapelice in kipa sv. Roka

Čeprav je v Dutovljah letos odpadlo praznovanje Praznika terana in pršuta, je bilo toliko bolj slovesno ob cerkvenem prazniku sv. Roka 16. septembra 2021. Sv. Rok je zavetnik in priprošnjik proti kugi, kar je aktualno tudi v današnjih koronskih časih, kot je poudaril domači župnik Gašper Lipušček na sv. maši v cerkvi sv. Jurija, ki jo je za družino in za dober namen in zdravje daroval Srečko Rože iz Preloži pri Lokvi.

Rože je namreč ob vhodu v Dutovlje obnovil kapelico sv. Roka iz leta 1865 in poskrbel, da je iz južne Italije prispel kip sv. Roka, ki so ga postavili v pil. Župnik Lipušček je v navzočnosti številnih krajanov blagoslovil kapelico s kipom ter Rožetu izročil zahvalo za opravljeno delo, ne samo za nabavo kipca svetnika, ampak predvsem za obnovo kapelice kot tudi raztrgane slike sv. Roka, ki se sedaj v prenovljeni podobi nahaja v pisarni dutovskega župnišča. V imenu KS Dutovlje se je predsednica Neva Filipčič izvajalcu zahvalila za restavracijo spomenika padlih borcev sredi vasi. Čestitke sta Rožetu izrekla tudi sežanski župan David Škabar

in sežanski župnik Aleksander Skapin.

»Zgodba kipa sv. Roka je zelo zanimiva. V Sloveniji ni mogoče dobiti kipov svetnikov, zato sem poklical prijatelja iz južne Italije, nato pa je kipec sv. Roka romal najprej s podmornico, nato z ladjo do Trsta in nato še v Dutovlje. Sedaj je postavljen v kapelico sv. Roka v Dutovljah. Kip sv. Roka, ki je bil v tej kapelici, pa je

zelo poškodovan in potreben obnove, ki bo počakala na zimo. Ta kip je prav gotovo 200 let starejši od kapelice in je priromal iz Krepelj. Restavriran kip bo gotovo dobil svoje mesto v farovžu na suhem, kjer mu vremenske nevšečnosti ne bodo delale težav in skrbi, kot če bi bil postavljen v kapelico ob cesti,« je še povedal Rože.

Besedilo in slika: Olga Knez

Praznik sv. Mihaela v Lokvi

V krajevni skupnosti Lokev, zadnji konec tedna v septembru že tradicionalno obeležujejo vaški praznik sv. Mihaela, zavetnika lokavske cerkve, ki goduje 29. septembra. Praznovanje letos ni potekalo množično kot prejšnja leta, so pa dostojno in z novimi delovnimi dosežki proslavili svoja prizadevanja, kljub temu, da je bilo denarja v krajevni blagajni skoraj polovico manj kot prejšnja leta. Tridnevno praznovanje je bilo nadvse svečano. Že od leta 2019 podeljujejo svečane plakete posameznikom in društvom, ki so se v preteklosti izkazali na različnih področjih in s svojim delom pomagali k prepoznavnosti in razvoju domačega kraja.

Predsednik KS Lokev Leo Ban je predstavil večje dosežke v zadnjih treh letih mandata, od leta 2018, ko so z lastnimi sredstvi uredili nove prostore sveta KS in prostore v zgornjem nadstropju kulturnega doma, kjer so preuredili zastarelo sanitarno opremo. V vasi so zamenjali nekaj uličnih svetil, asfaltirali nove pločnike, postavili sodobno avtobusno postajo in rampo pri gasilskem domu. Aktivirali so zeleno stražo, ki skrbi, da so parki in zelene površine v okolici kalov pokošene in urejene. Ponosni so na spletno in FB stran, kajti Lokev je najverjetneje edina krajevna skupnost v občini Sežana, ki javno objavlja svoje aktivnosti, prispevke, pogovore z domačini in zapisnike sej.

Plaketi KS Lokev pa sta prejela sežanski častni občan in lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lokev Srečko Rože za večletno ohranjanje in razvoj kulturne dediščine in Prostovoljno gasilsko društvo Lokev za posebne zasluge na področju gasilstva v domačem kraju.

Zametki gasilstva v Lokvi segajo v leto 1890, ko je bila ustanovljena požarna obramba. Po vzponih in padcih ter reorganizaciji društva so delo ponovno obudili 1982. leta. Leta 2000 so postavili temeljni kamen in čez pet let odprli sodoben gasilski dom. Društvo, ki združuje več kot 60 članov, je posodobilo vozni park in tehniko, se kadrovske okrepilo in pridobilo nove člane. Kot zanimivost naj dodamo, da so izdelali zanimiv zračni posnetek okolice svojega gasilskega doma. Če so ob 30-letnici ponovnega delovanja izdali knjigo z vtisi vseh predsednikov in poveljnikov društva, pa si po besedah predsednika domačega PGD Simona Fonde želijo, da bi prihodnje leto 40-letnico delovanja proslavili s predstavitvijo zgodovine društva, ki sega v konec 19. stoletja. Za raziskovanje so zaposlili dru-

žino Rože, v kateri sta poleg Srečka z soprogo Ireno aktivni hčerki Aneja in Anja, obe diplomirani zgodovinki.

V zbirko odlikovanj, priznanj in pohval je Srečko Rože dodal še 144. priznanje, ki mu ga je podelila KS Lokev, v katero se je pred 30 leti preseli, ko se poročil z Ireno v Prelože pri Lokvi

V prepričanju, da je dediščina vrednota celotne skupnosti, je Srečko Rože med drugim v Lokvi obnovil spomenik padlim borcem NOB in žrtvam nacifašističnega terorja ter opremo župnijske cerkve sv. Mihaela. V teh dneh je minilo 20 let, odkar sta Društvo TIGR Primorske in KS Lokev v vaškem jedru postavila spomenik duhovniku, narodnemu buditelju in publicistu Virgiliju Ščeku (1889, Trst–1948, Ljubljana). Srečko je ob letošnjem praznovanju vaškega zavetnika obnovil spomenik, medtem ko ga je blagoslovil domači župnik Slavko Obed, ki je pred tem daroval sveto mašo, pri kateri sta sodelovala otroški in odrasli pevski zbor ter organist, mladi pianist in pesnik Izak Ban. Virgilij Šček je bil vodilna osebnost, od 1921 do 1924 je bil poslanec v rimskem parlamentu, nato ravnatelj Katoliške tiskarne v Gorici. Od leta 1927 do 1939 je bil upravitelj župnije Avber. Zaradi njegovih prizadevanj za enoten boj Primorcev proti fašistični raznarodovalni politiki mu fašistična oblast ni dala miru. Maja 1941 je dobil zavetišče pri lokavskem kaplanu Tonetu Požarju in upokojen ostal brez pravice do pokojnine. Pomagal je akademskemu slikarju Tonetu Kralju pri preureditvi cerkve in stenskih poslikav v letih 1942 in 1943, vaščanom pa pri zbiranju in prevozu potrebščin za partizane. Spisal je tri obsežne zvezke zgodovinskega dogajanja z naslovom Lokavske starine.

Prav iz drugega zvezka Lokavskih starin si je mogoče ogledati tudi imenik duhovnikov, ki so v Lokvi opravljali božjo

službo vse od leta 1925 dalje. Seznam duhovnikov kot tudi drugi sakralni eksponati so razstavljeni v kapeli Marije Pomočnice v Lokvi na zanimivi razstavi, ki sta jo postavila Irena in Srečko Rože ob sodelovanju domačega župnika Slavka Obeda. Mogoče si je ogledati tudi roket (mašno obleko) s štolo, duhovno liturgično opremo in stole, svečnike, številne fotografije in mašne podobice kot tudi čolnicek za kadilo in kelih iz 18. stoletja. Slovesnost je zaokrožil nastop šole Društva za izobraževanje harmonikarjev, ki so prav pred kratkim pričeli s harmonikarsko šolo v Lokvi.

Velika pridobitev za lokavsko krajevno skupnost pa predstavlja obnova športnega igrišča, ki se nahaja za kulturnim domom v Lokvi in so ga ob tej priložnosti poimenovali Športni park Galeb. Domačini so pridobili igrišče, ki je poimenovano po domačem nogometnem klubu iz konca 70-let prejšnjega stoletja. Igrati pa bo mogoče nogomet, košarko, odbojko, med dvema ognjema, namizni tenis in badminton. Igrišče je ograjeno z zaščitno ograjo in lovilnimi mrežami.

»V KS Lokev smo se projekta lotili po fazah, velika večina projekta je financirana iz lastnih sredstev, nekaj manjkajočih sredstev pa so prispevali naši krajani, za kar se jim iskreno zahvaljujemo. Pred začetkom del pa je bilo potrebno urediti odvajanje meteornih voda. Igrišče pa je dobilo novo asfaltno podlago. Športne površine bodo koristili podružnična šola in vrtec, ki nima ustreznega prostora za tovrstne aktivnosti. Z ureditvijo športnega parka in v sodelovanju z lokalnimi ponudniki turističnih zmogljivosti se nam ponuja možnost izvajanja športnega turizma, saj je lokacija KS Lokev idealna za izvajanja predsezonskih priprav različnih klubov,« je poudaril Leo Ban.

Besedilo in slika: Olga Knez

Občinski praznik tudi na sežanskem Gradišču

Poslovna stavba na Gradišču, nekaterim bolj poznana kot 'v Sežani, za pošto', je na svojem dvorišču letos prvič gostila tudi sežanski občinski praznik. Na pobudo Galerije Kastelic, ki ima na tem naslovu razstavni prostor, so se obiskovalcem predstavili lokalni ponudniki; poudarek je bil na zdravi prehrani in dodatkih prehrani. Predstavilo se je kulturno društvo Konstruktivist, ki skrbi za promocijo Kosovela, na samem dvorišču so bile na ogled slike domačega slikarja Simona Kastelica, ki je istočasno razstavljal z očetom v Kosovelovem domu, v galeriji pa priložnostna razstava starih fotografij Sežane. Pobuda je nastala z namenom oživljanja kraških dvorišč, ki so skozi čas spremenila svojo nalogo, dandanes pa kličejo po novih vsebinah s pridihom zgodovine.

Besedilo in slika: Maša Vergolini

Spremenjena trasa pohoda Po poteh prihoda prvih partizanov na Kras

Sežanska občina praznuje svoj občinski praznik v spomin na 28. avgust 1941. leta, ko so borci Dolganove čete prikorakali na Kras in se Pri Kantetovih v Kobolih srečali najnaprednejši in hrabri možje Gornje Branice. V spomin na ta dogodek je na domačiji Kante postavljena spominska plošča, zraven vasi pa še obeležje, posvečeno bratoma Evgenu in Milanu Kantetu, ki sta padla 23. septembra 1945 kot žrtvi fašističnega terorja. Spomenik, ki ga je postavila Kantetova mati, je vzorno očistil in obnovil lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lovke Srečko Rože, ki je na območju Gornje Branice obnovil še dva spomenika.

Tradicionalni pohod Po poteh prihoda prvih partizanov na Kras organizira sežansko združenje borcev za vrednote NOB.

Udeleženci so se 21. avgusta 2021 zbrali pred Kantetovo domačijo v Kobolih, kjer jih je še predlanskim pozdravil Zmago Ukmar iz Sežane, rojen prav na tej domačiji, ki je za svobodo darovala tri sinove. Lani in letos ga žal zaradi zdravja ni bilo, a je zbranim uvodne besede namenil predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Sežana Bojan Pahor. Pod vodstvom Rada Jejčiča pa so pohodniki letos krenili po spremenjeni trasi do spomenika nad vasjo Dolanci (in ne do spomenika nad Trebižani). Spomenik je

bil postavljen 31. julija 1975 v spomin na protifašistično zborovanje 30. julija 1944, na katerem se je ob 14. obletnici streljanja bazoviških junakov zbralo več kot šest tisoč ljudi in zahtevalo priključitev k novi Jugoslaviji. Arhitekt tega spomenika v obliki piramide je sedaj že pokojni domačin Alojz Jeranče. Spomenik, ki je bil skoraj pol stoletja zaraščen, je obnovil Rože. Predsednik sežanske borčevske organizacije Bojan Pahor pa je

ob obnovljenem spomeniku orisal veličasten zbor prebivalcev Krasa, Vipavske doline in Primorske v čast bazoviških žrtev, ki so padli 6. septembra 1931. leta na gmajni pri Bazovici, in podelitev bojne zastave 18. SNOUB Bazoviški brigadi. Po vojni je bila zastava, ki je bila leta 1944 izročena komandantu 3. bataljona Karlu Maslu – Dragu, obešena v Muzeju novejšje zgodovine v Beogradu.

Pohodniki so tudi tokrat obudili pobu-

do izpred mnogih let, da se ponovno organizira zborovanje na travniku nad Dolanci, kot je bilo leta 1944. Pohod so zaključili z druženjem na kmečkem

turizmu Pri Francinovi v Avberju. Po Pahorjevih besedah pa bodo na Sežanskem obnovili še spomenike NOB v Planini v Sežani, Šmarjah pri Sežani,

Dolu pri Vogljah in Tomaju ter grobnico na sežanskem pokopališču.

Besedilo in slika: Olga Knez

Pohod Ki so se r'zlili njoki?

Društvo ljubiteljev vaške dediščine Vrhovlje 700 plus je pred kratkim organiziralo pohod, ki so ga naslovili Ki so se r'zlili njoki? Na zbornem mestu pred kulturnim domom v Dolu pri Vogljah jih je nagovoril Miha Ravbar Vidmar, predsednik društva, ki je zelo aktivno pri raziskovanju in predstavljanju dediščine domačega kraja. Tako so se tokrat pohodniki pod vodstvom domačina Draga Ravbarja – Joškovega podali na raziskovalni pohod okoli vasi Vrhovlje in po poteh, ki so služile vsakodnevnim opravilom vaščanov in mimoidočih. Ob spremstvu anekdot in pripovedk so spoznavali krajevne zanimivosti in prigode, ki ostajajo v spominu, ter si ogledali kulturno krajino v okolici vasi. V spremstvu organizatorjev so odkrivali, čemu naj bi se razlili njoki in kako je njihova zgodba povezana s potmi in življenjem vaščanov Vrhovelj. Vodja pohoda po nekaj več kot šest kilometrov dolgi in nezahtevni poti, ki je trajal okrog tri ure, je razkazal številne jave oz. kamnolome, ki so v preteklosti nudile kruh številnim

domačinom, ter številne kraške pojave. Splačalo se je povzpeti tudi na 470 metrov visok hrib Veliki Medvejk, ki leži na slovensko-italijanski meji in od koder je prelep razgled na bližnje in bolj odda-

ljene kraje, ob lepem vremenu do Alp ali Gradeža.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Odkritje plošče Kmečkemu stanu v čast v Kosoveljah

V Kosoveljah smo v okviru lastnega projekta utrjevanja spomina na tradicijo ter na dogodke in osebnosti iz preteklih obdobij letos v sklopu tradicionalnega praznika Slovo od poletja, ki ga vsako leto organiziramo v začetku septembra, odkrili ploščo posvečeno naši kmečki tradiciji. Ploščo smo poimenovali Kmečkemu stanu v čast.

Zdi se nam, da se premalo zavedamo, da izhajamo iz neke tradicije in da so naši predniki ustvarili pogoje, v katerih sedaj živimo. Če ne spoštujemo svojih korenin, ne spoštujemo ne sebe, ne svojega življenja, ne svojega potomstva. Spomin pa na žalost hitro blede. Če ga ne zaznamujemo s trajnostno rešitvijo, gre največkrat v pozabo. Naša odgovornost je, da to preprečimo.

Naša skupna tradicija izhaja iz kmečkih korenin. Da je še danes kmečko delo še kako pomembno, bi se morali spomni-

ti vsakokrat, ko damo kaj v usta. Kruha namreč še danes ne proizvajajo v tovarnah iz kamenja. Brez dela kmetov bi nas bilo hitro precej manj. Veliko poslušamo o trajnostnem kmetovanju, o krožnem gospodarjenju na kmetih, o samooskrbi s hrano, o biološko predelani prehrani in podobnem. S temi temami se ukvarjajo tudi študije in nastajajo disertacije. Kot bi pozabili, da smo še pred dobrimi petdesetimi leti po vseh teh sedaj propagiranih odkritjih dejansko živeli. Lahko le skromno ugotovimo, da so naši predniki iz sonaravnega kmetovanja že takrat imeli praktično uporabne doktrate. Da tega v Kosoveljah ne bi spregledali, smo kmečkemu stanu posvetili klesano ploščo in jo postavili na kamniti zid Kaline, na ugledno mesto vaškega prireditvenega prostora. Eno ključnih sporočil na tej plošči je, da se je kmečki stan ravnal po zdravi kmečki pameti. V

sedanjem času se lahko vprašamo, koliko te pameti znamo še uporabljati.

Naša glasbenica Karin je zaigrala in zapela Kje so tiste stezice in s tem vsebinsko uvedla program celotnega dogodka. Nono Silvo Križman in vnukinja Zala sta odkrila ploščo. Na simbolni ravni je to dejanje predstavljalo tudi prenos tradicije s starejše na mlajšo generacijo. Zala Malič, ki se je posvetila študiju kmetijskih ved, je postala botra vsebini te plošče. Botrstvo je bilo slavnostno zaznamovano tudi s častno listino Vaškega Sveta. Častno listino je oblikovala naša dizajnerka Elvira.

Ob tej priložnosti so vaška dekleta Zala, Mojca in Andreja prebrale tudi tri krasne pesmi sodobnega kraškega pesnika Igorja Pirkoviča. Osrednji vsebinski poudarek pa je podala Teja Hlačer, naša magistrica etnologije in kulturne antropologije. Govor je bil o pomenu spominjanja na izvorne korenine in na tradicijo, iz katere izhajamo.

Vaščani pa smo poskrbeli za pisano kulinarčno podobo miz. Luka Rebec, ki pozorno skrbi za svojo čredo krav in teličkov, ki se pasejo na vaških travnikih in pašnikih, je s pečenim odojkom udeležencem dogodka pripravil slastno presečenjenje. Z dobrotami izpod peke je dodatno presenetil še naš poskočni Franjo.

Matjaž je s svojo fotoreportažo poskrbel, da dogodek ne bi šel kar tako mimo nas. S klesanjem plošče pa se je potrudil Jernej Bortolato, mojster oblikovanja kamnitih izdelkov.

Besedilo: Dušan Luin
Slika: Matjaž Čadež

Diamantna poroka Pavle in Stanislava Štokes

Dočakati biserno poroko v krogu svojih bližnjih, svojcev in prijateljev je dano le nekaterim zakonskim parom. Med njimi sta tudi Pavla in Stanislav Štoka, ki sta si 16. septembra 2021 ponovno obljubila zvestobo in ljubezen pred domačim župnikom Gabrijelom Vidrihom, slavlje pa sta pripravila na kmečkem turizmu Pri Francinovih v Avberju, kjer ni manjkalo kraških dobrot s teranovo kapljico in seveda sladke torte. Z ljudskimi pesmimi so jih razveseljevale in tudi presenetile pevke KD Borjač. Pavla (1936) in Stane (1934) sta oba rojena v Tomaju, kjer sta tudi odraščala.

Pavla, rojena Večerina, je bila zadnji otrok v kmečki družini s štirimi otroki.

Osnovno šolo in nižjo gimnazijo je končala v Tomaju, nadaljevala pa v ženski obrtni šoli v Kopru. Po štiriletnem delu na sodišču je upokojitev dočkala pred 35 leti (1985) v sežanski Iskri.

Stane pa se je rodil kot edini otrok prav tako v kmečki družini in je v rodnem Tomaju obiskoval tudi nižjo gimnazijo, ob delu ekonoma na Jadranu pa si je znanje izpopolnjeval še na ekonomski

srednji šoli. Upokojitev pa je dočakal konec leta 1990 na špediciji. Včasih je družina imela večjo kmetijo, sedaj pa je Stane vinograd prepustil v upravljanje vnuku Eriku. Stane je pet let vodil Balinarski klub v Križu, rad pa obiskuje tudi nogometne tekme NK Tabor. Bil je tudi pooblaščenec za sklepanje zakonskih zvez ter sodnik porotnik.

Stane pravi, da je soprogo Pavlo pripe-

ljal z burje v zavetje. Ustvarila sta si topel dom, kjer jima ljubezen vračata hčerki Erna in Breda. V veliko zadovoljstvo so jima trije vnuki Alen, Erik in Tadej, še posebej pa pravnujkinji Valentina in Izabela. Čestitki ob visokem skupnem jubileju jima je izrekel tudi sežanski župan David Škabar.

Besedilo in slika: Olga Knez

Zlata poroka Mirjam in Angela Živca

Na Velikem Dolu sta z enakim žarom in ljubeznijo kot pred 50 leti ponovno pred oltar stopila zlatoporočenca Mirjam in Angel Živec. Slavje se je začelo že dan prej, ko so domačini pripravili tradicionalno kalono, kjer so fantje in možje postavili borovce, ženske pa so jih okrasile z zelenimi vejicami špargljev, za dekoracijo pa so izbrale zlate in rdeče suhe cvetove hortenzij.

Sorodniki in prijatelji so se na nedeljsko dopoldne zbrali na Kmetiji Živec, ki sta jo zakonca pred leti prepustila v upravljanje nosilcu dopolnilne dejavnosti na kmetiji sinu Igorju, ki s soprogo Franjo skrbi za poljedelstvo, vinogradništvo in prašičerejo. Seveda jim pri tem pomagajo pridne in delovne roke Mirjam in Angela. Po sveti maši, ki jo je v domači cerkvi sv. Jakoba ob petju domačega cerkenega zbora daroval dutovski župnik Gašper Lipušček, so svatje nadaljevali druženje v gostilni Pri Brajdi v Komnu pozno v noč ob dobri hrani in zvokih harmonik, kjer se je Mateju Felicjanu iz Povirja pridružil še njihov vnuk Jure Živec, ki ga harmonikarskih veščin poučuje priznani prof. Zoran Lupinc, nekaj časa pa ga je učil tudi Rok Tavčar. Ob domačih dobrotah s sladko torto in nazdravljenju s kraško penino pa je bilo dovolj časa za obujanje spominov na otroška, mladostna in delovna leta ter 50 let dolgo pot, ki sta jo zakonca Živec složno in z ramo ob rami ter z veliko mero potrpljenja, razu-

mevanja in reševanja problemov složno prehodila v ponos mladi generaciji.

Sicer pa je Mirjam bila znana gostilničarka in trgovka v Gorjanskem, kje se je 1952. rodila v kmečki družini kot zadnja izmed treh otrok. Kot upokojenka že 15 let preživlja prosti čas s pohajkovanjem, gobarjenjem in ročnimi deli. Je tudi aktivna članica KD Kalunca iz Pliskovice, ki je ponovno oživilo velikodolsko čipko in v zadnjih nekaj letih pripravljajo dobro obiskan festival Kalunca v svet. Če je Mirjam nekoč zelo rada klekljala, pa je sedaj navdušena nad tehniko rešeljeja.

Njena ročna dela smo lahko občudovali na številnih razstavah, ki jih prireja KD Kalunca.

Mož Angel se je rodil leta 1949 prav tako kot zadnji, peti otrok v delavski družini očetu kovaču in mehaniku v ladjedelnici 3. maj na Reki in nato na Marmorju Sežana. Tudi on je otroštvo preživljal v domačem kraju. Zaposlil se je na Kraškem zidarju v Sežani kot vajenec, zidar, delovodja in inštruktor, nato pa kot učitelj prakse in strokovni učitelj na gradbeni šoli v Ajdovščini ter se po zaposlitvi v Socialno varstvenem domu v Dutovljah invalidsko upokojil pred 20 leti (2001).

Mirjam in Angel sta se poročila 18. septembra 1971 v Komnu pred matičarko Marijo Bajec in delegatom Milojkom Mandičem, cerkveno pa ju je v Gorjanskem zvezal duhovnik Franc Krapež. Skoraj deset let sta stanovala v Gorjanskem, nakar sta se preselila na preurejen možev dom na Veliki Dol. V zakonu sta se jima rodila sinova Goran in Igor, v veliko veselje pa so jima še vnukinja Anja in vnuki Jure, Bor in Rok. Pravita, da so za dober in trajen zakon potrebne tri besede: prosim, hvala in oprost, da o medsebojni ljubezni in zaupanju drug v drugega niti ne govorimo. Trdna vez so tudi nedeljska kosila, ko se na Velikem Dolu zbere vseh deset družinskih članov.

Besedilo: Olga Knez
Slika: Franja Živec

Dan Kobilarne Lipica

Prelepi beli lipicanci so v točkah klasične dresure in vožnje vpreg, še posebej s spektakularnimi skoki šole nad zemljo, navdušili obiskovalce Dneva Kobilarne Lipica, ki so ga v kobilarni priredili 12. septembra. Celodnevni program za družine in prijetno vzdušje sta pritegnila več kot 3.000 obiskovalcev, odprtje

mednarodne razstave Človek in konj pa je z deli slovenskega industrijskega oblikovalca Oskarja Kogoja in italijanskega slikarja Sergia Pausiga dogodek oplemenitilo z izvirnim poklonom lipicancu.

Slavnostni govornik, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo, Zdravko Počivalšek, je poudaril, da ima Lipica

kljub težkemu obdobju, ki ga doživlja turizem, za sabo izjemno leto: »Nedavno smo odprli enega najboljših in konceptualno domišljenih hotelov v Sloveniji. Hotel, ki s svojim imenom pove vse – Maestoso. Nova namestitvena pridobitev je vrhunska, a najbolj veličasten je naš lipicanec, graciozni am-

basador Slovenije. Prav vsi tukaj vemo, kako velik pomen ima najstarejša kobilarna lipicancev na svetu, še posebej pa se zavedamo, da je hkrati edinstven turistični biser naše države. Biser, ki ima neverjetno zgodbo in nam daje priložnost, da Slovenija še tako zahtevnim obiskovalcem omogoča petzvezdična

turistična doživetja.«

Direktor Holdinga Kobilarna Lipica, d. o. o., Matej Oset, je z zadovoljstvom in ponosom pojasnil, da za lipicance skrbi ekipa, ki je predana svojemu poslanstvu: »Vodi nas želja, da lepoto in izjemnost lipiškega posestva skrbno varujemo, eleganco in ponos lipicancev

pa delimo z vami, dragi prijatelji Lipice. Upam, da se vas lepota belih konj dotakne in da skupaj z nami, preko vseh meja, ponese sporočilo, da sta Lipica in Slovenija bisera, ki ju je vredno doživeti in vedno znova obiskati.«

K temu je s podporo v višini več kot 23,6 milijona evrov v zadnjih šestih letih prispevalo tudi resorno Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. Podpora pa bo Kobilarni Lipica zagotavljala tudi v prihodnje, je napovedal minister Počivalšek: »V novi finančni perspektivi 2021–2027 želimo zgraditi osemenjalni center, obnoviti Hotel Klub, razširiti ponudbo Hotela Maestoso z bazenskim in wellness kompleksom, športni center in golf igrišče ter obnoviti programsko jahalnico.«

Dneva Kobilarne Lipica so se – skupaj z vabljenimi gosti – udeležili tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Jože Podgoršek, minister za zunanje zadeve dr. Anže Logar in minister za pravosodje Marjan Dikaučič.

Besedilo: Tina Čič

Slika: arhiv Kobilarne Lipica

Oskar Kogoj in Sergio Pausig sta skupaj zasnovala razstavo Človek in konj, ob odprtju razstave jima je čestital direktor Kobilarne Lipica Matej Oset.

Izšla je knjiga Čudež leta 1984

Neverjetni, a resnični zgodbi iz začetka osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko so jahači Kobilarne Lipica na lipicancih zmagovali na mednarodnih turnirjih v dresurnem jahanju in se uvrstili na olimpijske igre v Los Angelesu leta 1984, je posvečena knjiga Čudež leta 1984. Nastala je izpod peresa Vita Avgušтина, sredi avgusta je izšla pri založbi Panika.

V knjigi je zapisan in za prihodnje rodove ohranjen spomin na doseženo 10. mesto v ekipni razvrstitvi na olimpijskih igrah v Los Angelesu, ki še danes predstavlja najvidnejši rezultat slovenskih jahačev na olimpijskih igrah – ne le v dresurnem jahanju, ampak v vseh konjeniških disciplinah. Obenem je to eden redkih olimpijskih nastopov z lipicanci v svetovnem merilu.

»Enostavno, nisem prenesel, da bi zgodbe, anekdote, uspehi, dogodki in ljudje, ki so pustili neizbrisen pečat na tem področju, odšli v pozabo,« je Vito Avguštin dejal ob izidu knjige, ki je – ob skrbnem zbiranju podatkov in pogovorih s člani ekipe – nastajala več kot pet let.

Prepričan, da gre članom tedanje lipiške ekipe globok poklon in neizmer-

no spoštovanje, je njihovo zgodbo zapisal od začetka. Pravzaprav vse od leta 1947, ko se je v Kobilarno Lipica po drugi svetovni vojni vrnilo 11 lipicancev, s katerimi so na novo začeli rejto. Šele leta 1952 je bil v Lipici ustanovljen oddelek za visoko šolo jahanja in dresuro, ki pa je leta 1965 prenehal delovati. Nov začetek je nastopil leta 1973, leta 1980 – ob 400. obletnici kobilarne – pa se je začelo novo obdobje. S spodbudo tedanjega direktorja kobilarne Andreja Franetiča in priznanega švicarskega trenerja Geoga Wahla je prišlo do izjemnih uspehov v mednarodnem merilu in olimpijskega nastopa v Los Angelesu leta 1984.

Člani olimpijske ekipe so bili:

- Alojz Lah in lipicanski žrebec 580 Maestoso Monteaura,
- Dušan Mavec in lipicanski žrebec 627 Favory Wera IV,
- Stojan Moderc in lipicanski žrebec 596 Maestoso Allegra XXII,
- četrti oziroma rezervni član ekipe pa je bil tudi Ladislav Fabris, ki je svojega lipicanca 627 Favory Wera IV posodil trenerju Dušanu Mavcu, saj njegov lipicanec zaradi poškodbe ni bil pripravljen na nastop.

Knjiga Čudež leta 1984 je nastala izpod peresa Vita Avgušтина. Slika: Tilen Cvetko.

Za dobro počutje konj v Los Angelesu je skrbel konjar Mladen Čolić, zagotovo pa je bil olimpijski nastop mogoč zaradi podpore in neomajne volje celotne ekipe Kobilarne Lipica, ki je prav tako predstavljena v knjigi. Tako so jahači z lipicanci premagali tudi ovire, ki so se sprva zdele nepremagljive.

»Leto dni pred olimpijskimi igrami se je poškodoval drugi najboljši konj in šele tri mesece pred začetkom iger je Dušan Mavec opravil kvalifikacije z rezervnim

konjem. Zgolj dober mesec pred olimpijskimi igrami je tedanji jugoslovanski olimpijski komite dovolil, da lahko gredo lipiški jahači s svojimi lipicanci v Los Angeles – potem ko so sami zbrali denar za pot. Šest dni pred najpomembnejšo tekmo življenja je konj Stojana Moderca zašepal. Dva dni pred najpomembnejšo tekmo življenja so tega konja diskvalificirali, dan pozneje pa mu dovolili nastopati. Koliko neprespanih noči in stresa je to pomenilo. To, kar se je zgodilo v prvi polovici 80. let, še posebno pa na olimpijskih igrah leta 1984, je bil čudež,« je prepričan Vito Avguštin.

Svoje vtise o tedanjih dogodkih sta na predstavitvi knjige 18. avgusta v Ljubljani delila tudi Stojan Moderer in Ladislav Fabris, ki kot glavni trener prenaša svoje znanje in izkušnje na mlajše rodove jahačev in jahačev Kobilarne Lipica. Direktor Kobilarne Lipica Matej Oset je pojasnil, da izid knjige potrjuje, da Kobilarna Lipica živi tudi z zgodovino in olimpijskim duhom, ki je zelo pomemben tudi z vidika povezovanja in športa: »Knjiga Čudež leta 1984 zagotovo poudarja ključne vrednote, ki jih Kobilarna Lipica zagovarja. To so ekipni duh, sodelovanje, zdrava konkurenčnost in pa seveda usmerjenost v lipicanca kot vrednoto, ki bi jo morali Slovenci in vsi tisti, ki cenijo šport, naravo in kulturo, razumeti.«

S svojo prisotnostjo so poklon olimpijski ekipi pripravili tudi zasebni rejci lipicancev, povezani v Združenje rejcev lipicancev Slovenije, predstavniki Konjenske zveze Slovenije in predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije Bogdan Gabrovec.

Besedilo: Tina Čič

Sanjska ekipa 80-ih let: na konjih (od leve) Alojz Lah, Stojan Moderer in Dušan Mavec, stojijo (od leve) Andrej Franetič, Georg Wahl in Ladislav Fabris. Slika: Osebni arhiv Ladislava Fabrisa.

Predstavitve knjige Čudež leta 1984: (od leve) direktor Kobilarne Lipica Matej Oset, Stojan Moderer, Vito Avguštin in Ladislav Fabris. Slika: Tilen Cvetko.

Peti poletni večer v Kosmaticah dobro obiskan

Letos se je odvijal že peti Poletni večer v Kosmaticah, ki ga je po lanskoletnem premoru v prekrasnem naravnem okolju ob svoji hišici v Avberju organiziral pesnik, publicist in prevajalec Milan Šelj, ki se je z angleško govorečim prijateljem Petrom Daveyjem pred 15 leti preselil na Kras. Tudi tokrat je literarno in glasbeno obarvan večer 22. avgusta 2021 pritegnil več kot 70 ljubiteljev poezije, dobre glasbe in Krasa v Kosmatice, kot se imenuje predel pod vasico Avber in istoimenska otroška pesniška zbirka, ki jo je Šelj izdal v lanskem letu ob svojem 60. rojstnem dnevu, ilustrirala pa Marta Bartolj.

Šeljeva otroška pesniška slikanica je

prevedena tudi v angleščino in predstavljena v Singapurju, Avstraliji, Ameriki, Franciji, Veliki Britaniji, Nemčiji, sezanska častna občanka, letos januarja umrla Jolka Milič, pa jo je prevedla tudi v italijanščino. Prav iz te slikanice so domači otroci recitali svoje najljubše pesmi, nekaj pa tudi učiteljica slovenščine Helena Pirih Rosa iz Ilirske Bistrice, Tanja Matijašević z Jesenic in Zorka Kodolja iz Ponikev. Osrednja gostja večera pa je bila prevajalka Brigita Orel, ki se je pred tremi leti iz Slapa ob Idrijci preselila v Avber. Predstavila je svojo knjigo *The Pirate Tree/Gusarsko drevo*, ki je izšla leta 2019 v angleškem jeziku pri britanski založbi Lantana in jo je ilustrirala Jannie

Poh. Čeprav knjiga zgodb za otroke še ni izšla v slovenščini, jo je pa za domače občinstvo s kamišibaj gledališčem predstavila mag. Vesna Marion iz Divače. Za glasbeno spremljavo je poskrbel in večer popestril akademski glasbenik, tolkalec in prof. tolkal Jaka Strajnar iz Škofje Loke. Strajnar je študiral klasična tolkala na Akademiji za glasbo v Ljubljani in jazz tolkala na Koroškem deželnem konservatoriju v Celovcu. Izpopolnjeval se je pri različnih evropsko in svetovno priznanih tolkalcih in bobnarjih. V Škofji Loki pa vodi svojo šolo bobnov in cajo. Deluje v različnih glasbenih zasedbah in je avtor strokovnih knjig, ki so prevedene tudi v angleščino in nemščini.

no. Milan Šelj, ki je v Avberju zapuščen vinograd in vrt preuredil v urejen vrt s 150 grmi sivke, se je prisrčno zahvalil nastopajočim kot tudi KS Avber, ki je pomagala pri soorganizaciji tega kulturnega dogodka.

Pesniško in glasbeno obarvan večer so zaključili s prijetnim druženjem ob kulnaričnih dobrotah, ki so jih pripravili na Turistični kmetiji Francinovi, in dobri kraški kapljici, ki jo je prispevala vinska klet Orel iz Avberja, ki se je skupaj z domačijo Bole iz Avberja vključila v letošnjo enološko in gastronomsko doživetje v sklopu projekta KrasPass Gourmet ob tradicionalnem Prazniku terana in pršuta.

Besedilo in slika: Olga Knez

Kastelic prejel nagrado Cesare dell' Acqua za sliko Upanje#1919

Na 56. mednarodnem ektemporu v Piranu, na katerem je sodelovalo 195 udeležencev, je nagrado prejel tudi sezanski akademski slikar Simon Kastelic.

Mednarodna žirija s predsednikom Miranom Moharjem, članom skupine Irwin (NSK) in prodekanom Akademije za vizualno umetnost v Ljubljani, je prvič podelila tudi posebno nagrado Cesare dell' Acqua, ki jo je izročil gene-

ralni konzul Italije v Sloveniji, Giuseppe D'Agosto.

Družbeno angažirano podobo beguncev na rešilnem čolnu, v ozadju katerih je Piran, je sezanski ustvarjalec naslovil Upanje#1919. Žirija je delo izbrala predvsem zaradi zanimive interpretacije dokumentarne fotografije: »Napetost in gibanje, ki ga je avtor prenesel na platno, na prvi pogled spomi-

nja na pomorski krst, ki se vsako leto prireja v tem kraju. Ob bolj podrobnejšem opazovanju spoznamo, da gre za ladjo migrantov, ki skuša doseči morsko obalo. Gre za avtorja, ki zna aktualne, politične, predvsem pa socialno občutljive teme prenesti v sodobno interpretirani figuralni govorici,« je zapisala žirija.

Besedilo in slika: Maša Vergolini

Simon Kastelic v družbi italijanskega konzula in direktorice Obalnih galerij pred nagrajeno sliko Upanje#1919.

Kraška pihalna godba v času zaprtja in kulturnega mrka

Prve dni marca leta 2020 smo imeli v društvu Kraška pihalna godba letni sestanek občnega zbora in ko smo zapisovali plane za leto 2020, vse nastope in koncerte, si nihče ni predstavljal, da je pred nami obdobje kulturne blokade. Lahko

bi rekli, da smo padli v temo dobo kulture in kulturnega izražanja. V prvem obdobju karantene nihče ni vedel, kaj Covid-19 res pomeni in kaj prinaša, ne doma in ne v tujini. Prenehali smo z vajami in se srečevali le preko spletnih platform. Prid-

ružili smo se akciji Zaigramo z balkonov, ko smo vsi na svojih balkonih zaigrali in vadili. Za krajšo pokušino nam je bilo dovoljeno vaditi zunaj in pod strogimi ukrepi le od junija pa do oktobra 2020 in nato je sledilo ponovno zaprtje in po-

novno smo ostali brez vaj in koncertov. V maju 2021 smo pričeli z vajami, seveda smo upoštevali vse pogoje PCT, ki jih je vlada tedensko spreminjala, in izvajali vaje na prostem. Pred tem smo se zbrali na prvomajski budnici in zbudili ljudi na praznik dela. Tako pozitivnega odziva in zadovoljstva nismo še doživeli, pa čeprav smo nekatere ob 6.30 zbudili, so nas z veseljem prišli poslušat s svojih

balkonov. Na nek način smo prebudili kulturo in ponovno pokazali, da nobena spletna platforma ne more nadomestiti glasbe v živo. V poletnem času smo imeli nekaj nastopov, igrali smo na seji Občine Sežana, posneli smo krajšo videočestitko za našega Zvezdana, nastopali smo v Lipici na prireditvi, ki jo je organizirala ORA, in z mažoretkami na Dnevih kobilarne Lipi-

ca. Mogoče pa se z upoštevanjem vseh pogojev in določil vlade vendarle vrnemo v normalnost. Upamo, da bomo lahko izpeljali naš novoletni koncert v Kosovelovem domu in da se bo našel prostor tudi za kulturo, ki so jo ukrepi v koronskem času najbolj prizadeli.

Besedilo in sliki: Kraška pihalna godba Sežana

Kras in Lipicanci – osrednji temi mednarodnega ekstempora

Kulturno društvo Kras je v sodelovanju z Botaničnim vrtom Sežana in Občino Sežana organiziralo drugi ekstempore Kras za dijake do 20. leta starosti in tretji ekstempore Kras za odrasle likovne ustvarjalce. Oba ekstempora, katerih zaključna prireditev se je odvijala 28. avgusta 2021 v prekrasnem Botaničnem vrtu v Sežani, sta udeležence usmerjala k temama Lipicanci in Kras.

Z razstavo v vili Mirasasso je ta likovni dogodek dokazal priljubljenost in pomembnost, saj se odločno uveljavlja in pridobiva na kakovosti in mednarodnosti, je poudarila predsednica strokovne žirije, umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn.

Žirijo, ki se je za nagrade odločala med 12 mladimi in 45 odraslimi avtorji iz raz-

ličnih delov Slovenije, pa tudi iz Italije in Hrvaške, so sestavljali Anamarija Stibilj Šajn ter prof. Samo Onič in Saša Bučan.

Žirija se je odločila, da prvo nagrado prejme Slavica Oplanić s Hrvaške za sliko Ruj na Krasu. Druga nagrada je bila podeljena sliki Vino bo teklo avtorja Romana Verasa. Konja Cveta Vidoviča iz Sežane pa sta bila tretje nagrajeno delo.

Strokovno žarijo so navdušila tudi dela najmlajših udeležencev. Nagrajenci so Helena Meglič, Erik in Patrik Popovič. Odkupno nagrado Kobilarne Lipica je dobilo delo Lipicanec Danila Jereba, ki s klasičnim figuralnim podobotvorjem sega v modernistične sfere. Priznanja za kakovost pa so prejeli Dajana Čok, Radko Oketič, Jana Štok, Ana Hanzel in Matej Pečenik.

Odlično izpeljan dogodek ob sežanskem občinskem prazniku s predsednico društva Erno Kopše je s kulturnim programom obogatila pevka in flavtistka Karin Može Pavlin. Dogodek je vsakakor pomembna promocija Sežane in širšega Krasa. Nastala dela si bo mogoče ogledati v Kosovelovem domu v Sežani, in sicer od 7. decembra do 16. januarja prihodnje leto, nakar se bodo izbrana dela selila v lipiško kobilarno.

Ekstempore mladih si utira pot med čim večjim številom mladih umetnikov. Razstava njihovih del bo od začetka oktobra na ogled v Kulturnem domu v Hrpljah.

Besedilo: Olga Knez
Sliki: Marko Pleterski

Nagrajenci Roman Veras, Slavica Oplanić in Cveto Vidovič.

Kako smo se šolali na Sežanskem

Izpod peresa upokojene učiteljice Iris Birska, po rodu iz Orleka, sicer pa biva-joče v Zavrhku, avtorice knjige Orlek in Orlečani (2012), je nastala nova obsežna knjiga z naslovom Kako smo se šolali na Sežanskem, ki je posvečena generaciji, ki se je šolala v sežanski šoli med letoma 1963 in 1971. Knjigo, v katero je avtorica vložila skoraj tri leta naporega dela in raziskovanja po raznih arhivih in zbiranjih podatkov in pričevanj pri še živečih učiteljih, so predstavili 4. septembra 2021 na srečanju ob 50-letnici zaključka šolanja, ki se je odvijalo v restavraciji Ambrožič v Parku Škocjanske jame. Srečanja se je udeležilo več kot 50 nekdanjih sošolcev. Ob uvodu v srečanje jih je pozdravil tudi sežanski župan, ki jim je namenil zahvalne besede in izpostavil generacijo in posebno leto 1956, v katerem so bili rojeni. Iris Birska, ki je knjigo v nakladi 110 izvodov izdala v samozaložbi, je čestital in izročil šop rož tudi njen sošolec Franko Uršič.

»Ko sem že imela zbrano gradivo o šolstvu v Sežani in Orleku, kjer sem bila rojena, sem se odločila, da to podelim

tudi s svojimi sošolci. Začela sem z daljnim letom 1774, ko je po odloku cesarice Marije Terezije izšla šolska uredba, ki je zahtevala ustanavljanje šol. Gradivo sem zbiral v Pokrajinskem arhivu v Koprju, kjer so shranjene vse šolske kronike centralne OŠ Sežana ter podružničnih šol Lokev, Povir, Stomaž, Vrabče (Tabor), Štjak in Štorje. Na Primorskem so več kot 20 let v času fašistične Italije poučevali v šolah le italijanski učitelji, ves slovenski pedagoški kader s Primorske pa so razselili v druge kraje po kraljevini SHS, kasneje Kraljevini Jugoslaviji. Večje težave so se pojavile z vzpostavitvijo mreže osnovnih šol na Primorskem po letu 1945, kjer ni bilo slovenskih učiteljev, zato so oblasti nekatere učitelje že takoj po osvoboditvi na hitrih tečajih priučili za poučevanje otrok,« pove Iris Birska, ki je šolsko dogajanje na nekaterih šolah zelo natančno povzela ter nanizala več dogodkov in zanimivosti za vsako leto iz urejenih šolskih kronik, drugje pa povzela in zapisala zgodovinske dogodke za desetletje delovanja šole. Korektnost zgodovinskih dogodkov je preverila v

strokovni zgodovinski literaturi. Posluševala se je tudi kronik osnovnih šol, obiskala Pokrajinski muzej Koper, šolo v Lokvi ter drugih že znanih virov, knjig in ustnega izročila.

Zelo dragoceni so zapisi in pričevanja upokojenih učiteljev, ki so poučevali na območju sežanskega šolskega okoliša. To so: Ivanka Onič Turšič, Milena Hanzel, Klavdija Podgoršek Mozetič, Bojan Podgoršek, Zmago Barič, Stane Grgič, Lucija Švagelj Klavora in Fani Čebren.

»Leta 1971 smo zaključili osnovno šolo, se razšli in razpršili po svetu. Vsak je pisal svojo življenjsko zgodbo. Z leti se začneš ozirati nazaj v mladost in se spominjati lepih šolskih dni. Prvič smo se srečali po 23-ih letih, sledila je 25. in 48. obletnica zaključka našega šolanja. Na srečanja smo prinašali fotografije, se na njih prepoznavali in ob njih obujali spomine. Tako se je leta 2018 rodila zamisel za izdajo brošure, ki je prerasla v knjigo, ki jo bomo z veseljem vzeli v roke, bo pa tudi dragocen dokument časa za bodoče generacije,« še dodaja Birska.

Knjiga, ki v devetih poglavjih prinaša obilico zanimivega branja, številne fotografije in drugo slikovno gradivo, se zaključuje s predstavitvijo delovanja OŠ Srečka Kosovela Sežana v šol. I. 2020/21, ko je bilo na šolo vpisanih skoraj 900 učencev v 19. oddelkih. Šolanje poteka tudi na podružnični šoli v Lokvi kot tudi v prostorih 'stare šole' – v prostorih Ljudske univerze, ki jo je Občina Sežana leta 1974 prepustila v upravljanje Ljudski univerzi Sežana in v kateri domuje Kosovelova spominska soba. To poglavje je prispevala pomočnica ravnateljice sežanske šole Katja Kovač.

Besedilo in slika: Olga Knez

Mednarodna razstava keramike Ex terra Krško tudi s primorskimi ustvarjalci

O kiču so se na odprtju 25. septembra 2021 spraševali razstavljalci keramičnih skulptur na letošnji že tradicionalni mednarodni razstavi Ex terra Krško 2021, ki jo je v Mencingerjevi hiši v Krškem organiziralo Kulturno umetniško društvo Liber iz Krškega v sodelovanju z Društvom keramikov in lončarjev Slovenije. Strokovna žirija v sestavi Dragica Čadež, Rajko Čuber in Milijanka Simšič

je prejela 30 abstraktnih in figuralnih del iz keramike in v kombinaciji z drugimi materiali. Na razstavo so uvrstili dela dvajsetih avtorjev, od katerih so tisti, ki so prišli v najožji izbor, prejeli častna priznanja.

Radovan Gregorčič iz Sežane se je na tej edini tovrstni mednarodni razstavi na letni ravni na Slovenskem predstavil z delom Muzikalne prostranosti baroč-

nih ranitet. Po uspešnem razstavljanju na mednarodni razstavi vinskih vrčev in čaš v Zelini na Hrvaškem je bilo njegovo delo sprejeto v trajno postavitev na 6. mednarodni Forma vivi Magija gline, ki jo je spremljala razstava V. mednarodnega Slovenskega trienala keramike Unicum. Njegovo delo pa bo trajno postavljeno kot del umetniške inštalacije z naslovom St. ART v parku

Medvednica v Planini Gornja pri Zagrebu. Razstavlja tudi v okviru letošnjega Zagrebškega velesejma na mednarodni razstavi keramike in stekla MIKS 21. V oktobru pa je postavil tudi samostojno razstavo z imenom V Ljubljani Kozmosa v Galeriji Ekonomske fakultete v Ljubljani. Radovan je zelo aktiven na mednarodnem področju, še zlasti na Hrvaškem. S keramiko se ukvarja že vrsto let, zelo intenzivno pa šest let, pove umetnik, ki mu ustvarjanje v steklu, kamnu in drugih materialih (barvnih kovinah) ni tuje. Njegovo umetniško snovanje pa so sveltela, s katerimi se ukvarja že 40 let.

Priznana slovenska kiparka Dragica Čadež je v nagovoru poudarila, da je keramika že zdavnaj prerasla zgolj dekorativne in uporabne namene in je postala pomemben enakovreden sestavni del likovne umetnosti, v kateri so dovoljene

vse keramične tehnike in kombiniranje keramike z drugimi materiali. Kič, ki je bil vodilna tema letošnjega dogodka, je avtorje prisilil k razmišljanju o tanki

meji med umetnostjo in kičem v okviru lastnega likovnega izraza.

Besedilo in slika: Olga Knez

50-letnica Franceta Magajne

Kosovelova knjižnica Sežana, Občina Divača in Turistično, kulturno in športno društvo Urbanščica so 18. septembra 2021 v novi dvorani Rudnik Vreme v Famljah obeležili 50-letnico smrti humorističnega pisatelja, novinarja, urednika in sadjarja Franceta Magajne, rojenega 4. marca 1895 in umrlega 17. septembra 1971 v Gornjih Vremah, znanega predvsem po knjigi Žalostne zgodbe o veselih Kraševcih.

V goste so povabili njegovega nečaka, prav tako pesnika in literata ter častnega občana Občine Ilirska Bistrica Ivka Spetiča Magajno, ki je napisal že 23 knjig in je letos praznoval 90-letnico ter je bil pred kratkim gost divaške knjižnice. Ob tej priložnosti so posneli tudi pogovor, ki si ga je mogoče ogledati tudi na You Tubu. Ob tem dogodku pa so v domačem kraju pripravili razstavo njegovih del, ki jih je izdal v samozaložbi, nekate-

re pa je obiskovalcem tudi podaril.

France Magajna je bil brat znanega pisatelja dr. Bogomira Magajne. Osnovno šolo je dokončal v Vremskem Britofu in je po kmetijski šoli emigriral v ZDA ter tam delal v rudnikih, na farmah ter pisal za slovenske izseljenske liste. Ivko Spetič Magajna nam v spremni besedi k Žalostnim zgodbam o veselih Kraševcih razkrije, da se je v tem času France ukvarjal tudi s fotografijo in violino – obojega se je sam učil iz raznih priručnikov. Ta nagnjenja je imel tudi Srečko Kosovel. France se je violine tako dobro naučil, da je s prijateljem igral na rudniških krožkih in slovenskih veselnicah. Njegova največja ljubezen pa je bila pisana beseda. Prav zato je v Ameriki postal urednik liberalnega časopisa Glas svobode. Leta 1922 pa se je vrnil v domovino; v rojstnem kraju je kmetoval, pisal povesti, objavljaj prispevke

v izseljenskih in primorskih časopisih. Po 2. sv. vojni je objavljaj prispevke v Primorskih novicah, Kmečkem glasu in Pavlihi. Objavil je več kot 500 člankov. Poleg člankov je pisal tudi kratke zgodbe in humoristično prozo. Pokopan je v družinskem grobu v Vremskem Britofu.

Priznani primorski humorist in divaški častni občan Andrej Jelačin – Toni Karjola je v pogovoru z direktorico sežanske knjižnice Magdaleno Svetina Terčon s številnimi obiskovalci delil svoje spomine na Franceta Magajno, s katerim je pripravil svoj prvi intervju leta 1969, tri leta pred pisateljevo smrtjo, v Primorskih novicah.

»Tega leta sem prišel iz novogoriškega gledališča delat v Koper kot direktor Globus filma. V Vremski dolini me je pričakal visok in klen mož. Povedal mi je, da pozna mojega očeta, saj sta oba obiskovala kmetijsko šolo Grm v Novem mestu, France je namreč študiral sadjarstvo, moj oče pa živinorejo. Še vedno hranim ta moj prvi intervju, ki sem ga s Francetom Magajno objavil v časopisu, kjer je bila tudi Francetova karikatura, ko v eni roki drži koso, v drugi pa pero. Magajna je bil zlahten pisec humorja. Kot da bi slutil, da bom kot humorist sam nadaljeval njegovo delo, ljudski humor, ki ga ljudje imajo radi in ga radi tudi berejo. Jaz sem že prej, leta 1967, za Goriško gledališke napisal kabaret Preprih, nato pa je sledilo še veliko humorističnih zgodb in prispevkov kot tudi dve moji knjigi humorja: Vesele in debele iz karjole in Ni je šole brez karjole. Žal

pa danes humor ni cenjen in ga je zelo malo. So pa redki humoristi, ki so sposobni občinstvo nasmejati,« je še dodal divjaški častni občan (2017), primorski humorist, gledališki igralec, režiser in velik domoljub rojstnih Senožec in širše slovenske domovine.

Med gosti je bil tudi Ivko Spetič Magajna, ki je 3. avgusta letos dopolnil 90 let. Pesnik, pisatelj in esejist, sicer pa pravnik po poklicu, nadaljuje družinsko tradicijo

pisanja stricev – pisateljev Franceta in Bogomirja Magajne iz Gornjih Vrem.

V kulturnem programu so člani domače dramske skupine TKŠD Urbanščica predstavili skeča oz. odlomka iz Magajnove knjige Žalostne zgodbe o veselih Kraševcih, ki je izšla leta 1952. Gledališki zgodbi je priredil letošnji sežanski občinski nagrajenec Bojan Podgoršek. Večer so s pesmijo popestrili učenci podružnične šole Vreme, še posebej

odmeven pa je bil nastop folklorne skupine KD Borjač iz Sežane.

Vsem nastopajočim se je zahvalila predsednica TŠKD Urbanščica Mirjam Frankovič Franetič, posebno zahvalo Ivku Spetiču pa sta namenili divjaška županja Alenka Štruelc Dovgan in predsednica sežanske izpostave Javnega sklada za kulturne dejavnosti Vladislava Navotnik.

Besedilo in slika: Olga Knez

Čas dekleštva v Kazljah

29. avgusta 2021 se je prvič na Krasu predstavila Mladinska vokalna skupina Glasbene matice Ljubljana, ki jo vodi zborovodkinja Irma Močnik. V goste jo je v okviru praznovanja občinskega praznika povabila KS Kazlje v sodelovanju z domačo agrarno skupnostjo, društvom Dneva Žar in upokojenim režiserjem Gregorjem Tozonom, vnetim zbiralcem božičnih jaslic. S samostojnim koncertom, ki so ga naslovili Čas dekleštva, je 12 mladih pevk, ki so pričele z delovanjem šele pred letom dni, očaralo občinstvo in poželo obilen aplavz.

V cerkvi sv. Lovrenca so zapele prvi sklop pesmi Mladost, ljubezen in pesem v angleški renesansi.

Drugi del koncerta pa se je odvijal na borjaču Tozonove domačije, kjer so gostje požele še večji aplavz s spletom slovenskih ljudskih dekleških pesmi v izvorni obliki z dodano spremljavo, za katero so poskrbeli Izidor Erazem Grafenauer z lutnjo, Janez Jocič s starimi ljudskimi glasbili in pevška pedagoginja Tanja

Rupnik, medtem ko je za plesne korake poskrbela plesna pedagoginja Lidija Podlesnik Tomašikova.

Mladinski vokalni skupini, ki je nastopila tudi na koncertu Korenine moje domovine v Slovenski filharmoniji v Ljubljani ob proslavi dneva državnosti

in na največjem mednarodnem glasbenem festivalu Evropa Cantat, je iskreno čestital predsednik kazeljske KS Božo Grmek in jih povabil zopet na Kras.

Besedilo in slika: Olga Knez

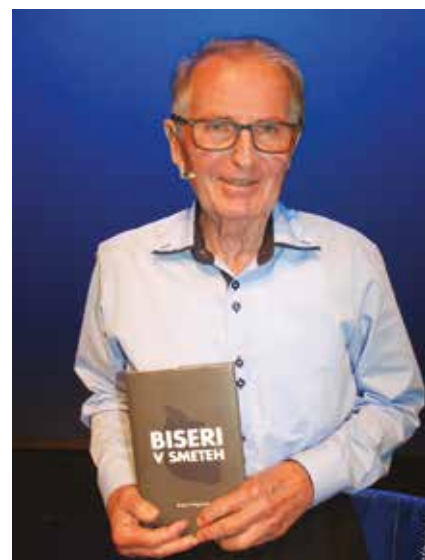
Biseri v smeteh – prvenec Bojana Podgorška

»Se marsikod neviden biser skriva, ki ga debela plast smeti pokriva, kot da ga kdo v temo zaklepa, je na njegovo vrednost javnost slepa. Samotna vseh teh duš so skrita pota, spregledana vsa njegova dobrota. Nihče za trud nikdar jih ne poplača, nihče ljubezni tople jim ne vrača ...,« tako se začne pesem Biseri v smeteh avtorja Bojana Podgorška iz Štorij pri Sežani v istoimenski pesniški zbirki, ki so jo 5. septembra 2021 predstavili v Kosovelovem domu v Sežani.

S tem so tudi počastili letošnjega prejemnika najvišjega občinskega priznanja – nagrade Občine Sežana 28. avgust za dolgoletno uspešno in ustvarjalno delo na kulturnem področju. Knjiga, ki prinaša 53 pesmi, je darilo avtorju za

njegovo plodno in nesebično kulturno ustvarjanje na gledališkem, literarnem in organizacijskem področju. Ob 80. življenjskem jubileju je pesniško zbirko v nakladi 500 izvodov izdalo sežansko Društvo Konstruktivist s finančno podporo gledališke skupine Kraški komedijanti, KŠD Šator Štorje in sežansko izpostavo Javnega sklada za kulturne dejavnosti. Spremno besedo h knjigi je napisala Jana Kolarič, naslovnico pa je oblikovala domača ustvarjalka Gaja Hanzel.

Z mojstrom upovedovalca življenjskih modrosti, ki odlično obvlada tudi zahtevne pesniške oblike, kot so sonet, glosa in gazela, se je pogovarjala Irena Urbič, Podgorškove pesmi sta recitala

Avtor, ponosen na prvenec pri 80.

Romeo Grebenšek in Irena Kovačević, na klavirju jih je spremljal Damijan Jogan. Vodja sežanske območne izpostave JSKD Vladislava Navotnik je avtorju za poseben rekord izdaje pesniške zbirke pri 80. letih iskreno čestitala v upanju, da kaj kmalu zagleda luč še njegova druga pesniška zbirka, saj Bojan piše pesmi kot po maslu in jih objavlja na družbenih omrežjih: eno na dan, rekord pa ima štiri pesmi v 24 urah.

Knjiga je le krona dolgoletnega kulturnega ognja, ki ga je avtor delil med ljudi, zato so na tem slavnostnem ve-

čeru spregovorili tudi o njegovem poslanstvu. V srcih in zavedanjih Kraševcev je Podgoršek zapisan kot neutrudni in uspešen gledališki režiser in animator kulturnega življenja.

Bojan Podgoršek namreč že desetletja bogati kulturno dogajanje na Krasu. Po končanem učiteljišču v Tolminu je še zelo mlad prišel poučevat na šolo na Štjak. Po študiju na ljubljanski AGRFT se je posvetil režiji. Bil je animator na ZKO Sežana, nato v Kulturnem domu Srečka Kosovela in v sežanski srednji šoli. Napisal in zrežiral je veliko število pred-

stav. Zadnji dve desetletji je bil dejaven kot režiser, avtor besedil in igralec v gledališki skupini Kraški komedijanti, ki je gostovala v domovini pa tudi v Avstraliji, na Nizozemskem, v Kanadi in Makedoniji. Podgoršek se je kot pesnik razcvetel še zlasti v zadnjem obdobju, ko je bil na zdravljenju v ljubljanskem Kliničnem centru. Ob družbeno kritičnih pesmih je velik del njegove poezije globoko izpovedne. Odlikuje ga prelepa slovenščina.

Besedilo in slike: Olga Knez

Irena Urbič se je pogovarjala s pesnikom Bojanom Podgorškom.

Pesnik (drugi z leve) s Kraškimi komedijanti in Vladislavo Navotnik (prva z desne).

Kresnik v Štorjah

Po dolgem času smo v krajevnosti Štorje v pisemske nabiralnike dobili vabilo na koncert – v upanju, da bo odgnal težke razmere, v katerih se marsikdo počuti osamljenega. Za hip smo tisti, ki smo se udeležili koncerta (kar veliko nas je bilo), pozabili na epidemijo, na maske, ki jih imamo na obrazu in na utesnjenost zaprtega prostora, saj nas je v svet brezskrbnosti zazibala glasba.

V nedeljo, 19. septembra 2021 smo namreč v Zadržnem domu v Štorjah preživeli čudovite trenutke. V prvem delu nas je v različne glasbene sveto-

ve popeljal Aleksander Lesar s svojim preddiplomskim nastopom. Posebno smo bili veseli razlage k vsaki glasbeni točki.

V drugem delu pa je Aleksander gostil glasbenike, s katerimi pogosto ustvarja. Tako so nas pobožali s svojim tenorjem Aleksander Kariž, na kitari njegova hčerka Timeja ob spremljavi bobnarja Matica Kovača, čisto na koncu pa smo se navdušili nad moško vokalno skupino Kresnik, katere član je tudi Aleksander. Nastopajoči so za nagrado prejeli aplavz občinstva

predstavnici KS Štorje in KŠD Šator Štorje pa sta jim izročili simbolična darila, pesniško zbirko Bojana Podgorška Biseri v smeteh.

Z velikim zadovoljstvom smo zapustili dogodek, še posebej zato, ker smo izvedeli, da jim bomo lahko ponovno prisluhnili čez mesec dni v Kosovelovem domu v Sežani.

Besedilo in slike: Magdalena Svetina Terčon

Marička je štemana za 15-letnico Kraškega šopka

Kulturno društvo Kraški šopek, katerega člani, ki jih že vrsto let vodi predsednica Neda Lah, negujejo oblačilno, plesno, pevsko in glasbeno dediščino Krasa, povezano s preteklimi šegami in navadami. Na Bunčetovi domačiji v Dutovljah so 11. septembra 2021 s svojim že 537. nastopom z naslovom Marička je štemana slavnostno obeležili 15-letnico svojega plodnega delovanja, razpoznavnega tako na Krasu kot tudi v širšem slovenskem merilu.

Na prireditvi, ki jo je povezovala Miranda Novak, so obiskovalcem predstavili poldrugo desetletje svojega delovanja, ko so razkrivali preteklost svojih prednikov, si vzeli čas za petje, ples in oblačenje v tradicionalna oblačila z vso hvaležnostjo do bogate kraške dediščine. Nekaj njihovih članov prihaja tudi iz zamejstva.

Po pozdravnem nagovoru predsednice KS Dutovlje in KD Kras Neve Filipčič, ki se je po letu in pol razveselila ponovnega odprtja Bunčetove domačije, so na oder stopile ljudske pevke, plesalci folklorne skupine in godci.

Čeprav je starostna struktura članov folklorne skupine, ki je bila ustanovljena februarja 2006. leta, visoka in jih tarejo zdravstveni problemi, pa jim zažari obraz, poskoči noga, srce zaigra in pozabijo na težave, ko so oblečejo v folklorne kostume in godci začnejo igrati na svoje inštrumente. Ples jim pomeni način življenja, druženja s prijatelji, zabavo in ohranjanje zdravja. V projektu izdelave svečane oz. mašne (črne) tržaško-kraške narodne noše, ki so jo pevke same izdelale ob velikem potrpljenju in z veliko mero ljubezni, jim je ob strani stala priznana raziskovalka in publicistka Marta Košuta, ki je poučevala ročna

delna na slovenskih šolah v Trstu in okolici, ter avtorica monografije Tržaška noša in njena vezenina. Plesalcem Kraškega šopka se na nastopih pozna, da plešejo z veseljem in posebno energijo in se lahko kosajo s precej mlajšimi plesalci. Tokrat so zaplesali splet plesov o kruhu z naslovom Od zrnja do kruha, ki ga je pripravila Neda Lah. V zahvalo za ves trud in požrtvovalno vodenje društva je predsednica prejela prekrasen spominek iz kamna, ki ga je oblikoval kamnosek Jernej Bortolato iz Pliskovice.

Pevke ljudskih pesmi vodi umetniška vodja Andreja Gerželj Breščič že skoraj od samega začetka, nekaj časa pa je jim je strokovno pomagala Katarina Šetinc. Udeleževale so se številnih seminarjev za ljudsko pesem, ki jih organizira Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Ob rednih tedenskih vajah jim niso zaostajali nastopi in uspehi na državnih srečanjih in tekmovanjih. Uspešno so se kot tudi člani folklorne skupine predstavljali v tujini. Njihovo društveno delo je bilo kronano z zlatim Maroltovim priznanjem. Vodja sežanske izpostave JSKD Vladislava Navotnik je ob tej priložnosti

za več kot 15-letno delovanje na folklornem področju podelila zlata Maroltova priznanja šestnajstim članom društva in se jim zahvalila za njihov trud. Aplavz so dobile tudi za pesem An šuštar, ki so jo zapele v različici, kot so jo peli v Dutovljah in jo je zapisal Lovro Žvab. Pesem je ljubezenska, dekle zavrača fante za ples, ker čaka pravega.

Članice društva so ob tej priložnosti pripravile tudi razstavo ročnih del, ki so nastala v času epidemije. Predstavile so se v tehnikah rešeljaja, križcev, kvačkarnja, klekljanja, izdelale pa so tudi razne maskote tržaško-kraške narodne noše. Čestitke k ohranjanju ljudskega petja, plesa in oblačenja v tradicionalna občila so ob Nevi Filipčič dodali še predsednik Brkinsko kraške zveze lovskih družin Andrej Sila s predsednikom komisije za lovsko kulturo in etiko Jelkom Lapajnetom, dolgoletna mentorica in svetovalka za folklorno dejavnost pri JSKD Neva Trampuš in predsednica KD Kraške harmonike Danica Pavlič.

V večeru so sodelovali tudi lovci rogisti ter Brkinsko kraška zveza lovskih družin, ki v 13 društvih združuje blizu 600 čla-

Kraški šopek obeležuje 15-letnico delovanja.

Mladi lovci so javno zaprisedgli.

nov zelene bratovščine, med njimi 13 lovk. Prav na tem dogodku pa so v lovsko družino sprejeli še 17 članov. Mladi lovci so podali javno zaprisego slovenskega lovca in podpisali etični kodeks, ki je nekaj posebnega in izvirnega v svetovnem merilu.

Brkinsko kraška zveza lovskih družin je nastala leta 2015. Zastopa in promovira lovstvo v javnosti, predstavlja lovsko kulturo, izobraževanje, promocijo divjačine kot zdravega vira prehrane in odraz

lovca v javnosti. Da je lov na divjačino lahko tudi lokalna promocija, vsekakor pa mora biti tudi del turistične ponudbe vsakega kraja, je poudaril predsednik komisije za lovsko kulturo in etiko pri Brkinsko kraški zvezi lovskih družin in starešina Lovske družine Trstelj Jelko Lapajne. Ime Brkinov in Krasa so v kratkem času razširili po celi Sloveniji. Pohvalijo se lahko z dobro organizirano vseslovensko proslavo ob 110-letnici lovstva na Slovenskem, ki jo je zveza izpeljala 2017. leta v Seno-

žečah. Prireditve jih je postavila ob bok organizatorjem, ki so sposobni izvesti državne proslave, prvenstveno pa delujejo na lokalnem območju. Svoje delovanje nameravajo razširiti tudi preko državnih meja in že sedaj dobro sodelujejo z lovci iz Doberdoba

Mladim lovcem je čestital tudi predsednik Brkinsko kraške zveze lovskih družin Andrej Sila.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Simpozij o pesnici, prevajalki in publicistki Jolki Milič

Kosovelova knjižnica Sežana je ob finančni podpori Občine Sežana 30. avgusta 2021 pripravila simpozij, posvečen pesnici, prevajalki in publicistki Jolki Milič.

Uvod v simpozij je predstavljalo odprtje Jolkinega kotička ob izposojevalnem pultu oziroma ob knjižnih policah s poezijo. Prav po zaslugi Jolke Milič, ki je bila velika ljubiteljica poezije, ima knjižnica bogato zbirko knjig te zvrsti. Po uvodnem nagovoru sta Jolkin kotiček – časovnico s portreti znane Sežanke – pred številnim občinstvom odkrila župan Občine Sežana David Škabar in Jolkina hčerka Jeanne Varl Milič. Nato so se obiskovalci preselili v čitalnico

Jolkin kotiček – časovnica s portreti Jolke Milič, ki jih je večinoma posnel njen mož Ivan Varl.

Župan David Škabar in Jolkina hčerka Jeanne Varl Milič po odkritju Jolkinega kotička.

Radko Oketič pred delčkom svoje razstave.

Utrinek s simpozija.

knjižnice, kjer so svoja razmišljanja o prevajalskem, publicističnem in pesniškem delu Jolke Milič na simpoziju podale Marija Pirjevec, Marija Mercina, Tatjana Pregl Kobe in Milena Mileva Blažič. Njihova dela bo mogoče prebrati v zborniku, katerega izdajo knjižnica načrtuje konec leta. Razmišljanja sta z glasbenimi vložki popestrila sežanska

glasbenika Nastja Janžekovič in Martin Ukmar.

Ob tej priložnosti je bilo tudi odprtje razstave slik domačega slikarja Radka Oketiča. Njegove razstavljene karikature so likovni zapis časa, v katerem živimo. Med 24 razstavljenimi deli so namreč izstopala dela na temo bežunske krize, koronskega virusa, olim-

pijskih iger in drugih dogodkov, ki so nas spremljali v preteklem času. Radko Oketič je za svoje delo prejel vrsto nagrad, tako doma in v tujini, zato smo v knjižnici veseli, da jih je razkril tudi domačemu občinstvu.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon

Slike: arhiv Kosovelove knjižnice
Sežana

Dan odprtih vrat na Kosovelovi domačiji v Tomaju

Kosovelova domačija v Tomaju je bila leta 1992 proglašena za spomenik lokalnega pomena. Javnosti so jo odprli leta 2000 ob občinskem prazniku. Letos pa smo s pestrim programom obeležili 21. obletnico odprtja.

21. avgusta 2021 smo imeli najprej Dan odprtih vrat. Veliko obiskovalcev je imelo možnost brezplačnega vodenega ogleda domačije, na vrtu domačije pa so se lahko sprehodili med stojnicami. Življenje in delo Kosovelovih so obiskovalcem predstavile Magdalena Svetina Terčon, Olga Kmetec in Vanja Debevec, ki tudi sicer obiskovalcem predstavljajo Kosovelovo domačijo in vlogo članov te družine v širšem družbenem in kulturnem kontekstu. Knjige, keramični izdelki, izdelki iz kamna so bili obiskovalcem na voljo za ogled in nakup od 11. ure dalje. Na dnevu odprtih vrat so se predstavili: Društvo Konstruktivist iz Sežane, Zavod Margarana in Alja Furlan iz Branika, Katarina Barbara, unikatna keramika Katje Prunk iz Tomaja, ter Dunja Čebren iz Sežane in Izak Ban iz Lokve.

Dan so zaključili s kulturnim programom. Zbrane sta najprej pozdravila direktorica Kosovelove knjižnice Sežana, ki ima domačijo v upravljanju, Magdalena Svetina Terčon in župan Občine Sežana David Škabar. Obiskovalcem je zbirko predstavil tudi kustos goriškega Muzeja dr. Borut Koloini. Nato je sledil pogovorni večer s prevajalko in pisateljico Veroniko Simoniti, ki je za roman Ivana pred morjem leta 2020 prejela

nagrado kresnik. V sproščenem pogovoru z direktorico knjižnice je razkrila ozadje nastajanja tega romana kot tudi svoj bogat ustvarjalni opus.

Dogodek je potekal v soorganizaciji s Krajevno skupnostjo Tomaj in ob finančni podpori Občine Sežana.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon

Slike: arhiv Kosovelove knjižnice
Sežana

Rožetova zbirka šteje več kot osem tisoč čevljev

Lastnik Vojaškega muzeja Tabor Lokev 55-letni Srečko Rože je ob sežanskem občinskem prazniku 24. avgusta 2021 postavil v Kosovelovi knjižnici Sežana na ogled le del eksponatov iz svoje bogate zbirke čevljev, ki šteje več kot osem tisoč primerkov. Ogledati si jih je bilo mogoče do 6. oktobra. Rože je najprej pričel zbirati vojaške čevlje, saj so prav

čevlji dopolnjevali vojaške in oficirske uniforme ter uniforme generalov. Leto pred osamosvojitvijo Slovenije (1990) pa je pričel zbirati še civilne čevlje. Vsak čevlji ima svojo zgodbo in s tem bogati svojo etnološko zbirko.

»V preteklosti so bili čevlji večinoma izdelani iz strojenega usnja. S tem so bili zaščiteni pred insekti s soljo, kas-

neje z bakrenim oksidom in arzenom,« prične svojo pripoved Rože, ki je v sežanski knjižnici razstavil najstarejše čevlje iz 17. stoletja oz. iz obdobja okrog 1650. leta. »Ti čevlji prihajajo iz srbskega mesta Niš. Izdelani so iz kože domačih kosmatih svinj, ki niso bile zaprte v hlevu, ampak so se pasle na prostem v okolici kmetije. Iz tistega

časa so tudi plemiški škornji, ki prihajajo z Gorenjske (Radovljica) z irhastimi hlačami iz 18. oz. začetka 19. stoletja. Hlače so podložene z domačim tkanim platnom. Največje število v moji zbirki predstavljajo seveda vojaški čevlji iz 19. stoletja do sredine 20. stoletja. Civilni čevlji so ročno izdelani, po letu 1870 pa tudi strojno šivani in barvani. Imamo najrazličnejše vrste čevljev: navadne, za gorske enote in gorsko smučarske enote. Najtežje izmed čevljev iz 19. stoletja ali starejše je dobiti otroške čevlje iz 'navadnih' družin. Kaj tudi ne, saj so bili otroški čevlji precej ponošeni in pokrpani, nosili so se iz generacije v generacijo,« pove Rože, ki še razkriva, da je bil čevljev zelo dragocen in drag predvsem zaradi izdelave in materialov, ki so jih uporabljali.

Otroci so nekoč pasli krave bosí in si tako mrzle noge greli kar v kravjih iztrebkih. Tudi vojaki, ki so prihajali domov z bojišča, so imeli težave z obutvijo, saj je

bilo vse opustošeno od vojne in zahvalili so se, da so bili vsaj obuti in oblečeni. V zimskem času so si noge zavili v kos blaga in jih dali v čevljev, da jim je bilo topleje. Šele po 1870. letu je vojska uvajala nogavice za oficirske gorske enote.

Pa še zanimivost s srbske fronte: v 1. sv. vojni so Srbom rekli, da morajo nositi na fronti lastne opanke, ne pa vojaških čevljev, saj s tem ne bodo oškodovali Kraljevine Srbije. Sicer pa je bilo v taki obutvi najhuje pozimi v gorskih predelih. Je pa tovrstna obutev imela to prednost pred okovanimi čevlji, da je ni bilo slišati in vojaki so lažje in tišje prišli za hrbet sovražnika.

O tovarnah pa Srečko dodaja, da je bila glavna tovarna žeblijev za čevlje na slovenskih tleh v Kropi, najbolj razvita čevljarstva domača in tovarniška obrt pa je bila v Kranju in Radovljici. Tovarne, kot so Peko in Alpina pa se pojavijo v 19. stoletju. Največja trgovska hiša za izbor čevljev v Kraljevini Jugoslaviji je bila

Stermecki v Celju.

»Posamezni deli okovov obutve v zbirki so še iz časa rimske dobe. Tu gre predvsem za bronaste in rožene gumbe in fibule, ki jih lahko uvrstimo v železno in bronasto dobo pa vse do srednjega veka. Takrat so bili gumbi za zapenjanje uniform in obutve s sponkami zelo dragi, ker je vsak bil skovan ročno, kasneje pa tudi na kovaškem hlapcu,« pove Rože, ki je ljubezen do čevljarstva podedoval po dedu Viktorju Rožetu, ki je bil čevljar. Ded Viktor je omenjen v Kažipotu za Primorsko iz leta 1923 v družini Rožetovih v Dutovljah. Srečko je po njem podedoval oz. dobil nekaj čevljarstva orodja (šila, rašpe, klešče, škarje in njegovo ročno izdelano denarnico, v kateri je vedno nosil mašno podobo Matere božje).

Srečko Rože ne samo zbira čevlje, ampak jih svojim domačim tudi popravi, za kar so mu nadvse hvaležni.

Besedilo in sliki: Olga Knez

Kosovelova knjižnica Sežana z bralno akcijo Knjiga zažiga! v Mitskem parku Rodik

Kosovelova knjižnica Sežana že tretje leto zapored organizira poletno bralno akcijo za osnovnošolce Bodi kul, beri ful, ki smo jo letos poimenovali še Knjiga zažiga! Veseli smo odziva otrok in tega, da marsikdo sodeluje že od vsega začetka. Mladi bralci so na zaključnem srečanju povedali, da se jim med branjem ni nič zažgalo na štedilniku, so se pa v domišljiji prižigale nove ideje in zamisli. Drugo soboto v septembru, 11. septembra, smo vse sodelujoče povabili na pravljčni pohod v Mitski park Rodik. Valerija Pučko nas je popeljala v mitični svet starodavnih zgodb, ki so razburkale našo domišljijo.

Bralci različnih starosti smo z zanimanjem prisluhnili rodiškemu ljudskemu izročilu, v katerem imajo pomembno

vlogo kačon Lintver, hudič s šembilijo, štrige, vedamci, krvavo stegno in druga nenavadna bitja. Ob veličastnih kamnitih skulpturah, ki so postavljene po celotnem parku, smo si jih lahko živo predstavljali.

Na poti smo vsem osnovnošolcem, ki so čez poletje prebrali vsaj pet knjig in oddali kartonček ter izdelek, podelili pohvale in jih, zahvaljujoč sponzorjema Elter, d. o. o., iz Komna in Založbi Miš,

nagradili s kakovostno poučno knjigo slovenskih avtorjev. Fructal, d. o. o., je omogočil, da smo vsi dobili prigrizek in pijačo, Kosovelov dom Sežana pa je za žrebanje namenil vstopnice za kino. Dva nagrajenca bosta s svojima družinama lahko obiskala Kosovelovo domačijo v Tomaju, za kar je poskrbela Kosovelova knjižnica Sežana. Otroci so tudi likovno ali besedno ustvarjali. Težko smo se odločili, katere izdelke nagra-

diti in nazadnje izbrali štiri.

Triurni pohod smo zaključili prijetno utrujeni, a zelo zadovoljni. V Kosovelovi knjižnici smo prepričani, da bodo mladi bralci tudi naslednje poletje povprašali po barvitom kartončku in sodelovali v akciji, saj knjiga zažiga!

Besedilo: Marja Filipčič Mulič

Slika: Neža Bandel

Med Tomajem in Sežano: v spomin na Josipa Ostija in Jolko Milič

V ponedeljek, 20. septembra 2021, smo se v Tomaju in Sežani poklonili Josipu Ostiju in Jolki Milič. Zbrali smo se založnik Sergio Iagulli, njegova žena in prevajalka Raffaella Marziano ter pesnik Giancarlo Cavallo iz Salerna, s katerimi sta Josip Osti in Jolka Milič tesno sodelovala, Marko Kravos, Roberto Dedenaro, Luisa Gastaldo in Gianluca Paciucci iz Skupine 85, Magdalena Svetina Terčon iz sežanske knjižnice, Samo Krušič in Barbara Korun iz Ljubljane ter Urška Lunder, Ostijeva sopotnica. Po

kosilu smo se zbrali pred Ostijevo domačijo in uživali Urškino gostoljubje v pesnikovi hiši in na njegovem vrtu, kjer smo si ogledali kratek videoposnetek in ob kavi ter sladicah prebrali nekaj njegovih pesmi. Nato smo obiskali Ostijev in Kosovelov grob na tomajskem pokopališču. Po kratkem postanku na Kosovelovi domačiji smo se odpravili še na sežansko pokopališče, kjer smo se poklonili Jolki Milič. Srečanje smo nadaljevali v Kosovelovi knjižnici. Gostje so si najprej ogledali Jolkin kotiček

in razstavo njenih knjižnih del. Sledil je literarni večer, na katerem je bil največji poudarek na Jolkinem prevodu pesmi Barbare Korun, ki je prav ta večer prejela iz salernske založbe svojo knjigo v italijanščini *Odore umano*. Tako sta bila Osti in Miličeva spet za trenutek z nami.

Dogodek je zaradi ukrepov ob epidemiji žal potekal v zaprtem krogu.

Besedilo in sliki: Magdalena Svetina

Terčon

V družbi s knjigo

Najbolj brane knjige v Kosovelovi knjižnici Sežana v zadnjih treh mesecih:

1. Bronja Žakelj: Perilo se pere na devetdeset
2. Mojca Širok: Evidenca: [trilogija] Rim-Ljubljana-Bruselj
3. Tadej Golob: Dolina Rož
4. J. K. Rowling: Harry Potter, Kamen modrosti
5. Tadej Golob: Virus
6. Susan Elisabeth Phillips: Kaj pa, če je pravi?
7. J. K. Rowling: Harry Potter: Dvorana skrivnosti

8. Veronika Simonitti: Ivana pred morjem
9. Ela Peroci: Muca Copatarica
10. Enid Blyton: V pasti
11. Harlan Coben: Neznanec
12. Jojo Moyes: Ob tebi
13. Alenka Rozman Planinc: Srce bije v dvojini : po resnični zgodbi
14. Adam Kay: Tole bo bolelo : skrivni dnevnik mladega zdravnika
15. Laura Kinsale: Cvetje po nevihti
16. Elena Ferrante: Genialna prijateljica: otroštvo, odraščanje
17. Day Pilkey: Kapitan Gatnik in gnev

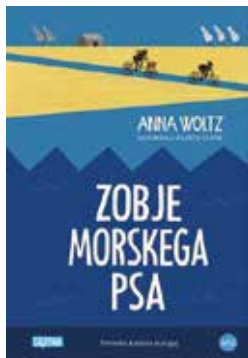
18. grozovite Gatograbke
18. Feri Lainšček: Kurji pastri
19. Vlasta Nussdorfer: Nekaj vam želim povedati
20. Day Pilkey: Pasji mož

Tokrat knjižničarji priporočamo naslednje knjige, ki jih dobite v naši zbirki.

Anna Woltz: Zobje morskega psa (Založba Miš, 2021)

Roman je primeren za bralce od 10. leta naprej. Za otroke ni napačno branje, odrasli pa jo lahko tudi izpustite, saj

ste na obravnavano temo gotovo prebrali tudi že kaj boljšega. Zobje morskega psa lahko tudi težko temo, spopadanje družine z maminom težko

boleznijo. Glavna junakinja Atlanta ima utemeljen razlog za težko nalogo, ki si jo je zadala: kolesarjenje okrog jezera Issel. Pri tem se ji dobesedno po nesreči pridruži Finley. Atlanta s sabo vozi skrbno premišljeno opremo, Finley pa ima le mošnjiček z dvema zobema morskega psa. In medtem ko Atlanta skrbno skriva vzrok kolesarjenja, Finley ne skriva jeze nad svojo mamo, od katere je pobegnil. Ta kontrast njenih odnosov do smisla poti, odseva resnost težav, s katerimi se spopadeta. Medtem ko je Finley glasen razvajenec, ki brez zadržkov razlaga krivice, ki se mu dogajajo, Atlanta s stisnjenimi zobmi vztraja pri svoji nalogi do meja svojih moči. Morda bo to za otroke to prvi roman ceste, če niso še prebrali precej bolj duhovite knjige #3špehbombe Clementine Beauvais, na katero nas takoj spomni kolesarjenje.

Donald Ryan: Vrteče se srce (Založba Sanje, 2021)

Roman je prvo v slovenščino prevedeno delo tega avtorja, za katerega je v Veliki Britaniji pobiral nagrade že pred skoraj desetletjem, med drugim za irsko knjigo desetletja. Čeprav je po obsegu kratek, ni lahko branje. Teme, ki jih načeneja, so težke in jih je včasih treba prespati, preleteti, ali vsaj malce

pozabiti, da se opogumiš za nadaljevanje. Kljub temu priporočam, da se ga ne odlaga za dlje časa. V njem namreč nastopa toliko oseb, da lahko zaradi

premorov med branjem pozabiš njihova imena, zato se zlahka izgubiš med njimi in ti ni več jasno, o kom je govora. Po drugi strani to niti ni važno, saj vsaka pripoved zase učinkuje kot osebna zgodba. Poglavja so namreč monologi več oseb, preko 20 jih je, vseh starosti in spolov. Med njimi so tudi otroci, v enem primeru pa celo mrtva oseba, ki svoje truplo in svojega morilca gleda od zgoraj (vendar ne gre za kriminalni roman). Prav nobena od oseb se kot govorec ne ponovi. Njihova stališča so različna, vsem pa je skupno nelagodje in občutek brezizhodnosti ob ekonomski krizi in njenih posledicah ter travme, ki jih nerešene vlečejo s sabo iz svojega otroštva ali celo od prednikov. Monologi so napisani tako prepričljivo, da osebe skoraj zares zadihajo kot resnični ljudje, polni protislovij, občutljivosti in ranljivosti, a hkrati tudi hudobije, neizbežne ujetosti v družinske vzorce in tradicionalistično družbo. Skozi njihove pripovedi se počasi razvije zgodba, predvsem pa razgrne podoba irskega podeželja pred dobrim desetletjem v vseh svojih odtenkih, ali celo človeškost na splošno, ne glede na prostor in čas. Morda je to, razumeti človeka z vsemi njegovimi vzgibi in dejanji, umeščena v družbo, smisel

branja romana Vrteče srce. Zagotovo pa prepričata sočen jezik in tekoča pripoved, k čemur prispeva odlični prevod Alenke Ropret. Edina šibka točka je preveč moški pogled na svet (ženski liki so večinoma ali spogledljivke ali trpeče matere), kar pa se da (na žalost) upravičiti s tradicionalno patriarhalno irsko družbo.

Alain de Botton: Kako še drugače misliti o seksu (Založba Medijski partner, 2015)

Avtor je britanski filozof, katerega dela zmorejo brati tudi navadni ljudje, ne le filozofi z visoko razvinitimi miselnimi procesi. Pravzaprav se berejo bolj kot nepocukrani priročniki za boljše življenje, ki hkrati učinkujejo kot izboljševalec miselnih procesov navadnih bralcev (primer navadnega bralca sem seveda kar sama). Priporočam katero koli njegovo knjižno delo (pa tudi predavanja, ki jih najdete na spletnih video kanalih). Poleg naslova je vabljen tudi kratek obseg knjige. V njej avtor preprosto stori, kar obljublja v naslovu – o spolnosti razmišlja na drugačen način. Resno, a z dopuščanjem vseh (ne) navadnosti. Razlaga mehanizme naše psihe, nas (prav vse) razkrinka in tolaži: normalnost v spolnosti ne obstaja. Knjiga ni priročnik za boljše spolno življenje, temveč razmišljanje za bolj zadovoljiv odnos do spolnosti.

Neža Bandel

Zaključek sklopa glasbeno-pripovedovalskih dogodkov Glasba z okusom in zgodbo

V četrtek, 30. septembra 2021 smo izvedli še zadnji koncert iz sklopa Glasba z okusom in zgodbo. Na našem odru je nastopila zasedba glasbenikov v sestavi Vasko Atanasovski, Miha Petric, Žiga Golob in Marjan Stanić pod imenom Vasko & The uncles from the dark quartet.

Zasedba štirih izjemnih mednarodno uveljavljenih slovenskih glasbenikov z Vaskom Atanasovskim na čelu je s svojimi energičnim in ekstatičnim nastopom kar vabila k plesu in stoječim ovacijam. Besedila so bila v glavnem ljubezenska,

navdihnjena s humorjem in z izvirnimi, duhovitimi metaforami.

Glasba z okusom in zgodbo je koncertni sklop glasbeno-pripovedovalskih dogodkov s pokušino hrane. Prvi dogodek je bil namenjen otrokom oz. družinam, ostali štirje pa odraslemu občinstvu. Obiskovalci so se preko glasbenih dogodkov potopili v zgodbe pripovedovalcev na odru, ob koncu dogodka pa jih je razvajala kuhinja kuharskega mojstra Ljubiše Smiljaniča.

Glasbo z okusom smo torej zapisali v

zgodbo ter med julijem in septembrom 2021 izvedli naslednje dogodke: Špela Frilc in Zvezdana Novaković: Varuška za medvedke / Andrej Fon in Tea Vidmar: Bajkomat / Renata Lapajne in Andrea Pandolfo: Zgodbe o smrti in ljubezni / Boštjan Narat in Izar Lunaček: Lunaček in Narat: Narisani koncert / Vasko Atana-

sovski, Miha Petric, Žiga Golob in Marjan Stanić: Vasko & The uncles from the dark quartet.

Žal nam je le, da koncerti niso dosegli visokega števila obiskovalcev, saj so bili izvedeni v nekoliko zahtevnih časih za organizacijo in sredi uvajanja novih ukrepov. Obenem se zavedamo, da je

zvrst glasbenega pripovedovanja za odrasle mnogim še nepoznana.

Vseeno pa menimo, da je potrebno vztrajati in kakovostne programe našim obiskovalcem ponujati tudi v prihodnje. Naj Glasba zokusom gode še naprej!

Besedilo: Nives Zadel in Nina Ukmar
Slika: Marko Pleterski

Poletje v Srečkovem stegu

Letošnji poletni tabor smo najmlajši sežanski skavti imeli od sobote, 17. julija, do srede, 21. julija 2021, v Podbrezju. Naučili smo se veliko vikinških trikov. Spoznali smo rune (vikinške črke), izdelovali svoje zmaje iz različnih materialov in ošilili palice za peko hrenovk. Najbolj všeč mi je bila nočna igra, ko smo iskali Astrid, ter spuščanje z gumijastimi obroči po potoku. Hrana je bila cel tabor zelo okusna. Zelo se mi je v spomin vtisnila igra To je Mile, ki smo se jo igrali ob ognju. Všeč mi je bilo tudi, ko smo imeli zabavne večere, na katerih smo se veliko igrali, se smejali in peli pesmi.

Tabor smo zaključili v sredo z mašo. Ta tabor mi je bil zelo všeč.

Veronika Starc

Četa se je od 17. do 24. julija 2021 odpravila na tabor v bližini Krkavč. Na tabornem prostoru, ki je mejil na Hrvaško, smo postavili šotore, jambor, ognjišče, vodove kuhinje, stranišče in ostale zgradbe. Čeprav nas je prva dva dni spremljalo slabo vreme, se je kmalu razjasnilo in v preostanek taborjenja ni bilo videti niti oblaka. Naši voditelji sta vodili zanimiv program, ki se je odvijal med vsakodnevnimi skavtskimi opravili. Vsak vod je kupal kosilo in večerjo na odprtem ognju. Vsak večer smo postavili tudi velik taborni ogenj, okrog katerega se je odvijal zabavni večer. Ogenj je imel po navadi obliko pagode, včasih pa smo ga postavili v obliki peščene ure. Po nočem pisku, ko smo se odpravili spat, pa se je začela nočna igra. Potekala je v popolni tišini. V njej so sodelovale straže, dva skavta, ki sta se menjala na dve uri, sta stražila zastave in lovila morebitne napadalce, ter napadalci, drugi skavti, ki so se ponoči pritihotali v tabor in kradli zastave, za katere so lahko zjutraj, zahtevali odkupnino. Če je staža ulovila napadalca, je zahtevala njegovo rutko in njegov lov je bil za to noč končan. Na vsakem taboru imamo tudi hajko, ko za eno noč odpotujemo v nek oddaljen kraj, kjer si najdemo prenočišče, zjutraj pa se vrnemo v tabor. Ta poteka brez voditeljev in po vodih, se pravi, da se moramo znajti sami. Seveda smo skavti polni ukan in v tej luči smo izpeljali tudi letošnjio hajko. Tabor smo zaključili z obljubami, ki so jih dali naši najmlajši izvidniki in vodnice, zato da so si lahko prislužili pravo sežansko rutko. Tako kot vsi tabori do sedaj, tudi ta ni razočaral in se mi je zdel enkratni zaključek moje poti v četi. Če želiš podobno izkusiti tudi ti, se nam v jeseni pridruži!

Besedilo in slika: Dramatična bouha

Besedilo in slika: Dramatična bouha

MC Podlaga in projekt rEUral Europe

V okviru praznika občine Sežana smo podlagovci na informativni stojnici predstavili projekt rEUral Europe. Gre za enoletni projekt, podprt s strani Evropskega parlamenta, ki ga Mreža MaMa izvaja v sodelovanju z Inštitutom za politični menedžment, mladinskimi centri in srednjimi šolami.

Namen projekta je ozaveščanje o strukturi, delovanju in vplivu Evropske unije in Evropskega parlamenta. Projekt približuje Evropsko unijo državljanom

ter podpira njihovo demokratično participacijo. Obiskovalcem stojnice smo ponudili pester nabor informativnih gradiv v zvezi z Evropsko unijo in Evropskim parlamentom, pozabili pa nismo niti na praktična trajnostna darilca.

Zahvaljujemo se vsem, ki ste našo stojnico obiskali in poklepetali z nami.

V septembru smo nadaljevali z našimi aktivnostmi, oblikovanjem prihodnjega programa in uspešno izvedbo petega sežanskega urbanega sprehoda Jane's Walk. Tokrat smo se v sklopu te mednarodne pobude, pod vodstvom krajinjske arhitektke Petre Grmek, odpravili na Drevohod.

V zvezi s prihodnjim dogajanjem MC Podlaga spremljajte naša družbena omrežja in nas obiščite.

Besedilo: Špela Miklavc
Sliki: arhiv MC Podlaga

Indijansko poletje v Enoti Lehte

Otroci in strokovni delavki iz skupine Zajčki v Enoti Lehte smo si prav posebej zamislili prvi dan jeseni. V lično prikolico smo naložili jesenske plodove in obiskali terase vseh 14 igralnic v enoti.

Otrokom smo pokazali in jih povprašali, če poznajo vse pridelke, nato smo skupaj zapeli jesenske pesmice. Vsaka skupina je zatem lahko tudi nazdravila s smutijem iz jesenskega sadja, ki

so ga prav v ta namen pripravili v kuhinji. Sonce nam je podaljšalo tople septembrske dni in nam začaralo indijansko poletje. Z otroki smo zato lahko dodobra izkoristili bivanje in igro na prostem.

Besedilo: Bojana Ivančič in
Marjeta Škrlič
Sliki: Vesna Kontič in Bojana Ivančič

Igra kot način obstajanja predšolskih otrok

Otroška igra je dejavnost, ki se izvaja zaradi nje same, spremeni odnos do realnosti, je notranje motivirana, svobodna in odprta ter za otroka prijetna. Ne glede na to, za katero vrsto otroške igre gre, ta praviloma vzpostavi prostor, ki je definiran z razmerjem med otrokovim

aktualnim in potencialnim razvojem (Kurikulum za vrtce, 1999). Preko igre otrok spoznava svet, ki ga obkroža, in v njej je učenje najbolj poglobljeno.

Prav igra (tema Razigran uživaj dan!) je tudi letošnja osrednja tema Tedna otroka, ki se je odvijala v prvem ted-

nu oktobra. Kot protiutež epidemiji Covid-19 so igrivost, sproščenost in druženje dandanes še bolj pomembni kot sicer. Ključna sporočila poslanice Tedna otroka so:

- igra pomaga razvijati domišljijo;
- igra krepi telo;

- igra spleta prijateljstva ...
- in najpomembnejše: igra nas povezuje!

V skupini Netopirčki smo se v septembru igrali restavracijo, zdravnika, frizerja, družine, kuharje, banko in še

marsikaj. Naj bo igra del vsakdana slehernega otroka.

Besedilo in slika: Anja Kristan

Turistični vodniki so krizi navkljub še kako živi

Turizem je v lanskem in letošnjem letu verjetno najbolj prizadeta gospodarska dejavnost. Turistični vodniki, kot najbolj izpostavljeni terenski turistični delavci in ključni vezni člen sodobnega turizma, so namreč posredniki (neredko edini) med turisti in lokalnimi ponudniki oz. ponudbo. Do pred kratkim so bili, ob odsotnosti vodniškega dela, prepuščeni sami sebi in marsikdo je zaprl svojo dejavnost.

Domači vodniki, organizirani v Društvo turističnih vodnikov Krasa in Brkinov, pa se nismo prepustili malodušju. Naredili smo tako velike razvojne korake kot še nikoli v 12 letih obstoja društva: združili smo se pod novim logotipom in sloganom. Če je slogan Z nami doživite več razumljiv sam po sebi, pa logotip potrebuje razlago: bordo rdeča je barva za Kras, zelena je za Brkine, 'modri' pa smo mi, vodniki. Kompas, kot prisposodba za vodenje, kaže t. i. dinarsko smer (SZ–JV), kot sta si tudi skupaj bratska soseda Brkini in Kras. Povezuje ju marsikaj, čedalje bolj na področju turizma to aktivno počnejo tudi lokalni vodniki.

**TURISTIČNI
VODNIKI
KRAS IN BRKINI**
Z nami doživite več!

Za nas, vodnike, je najpomembnejša aktivnost v letu obeležitev 21. februarja, mednarodnega dneva turističnih vodnikov. Svetovna zveza društev turističnih vodnikov WFTGA je bila ustanovlje-

na 21. februarja 1985. Od leta 1990 se ta dan po celem svetu obeležuje kot Mednarodni dan turističnih vodnikov. Ob tej priložnosti se mnogi turistični vodniki po celem svetu predstavijo javnosti s promocijskimi brezplačnimi vodenji. V Sloveniji se to dogaja od leta 2016, v letu 2019 smo se akciji pridružili tudi turistični vodniki za Kras in Brkine. Izpeljali smo 11 tematsko in prostorsko raznolikih vodenj, lani smo še pred zaprtjem javnega življenja uspeli v živo izpeljati 12 vodenj.

Letošnja tema Mednarodnega dneva turističnih vodnikov je bila Turistični vodniki: s kreativnimi zgodbami bogatimo turizem na podeželju. Na našem koncu Slovenije, na matičnem Krasu in v Brkinah, smo bili aktivni zlasti od 21. februarja dalje, ko smo ob pomoči naše nove Facebook strani (FB: Turistični vodniki Kras in Brkini) izpeljali edina mogoča-virtualna vodenja. Ta so bila v obliki avtorskih, vnaprej posnetih videov naših članov. Okvirno 12 filmčkov, eden na dan, se je zvrstilo postopoma. Ob celi pahljači tematik in avtorskih pristopov smo dokazali, da kljub letošnjim novostim v tehniki in načinu dela še kako obvladamo naše osnovno vodniško delo, povezano z razkazovanjem in pojasnjevanjem obiskovalcem lokalnih zanimivosti, značilnosti in posebnosti, povezanih z ljudmi in naravo našega prostora, ki vključuje občine Divača, Hrpelje - Kozina, Komen, Miren - Kostanjevica in Sežana. Naše letošnje virtualne zgodbe so bile: V iskanju zakladov Divaške jame; Po poteh pra-prednikov med Krasom in Vipavsko dolino; Kali in ledenice; Opa-

tje Selo – Zbirka 1. svetovne vojne in Hiša opajske tradicije; Kolesarski vodniki in vodiči za po Krasu; Rodik skozi čas; Štanjel – Grajžarjeva domačija in Jože Abram; Gorjansko naokrog v smeri urinega kazalca; Podobe Toneta Kralja na Mirenskem gradu; Mitski park Rodik; Na potep z ljubezenskim romanom Murva Fabianijevih ter Dutovlje in Teranova krožna pot. Odziv javnosti je bil izjemen, saj nekateri videoposnetki beležijo že več tisoč ogledov. Videoposnetki so na ogled tudi na društveni Youtube strani.

Poslanstvo društva je poleg omogočanja strokovne rasti svojih članov tudi promocija turističnega vodenja, domače turistične ponudbe in turizma nasploh. Glede na okoliščine, ki niso dopuščale fizičnega druženja in dela na terenu, smo bili letos zelo aktivni tudi na področju internih izobraževanj: 22 članov je opravilo intenzivno tri-dnevno (zoom) izobraževanje na temo Prazgodovinska gradišča/kaštelirji, 20 vodnikov se je udeležilo usposabljanja na temo Mitski park Rodik, osem pa na temo Škratji Kras v Štanjelu.

Preostanek leta bomo izkoristili za pravo nove predstavitevne zgibanke in za izobraževanje o osnovah videoprodukcije. Čeprav razmere niso rožnate in koronske krize še ni konec, pa ob vseh razvojnih novostih z optimizmom zremo v prihodnost in se že veselimo ponovnega druženja tudi z vami.

Bogdan Macarol, predsednik Društva turističnih vodnikov Krasa in Brkinov

Z Inkubatorjem, d. o. o., Sežana do ustanovitve podjetja, najema poslovnih prostorov in prodora na tuje trge

Inkubator, d. o. o., Sežana že 30 let podpira podjetništvo in razvoj v lokalnem in regionalnem okolju ter gradi inovativen podjetniški ekosistem. Start up podjetja pri njih pridobijo potrebna znanja za uveljavitev na trgu, lahko pa tudi najamejo letos prenovljene in stilsko osvežene poslovne prostore ali le mizo v novem Coworking Iskra HUB, ki omogoča startup skupnosti produktivno delo v prijetnem okolju.

Ob praznovanju okrogle obletnice, ki sta se je avgusta udeležila tudi župan občine Sežana David Škabar in direktor Javne agencije SPIRIT Slovenija dr. Tomaž Kostanjevec, je direktor Inkubatorja Sežana Dorijan Maršič povedal, da bodo s pomočjo skrbno izbranih strokovnjakov in mentorjev iz akademske sfere in gospodarstva ter številnih izobraževanj, ki jih organizirajo, nadaljevali z uresničevanjem poslanstva Inkubatorja, in sicer pomagati mladim podjetnikom pri dosegu zadanih ciljev. Pri tem jim bo v veliko pomoč tudi pred kratkim pridobljen EU/BIC certifikat, ki ga prejmejo le kakovostne poslovne podpirne organizacije, ki si prizadevajo pomagati podjetnikom z inovativnimi idejami, da te ideje spremenijo v trajnostna podjetja. Le-ta namreč prinaša

Župan Občine Sežana David Škabar in direktor Inkubatorja Sežana Dorijan Maršič (Slika: Jan Antonac).

tudi članstvo v EBN – Mreži evropskih poslovnih in inovacijskih centrov, ki vključuje dostop do storitev z visoko dodano vrednostjo za podporo rasti inovativnih idej, inkubacije, internacionalizacije in vključevanja v mednarodne projekte. Med ponudbo brezplačnih podpornih storitev, ki jih bodo tudi v prihodnje ponujali v okviru operacije SIO 2020–2022 za potencialne in start-up podjetnike v Obalno-kraški regiji, so vključili Scale-up akademijo, ki je namenjena podpori start-upom v prodoru na tuje trge in jo bodo organizirali novembra v okviru

rednega sofinanciranja s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo in javne agencije SPIRIT Slovenija. V prvi polovici leta 2022 bodo organizirali Podjetniško šolo, ki je namenjena tistim, ki so na začetku podjetniške poti, in poteka kot sklop izobraževanj in trimesečnega mentorskega programa. Med novosti v ponudbi storitev Inkubatorja Sežana pa vsekakor velja omeniti tudi zasnovano podjetniške šole za gluhe in naglušne.

Besedilo: Lara Pirc

Co-working. Slika: Marcel Kump.

Prireditev Območne obrtno-podjetniške zbornice Sežana

V soboto, 11. septembra 2021, je Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana organizirala tradicionalno prireditev, na kateri so podelili jubilejna priznanja podjetjem, ki so v letu 2020 in 2021 obeležila deset, dvajset, trideset in štirideset let delovanja

Letošnja prireditev je bila še pomemb-

nejša, saj so izzivi, s katerimi se še vedno srečujejo obrtniki in podjetniki, neusmiljeni, zato so jubileji, ki jih obrtniki beležijo, vredni posebne pozornosti.

Kot je v uvodnem govoru poudaril predsednik OOO Sežana Jernej Bortolato, vsi še kako dobro vemo, s kakšnimi izzivi smo se soočali v preteklem in leto-

šnjem letu, zato je vsem še toliko bolj v veselje in čast, da smo se končno zbrali.

OOO Sežana preko OZS aktivno sodeluje tudi z Vlado Republike Slovenije. Pri predlogih vladnih ukrepov je OZS dober pogajalec, žal pa je potrebno ob tem povedati, da smo sicer velikokrat slišani, a premalo uslišani. In kot je še poudaril

Bortolato: »Obrtniki in podjetniki znamo in zmoredno delovati v ekstremnih pogojih. Vajeni smo trdega dela in nesmiljene borbe za svoje preživetje in napredek, a se ob tem vsi močno zavedamo, da v nedogled takšno stanje ne bo mogoče. Zato, spoštovani županji in spoštovana župana, prisluhnite nam in pridete nam nasproti. Le skupaj lahko soustvarimo konkurenčnejše in spodbudno poslovno okolje, iz katerega nam ne bo potrebno bežati čez mejo, saj bomo imeli doma možnost razvoja in napredka.«

OOZ Sežana je v svojem 42. letnem delovanju prvič podelila naziv častni član zbornice, ki se praviloma podeljuje posamezniku za dolgoletno uspešno opravljanje obrtne oziroma podjetniške dejavnosti ter plodne rezultate v poslovnem sodelovanju z obrtno zbornico in v delu njenih organov.

Naziv častnega člana zbornice Sežana, je Skupščina na svoji 6. redni seji dne 22. februarja 2021 podelila dr. Stanislavu Renčlju.

Spoštovani jubilariti in prejemniki priznanj, ste sinonim za inovativnost, prodornost, pogum in uspeh. Iskrene čestitke za vaše izjemne dosežke in zahvala, da skupaj soustvarjamo prihodnost, v kateri vsi z veseljem sobivamo in sodelujemo.

Zahvaljujemo se tudi občinam Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana, ki so nas pri izpeljavi prireditve tudi finančno podprle.

Besedilo: OOO Sežana
Slika: Jan Antonac

Koncert Vokalnega kvarteta Stična v Pliskovici

Ob zaključku brezskrbnega poletnega dogajanja smo v Mladinskem hotelu Pliskovica pripravili koncert Vokalnega kvarteta Stična.

Kvartet je prisoten na slovenski glasbeni sceni že polnih 30 let. V svojem programu imajo slovenske narodne in umetne pesmi, nabožne, črnske duhovne in dalmatinske ter slovenske zabavne zimzelene pesmi, pa tudi lastni skladbi, Napev morja in novo, Vrnimo se, ki so jo pripravili ob 30. obletnici. Na odru se jim je pridružila tudi naša domača kantavtorica, pevka Mojca Štoka, ki ustvarja

pod umetniškim imenom Moya.

Edinstvenemu glasbenemu vzdušju se ne prileže nič bolj, kot kozarček dobrega domačega vina, zato smo se tokrat odločili, da medse povabimo nekaj pridelovalcev vitovske grganje, elegantnega vina s prijetno cvetlico, ki v zadnjih letih ponovno pridobiva na njeni vrednosti in trenutno zavzema pomemben delež med belimi vini na Krasu. Vino je zanimivo predvsem zaradi njene domačnosti, raznolikosti in drugačnosti, kar ji daje dodatno vrednost. Svojo vitovsko grganjo so

predstavili vinarji:

- Vina Vrabc iz Pliskovice
- Vina Štoka iz Krajne vasi
- Vinska klet Pri Starčih – Tavčar iz Križa in
- Turistična kmetija Petelin – Durcik iz Pliskovice

Ker je najboljši spremljevalec dobrega vina kraški pršut, se nam je na dogodku pridružil tudi Igor s kmetije Živec z domačim pršutom in tako začel naš september dogodek v Pliskovici.

Laura Fornazarič

Gradnja drugega tira železniške proge Divača–Koper

V bližini Lokve se začne gradnja predora T1, ki bo z dolžino 6,7 kilometra najdaljši predor na drugem tiru železniške proge Divača–Koper. V predvokopu med Lokvijo in Divačo bosta napadni mesti za gradnjo glavne in servisne predorske cevi. Obe bosta grajeni v polnem profilu, saj bodo ob uvedbi dvotirnosti v servisni cevi položeni tiri in druga železniška infrastruktura.

V preteklih mesecih so pri gradnji predvokopa omenjenega predora nekateri prebivalci Lokve slišali občasne detonacije. Monitoringi oziroma meri-

Predvokop predora T1 v bližini Lokve.

Tabla, ki označuje spremembe na Krasoslovni učni poti.

tve vibracij so pokazale, da dovoljene vrednosti tresljajev niso bile presežene in da zaradi miniranja, ki so strogo odmerjena, ni nastala nikakršna škoda. Ko bodo izvajalci del zakopali globlje v predor, pa tovrstnih vplivov gradnje ne bo več čutiti, saj bo nadkritje predora, ki bo potekal pod vasjo Prelože, krepko nad 100 metrov.

Gradnjo drugega tira bo mogoče po začetku gradnje predora T1 v naslednjih mesecih in letih najbolj opaziti pri gradnji odprtega dela trase proge proti Divači, kjer bodo obstoječo železniško progo prestavili na novo traso.

Precej bo tudi gradbiščnega prometa, ki bo deloma, na pobudo domačinov iz Divače, potekal tudi po lokalni cesti od Lokve proti matavunskemu križišču. To makadamsko cesto je izvajalec del, družba Kolektor CPG, v preteklih tednih tudi nekoliko nasul, tako da na njej ni več udarnih jam, ki so tam motile pro-

met še v septembru. Tudi sicer bo izvajalec omenjeno cesto med deli vzdrževal. Zaradi prometa težkih tovornjakov pa domačine in obiskovalce v družbi 2TDK pozivajo, naj se uporabi ceste zaradi lastne varnosti, če je le mogoče, izogibajo.

Pohodniki, ki so uporabljali Krasoslovno učno pot, so opazili, da je del poti zaradi gradnje prekinjen. Na pobudo domačinov je izvajalec del v preteklih tednih krajši odsek poti naredil na novo in tako poskrbel za 'obvoz', tega pa tudi primerno označil. Dostop do Divaške jame trenutno zaradi gradbišča na Krasoslovni učni poti ni mogoč, vendar bodo izvajalci projekta v prihodnjih letih pod novo progo zgradili podhod in tako učno pot z Divaško jamo povezali bistveno bolje, kot je bila ta povezana v preteklih letih.

Besedilo in sliki: 2TDK

Radica Slavkovič – dobitnica nagrade Republike Slovenije

Diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok Radica Slavkovič je letošnja dobitnica nagrade Republike Slovenije za življenjsko delo na področju predšolske vzgoje. Nagrado sta v Grand Hotelu Union podelila ministrica za izobraževanje, znanost in šport prof. dr. Simona Kustec in predsednik Odbora za podeljevanje nagrad Republike Slovenije na področju šolstva ddr. Boris Aberšek.

Nagrada je bila utemeljena z naslednjim besedilom:

Radica Slavkovič je diplomirana vzgojiteljica predšolskih otrok in že 47 let deluje na področju predšolske vzgoje. Kar 35 let je bila vzgojiteljica, nato pomočnica ravnateljice, zdaj pa zaključuje uspešno delo ravnateljice Vrtca Sežana. Njeno dolgoletno delo na področju predšolske vzgoje se odraža skozi ureničevanje načel kurikulumov za vrtce. Aktualnost in ustvarjalnost njenega strokovnega dela sta prepoznavni v številnih lokalnih, državnih in mednarodnih projektih. Kot izjemna mentorica, podpornica in strokovna prijateljica je bila zgled mnogim generacijam. Z nesebično pomočjo in predanostjo jih je opogumljala pri različnih strokovnih izzivih, več kot 15 let je bila tudi izvajalka študijskih skupin. Aktivno je sodelovala pri postopnem uvajanju kurikula za vrtce, pozneje pa je kot multiplikatorica imela več kot 20 predstavitev v različnih vrtcih v Sloveniji. Bila je aktivna članica v inovacijskem projektu Od

Ena od desetih prejemnikov nagrad Republike Slovenije na področju šolstva za leto 2021 je tudi Radica Slavkovič (na sliki druga z leve). Avtor slike: Tamino Petelinšek, STA (spletna stran Ministrstva za šolstvo in šport).

doma v svet, pri čemer je bil cilj projekta iskanje učinkovitih in novih didaktičnih načinov pri učenju italijanščine kot tujega jezika v vrtcu. Bila je aktivna udeleženka v projektih Jezik in kultura okolja ter Porajajoča se pismenost. S svojimi strokovnimi prispevki in različnimi vsebinami je nastopila tudi na več mednarodnih konferencah, njen prispevek pa je prepoznaven tudi v Upravnem odboru Skupnosti vrtcev Slovenije, kjer je članica že drugi mandat. Za izjemne dosežke pri razvoju in uvajanju novosti v vzgojno-izobraževalno prakso v okviru Zavoda Republike Slovenije za šolstvo leta 2017 prejela Kumerdejevo priznanje.

Naj dodam, da je Radica za svoje delo

v letu 2020 prejela tudi nagrado Občine Sežana. Vsi, ki Radico poznamo, vemo, da so bile te nagrade podeljene pravi osebi. Verjamem, da se čestitkam za prejeto republiško nagrado pridružujejo vsi tisti, ki jo poznajo.

Slika: STA (spletna stran Ministrstva za šolstvo in šport)

Besedilo: Ivica Podgoršek

Ljudska univerza Sežana v sodelovanju z občinami Sežana, Divača, Hrpelje - Kozina in Komen organizira tečaje za občane, mlajše od 45 let

V jesensko-zimskem času bomo izvedli 30-urne tečaje, ki bodo potekali preko aplikacije

ZOOM. S tem zagotavljamo enakopravno možnost vključitve vsem občanom. Če niste večji aplikacije, vam pomagamo pri njeni uporabi.

Razpisujemo tečaje:

1. Italijanščina – začetni tečaj: predviden začetek: 3. november 2021; tečaj bo potekal ob ponedeljkih in sredo od 18.00 do 20.15.
2. Nemščina – začetni tečaj: predviden začetek: 8. november 2021; tečaj bo potekal ob ponedeljkih in sredo od 17.30 do 19.45.
3. Tečaj Excela: predviden začetek: 10. november 2021; tečaj bo potekal ob sredo in petkih od 17.30 do 19.45.
4. Digitalni marketing*: predviden začetek: 25. oktobra 2021; tečaj bo potekal ob ponedeljkih od 17.30 do 19.45.

Prvi trije tečaji bodo potekali dvakrat

tedensko po tri šolske ure. Tečaj digitalni marketing pa enkrat tedensko po tri šolske ure.

Ker bodo tečaj sofinancirale občine, bo prispevek občana le 50 EUR.

Na tečaje se lahko prijavite na spletni strani Ljudske univerze Sežana.

Za dodatne informacije smo vam na voljo na info@lu-sezana.si ali po telefonu 05 73 11 300.

*Tečaj Digitalni marketing je namenjen osebam, ki se želijo spoznati z oglaševanjem izdelkov in storitev preko digitalnih medijev. Sem spadajo iskalniki (Google, Youtube), socialna omrežja, e-pošta in druga spletna mesta, ki omogočajo povezavo s trenutnimi in potencialnimi strankami. Naučili se bomo uporabljati digitalne platforme in orod-

Ljudska univerza Sežana

LJUDSKA UNIVERZA SEŽANA

Bazoviška cesta 9, 6210 Sežana

Občina
Hrpelje-Kozina

Dobrodelni Off Road za Mašo

Hudo mi je bilo, ko sem slišala zgodbo male Maše. V glavi so mi odzvanjale neštete misli, ki povzročajo ogromne stiske in trpljenje Mašinih staršev. Spraševala sem se, kako pomagati, kako omiliti čustveno bolečino.

Jok. Več dni sem zbirala pogum, da pokličem očeta. Ne, nisem ga mogla zbrati, a je univerzum poskrbel za to, da sva se srečala pred vrtcem. Polurni pogovor o princeski Maši mi je prinesel še večji čustveni vihar in na poti proti domu so me oblivala solze. Še bolj intenzivno so se mi začela porajati vprašanja, kako pomagati. Po pogovoru z mo-

žem, sva prišla na idejo o dobrodelnem dogodku, s katerim bi pomagali tisti Maši, katere zgodba je preplavila medije in se dotaknila naših src.

Tako sva v soboto, 9. oktobra, 2021, organizirala Dobrodelni Off Road. Udeležili so se ga ljubitelji adrenalinske vožnje in vozil Off Road iz cele Slovenije. Prireditev sta spremljala tudi živa glasba in srečelov. To je bil čudovit dan, poln čustev, smeha, pozitivne energije in, kar je najvažnejše, izjemnih ljudi. Z zbranimi prostovoljnimi prispevki bomo Mašini družini poskušali vsaj malo olajšati skrbi in pokriti nekaj stroškov za prepotrebne terapije.

Vsem, ki ste na kakršen koli način sodelovali, se iz srca zahvaljujemo. Sami veste, kdo ste. Brez vas se dogodek ne bi mogel odviti.

Mašini družini želimo vse dobro, naj bodo še naprej tako močni, kot do sedaj.

Tisti, ki pa se dogodka niste mogli udeležiti, lahko svoj prispevek donirate na TRR SI56 0400 1004 6908 898, sklic: 00 7702021, namen: za Mašo pri Društvu Viljem Julijan ali pošljite SMS MA5 na 1919.

Besedilo in sliki: Ana Vatovec

Projekt Sinergija zaposlitvenega centra in kmetij

V obdobju od novembra 2019 do novembra 2021 poteka projekt Sinergija zaposlitvenega centra in kmetij, ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020. Partnerstvo v projektu poleg vodilnega partnerja, Zavoda Bodika – zaposlitveni center, ki ima svojo enoto tudi na Malem Dolu pri Komnu, sestavljalo še kmetija Žužkovi iz Malega Dola in Mateja Marc – nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji iz Ustja pri Ajdovščini.

Projekt je vezan na Javni razpis za podukrep 16.9. – Podpora za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v zvezi z dejavnostjo, povezano z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani.

Vodilni partner projekta, Bodika, Zavod za predelavo hrane in turizem, deluje kot zaposlitveni center, v katerem so zaposlene osebe na zaščitenih delovnih mestih. S projektom Sinergija zaposlitvenega centra in kmetij smo želeli v Zavodu Bodika doseči zaposlitev osebe iz ranljive družbene skupine, ki ji bi zaposlitev prinesla ekonomsko varnost, kakovostno delovno okolje za razvoj svojih spretnosti in tudi napredovanje v delovni vlogi. Preko projekta se

je v Zavodu Bodika tako zaposlila nova oseba na zaščitenem delovnem mestu, v projektu smo zaposlili tudi osebo na običajnem delovnem mestu, ki je koordinirala projekt. Preko projekta si prizadevamo za ohranjanje kakovostnih delovnih mest v zaposlitvenem centru in na kmetijah.

V projektu smo se z ostalimi partnerjema v projektu povezali na ta način, da smo s kmetijo Žužkovi začeli predelovati mlečne izdelke iz njihovega kozjega mleka, z Matejo Marc – nosilko dopolnilne dejavnosti na kmetiji pa skupno destilacijo zelišč, ki jih vzgajajo v zaposlitvenem centru, ter izdelavo skupnih kozmetičnih proizvodov. V projektu gre za pomemben odnos sodelovanja in prenosa znanj z enega partnerja na drugega.

V okviru projekta je Zavod Bodika v sodelovanju s kmetijo Žužkovi organiziral več delavnic, na katerih smo prikazali izdelavo domačih jogurtov, skute in mladega sira. V delavnice so bile vključene osebe iz ranljivih družbenih skupin, kot so starejši, brezposelni in osebe s težavami v duševnem zdravju. Delavnice so bile namenjene tudi medgeneracijskemu povezovanju in s tem povezanim prenosom znanj. V delavnicah je bil vedno vključen tudi zaposlen na zaščitenem delovnem mestu, ki je pomagal voditi delavnice in si s tem pridobil dodatne kompetence v okviru delovnega mesta. Rezultat izvedbe delavnic je bil torej vključevanje ranljivih družbenih skupin, medgeneracijsko povezovanje, hkrati pa ozaveščanje o pomembnosti zaposlovanja invalidov na zaščitenih delovnih mestih, ozaveščanje o zdravi lokalno pridelani hrani, ozaveščanje o pomenu kmetij.

Kmetija Žužkovi iz Malega Dola je v

projekt vključena na način, da sodeluje pri predelavi mlečnih izdelkov – kmetija namreč redi koze. Žužkovi skrbijo za vzrejo koz, molžo kozjega mleka in mleko dostavljajo Zavodu Bodika za predelavo kozjega mleka v jogurte, skuto in sire. Delo z živalmi predstavlja tudi posebno terapevtsko vrednost za vključene ranljive skupine.

Mateja Marc – nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji iz Ustja pri Ajdovščini v okviru projekta predaja znanja o določenih rastlinah, ki jih v zaposlitvenem centru vzgajamo in lahko tudi uporabimo za eterična olja, kozmetiko ipd. Nastala eterična olja, hidrolate, macerate, ki nastajajo v sodelovanju s kmetijo in zaposlitvenim centrom, nato Mateja predela v naravne kozmetične proizvode. V Zavodu Bodika skupaj urejamo zeliščne vrtove in nasad sivke. Mateja Marc – nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji se je v okviru projekta usposabljala v Veliki šoli aromaterapije, ki služi kot predpriprava za NPK aromaterapevt. Aromaterapija prispeva pomembno terapevtsko vrednost na vključene osebe iz ranljivih družbenih skupin.

V drugem letu projekta poteka tudi prenos informacij o projektu na druge kmetije, s katerim želimo približati pomen povezovanja.

Besedilo in slika: Zavod Bodika

Dober odziv na cepljenje po krajih na območju občine Sežana

Ekipa Zdravstvenega doma Sežana opravlja cepljenje proti okužbi z virusom SARS-CoV-2 tudi na terenu. Na območju občine Sežana je obiskala 13 krajev in cepila več kot 260 oseb.

Mobilna enota Zdravstvenega doma Sežana se je po krajih na območju občine Sežana opravila na pobudo župana Davida Škabarja in v sodelovanju s predsedniki krajevnih skupnosti. V vseh dvanajstih krajevnih skupnostih

so poskrbeli za obveščanje krajanov in odprli vrata vaških domov, v katerih so zdravstveni delavci opravljali cepljenje. V ponedeljek, 20. septembra 2021, so obiskali Dol pri Vogljah, Pliskovico, Dutovlje in Tomaj; v teh krajih se je cepilo 85 oseb. Dan zatem se jih je v Štorjah, Kazljah, Avberju, na Štjaku in Vrabčah cepilo 75, v soboto, 25. septembra, pa še več kot 100 v Križu, Danah pri Sežani, Povirju in Lokvi.

»Udeležba je bila nad pričakovanji, kar potrjuje, da je bila odločitev za cepljenje po vaseh pravilna. Tako so se lahko cepili tudi tisti, ki mogoče nimajo možnosti, da bi se pripeljali v Sežano. Pohvaliti moramo potrpežljivost in trud zdravstvenega osebja, da na terenu vsakemu, ki ga to zanima, pojasnju-

je pomen cepljenja in tako pomaga pri odločitvi,« pravi župan, ki je obiskal ekipo, ko je bila v Štorjah.

Mateja Prelc, pomočnica direktorice za področje zdravstvene nege v Zdravstvenem domu Sežana, pa dodaja: »Da dosežemo višjo stopnjo precep-
ljenosti, se je pomembno približati lju-

dem. Izkazalo se je, da je treba iti tudi v manjše kraje in prilagoditi čas obiska. Odziv na terenu je dober, cepljenja se je udeležilo kar nekaj ljudi, ki se sicer verjetno ne bi cepili, veliko med njimi je starejših.«

Besedilo in slika: Občinska uprava

Izlet, nato še literarni večer skupine Svobodne duše iz Doma na Krasu

Skupina za samopomoč Svobodne duše iz Doma na Krasu iz Dutovelj, ki deluje že osmo leto, se je v lepem četrtekovem jutru odpravila na izlet na Gorenjsko. Po postanku za kavico v Logatcu jih je pot preko Horjula pripeljala v Vrzdenc, kjer so si ogledali naravni živalski vrt Rožman, v katerem imajo tako domače kot tujerodne živalske vrste; večina od njih ima za seboj žalostno življenjsko zgodbo. Naj naštejemo nekaj živali, ki so na ogled: rjavi in nosati medved, polarni in ameriški volk, himalajska tara, kozorog, lama, divji prašiči, jezevec, tiger, nandu, različna perjad – račke, okrasne kokoši ...

Po kosilu, ki so ga vzeli s seboj, so pot nadaljevali preko Gorenje vasi do Visokega, kjer so se ustavili na posestvu in pri spomeniku Ivana Tavčarja, nato pa še do Škofje Loke. Tam so si ogledali kapelo v kapucinskem samostanu in se sprehodili do starega mestnega jedra, privoščili pa so si tudi kavico in sladoled. Polni novih vtisov in doživetij so se v popoldanskih urah odpravili proti domu z željo, da si tudi drugo leto prislužijo izlet.

Svobodne duše v Škofji Loki.

V sklopu Dneva duševnega zdravlja pa se je skupina za samopomoč Svobodne duše iz Doma na Krasu iz Dutovelj predstavila v Kosovelovi knjižnici v Sežani. 6. oktobra 2021 so člani sku-

pine Dean D., Ema F., Nina F., Ivica K., Veronika M., Cveto P. in Iztok Š. predstavili svoje letošnje literarne prispevke, ki so jih pisali na temo Dober tek v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine.

Pri svojem pisanju so razmišljali o jedeh iz otroštva, prazničnih jedeh, prehranjevanju ... Pri tem so jih usmerjale mentorice Ludvika F., Magdalena S. T. in Ivanka V.

Prireditve so se kljub zdravstveni situaciji pri nas in slabemu vremenu udeležili tudi nekateri svojci in sostanovalci nastopajočih, ki so z zanimanjem prisluhnili prebranim prispevkom in jih nagradili z aplavzom. Lani je namreč prireditev zaradi koronskega virusa odpadla, zato so je bili letos toliko bolj veseli.

Besedilo: Ludvika Foški
Sliki: arhiv Doma na Krasu

Svobodne duše v knjižnici.

Medobčinsko društvo invalidov Sežana ob občinskem prazniku

V Medobčinskem društvu invalidov Sežana smo se tudi letos pridružili praznovanju občinskega praznika občine Sežana.

Sodelovali smo tako, da smo priredili tekmovanje v balinanju za invalide Obalno-kraške regije. Tekmovanje je bilo 27. avgusta 2021 v balinarski dvorani v Sežani. Tekmovalo je 11 ekip, in sicer šest ženskih in pet moških. Skupaj je bilo 44 tekmovalcev.

Ženska ekipa iz Sežane je dosegla tretje, moška pa četrto mesto.

Dan kasneje, 28. avgusta, pa smo sodelovali s stojnico ročnih del v mestnem

parku. Članice invalidov, ki obiskujejo delavnico ročnih del, so pripravile v ta namen izdelke iz volne, poslikane ste-

klenice v servietni tehniki in marionete.

Besedilo: Jelica Grmek

Slika: Sonja Jovetić

Društvo kmetič na občinskem prazniku v Sežani

Kmečke ženske so na območju upravne enote Sežana aktivne že več kot 40 let. Zaradi želje po izobraževanju in druženju so leta 1974 pod okriljem sedanje Vinakras, z. o. o., ustanovile Aktiv kmečkih žena, katerega prva predsednica je bila Matilda Kocjan iz Žirij, za njo pa Lidija Škerlj iz Filipčjega Brda.

Za članice iz celotnega območja bivše sežanske občine so organizirale različna izobraževanja, od tečajev, predavanj do strokovnih ekskurzij. Večkrat so organizirale srečanje kmetič Primorske, sodelovale so v različnih projektih.

Že takrat so sodelovale na številnih prireditvah doma in v tujini ter obiskovalcem ponujale različne domače dobrote.

Leta 1995 so se preimenovala v Dru-

štvo kmetič sežanske regije, vendar je poslanstvo ostalo enako. Takrat je vodstvo društva prevzela Darinka Mahne iz Tater in ga vodila do leta 2004, ko je vajeti predala Mileni Tavčar iz Križa, od leta 2010 pa društvo vodi Milena Štolfa iz Sežane.

Že vsa leta članice skrbijo za ohranjanje starih običajev, opravil in navad, zato na prireditvah prikazujejo stara kmečka opravila in pripravo že pozabljenih jedi.

Na Prazniku terana in pršuta sodelujejo že od samega začetka. Sodelovale so v povorkah, pripravljale razstave in na samem prazniku ponujale različne sladke dobrote, najbolj znane so bile po orehovitih štrukljih. Na vozovih so v povorki predstavljale različna dela in opravila na kmetiji, od prevoza pridelkov

z bicikli in premcami v Trst. Predstavile so se tudi s temami Bendima na Krasu, Svinjska kuhinja, Od ajde do polente, Brkinska jabka, Jmamo krompir, Žajfa, Fžu se vrača, Perice pr štirni, Kakušje perje in njegova uporaba.

Izdelale so kostume brkinske in kraške narodne noše, v katerih se večkrat tudi predstavijo.

Ob 47. obletnici delovanja se lahko pohvalijo s številnimi priznanji, ki so jih prejele na različnih tekmovanjih in prireditvah.

Po enoletnem premoru zaradi epidemioloških razmer so bile v letošnjem avgustu kar aktivne. Sodelovale so na prireditvi v okviru meseca Praznika terana in pršuta v Lipici, kjer so obiskovalcem ponudile domače pecivo in pijačo. Bile so tudi na prazniku občine Sežana, kjer so v mestnem parku, poleg Društva proizvajalcev Kraškega brinjevca, Društva proizvajalcev Brkinskega slivovca, Društva vinogradnikov in vinarjev krasa, Društva turizma na kmetijah Fraska in mnogih drugih, obiskovalcem nudile domače dobrote. Kmečke ženske so imele kar veliko obiskovalcev, saj so poleg peciva na stojnici cvrle jabolka in marsikoga spomnile na mladost, ko so mame in none pripravljale to sladico.

Besedilo: Milena Štolfa

Slika: arhiv

Društva kmetič sežanske regije

Donirajmo skupaj, donirajmo za Miho!

Miha Hlad je prijeten 19-letni fant, doma iz manjše vasi med Sežano in Divačo. Že od malih nog je vedel, da bo nogometaš. Prve nogometne korake je naredil v svojem matičnem klubu NK Železničar iz Divače ter se kasneje pridružil združeni ekipi U15 našega kluba (Jadran-Železničar). Med letoma 2017 in 2019 je igral pri ND Gorica, nato pa se vrnil na rodni Kras. Od lanske sezone (2020/21), ko je uspešno zaključil svojo pot pri mladincih, je vključen v člansko ekipo CB24 Tabor Sežana, ki nastopa v prvi slovenski nogometni ligi. Za člane je debitiral decembra 2020, februarja 2021 pa je prejel nagrado za najperspektivnejšega športnika Krasa in Brkinov za leto 2020.

V začetku maja je začel v klubu s pogo-vori o profesionalni pogodbi, a do pod-pisa na žalost ni prišlo. Po prvenstveni

tekmi 8. maja 2021 je doživel hudo pro-metno nesrečo, v kateri je utrpel težje poškodbe glave, zaradi katerih je bil več kot dva meseca v umetni komi. Pred njim je dolga in zahtevna rehabilitacija, saj je okrevanje po nezgodnih poškod-bah možganov dolgotrajen proces.

Potreboval bo vrsto specialističnih obravnav fizioterapevta in delovnega terapevta (s specialnimi znanji s pod-ročja nevrorehabilitacije) ter logopeda. Cilj/namen rehabilitacije je ponovno učenje in izboljšanje izvajanja vsako-dnevni aktivnosti v različnih okolišči-nah v največji možni kakovosti in kon-troli gibanja.

V NK Tabor Sežana smo se odločili, da Mihi in njegovim staršem pomagamo v čim večji meri. V ta namen smo tek-mo 12. kroga [#PrveLigeTelemach](#) proti Domžalam, ki se je odvijala 2. oktobra

2021 v Sežani, v celoti posvetili Mihi ter celoten izkupiček od prodanih vstopnic namenili za njegovo rehabilitacijo.

Vsi, ki želite finančno pomagati Mihi, lahko svoj prispevek nakažete na TRR Medobčinskega društva prijateljev mladi-ne Sežana. Donacije zbiramo do 30. novembra 2021.

PODATKI ZA NAKAZILO DONACIJ:

MDPM Sežana, Bazoviška ulica 11, 6210 Sežana

TRR: SI 56 0317 9100 0002 015 odprt pri banki SKB

Namen: Donacija za Miha Hlada
Sklic: 76056

Stopimo skupaj in pomagajmo Mihi!

»Dobro dejanje izboljša dva svetova - svet tistega, ki je prejel in svet tistega, ki je dal...«

Turnir dvojic Skala Open 2021 v Sežani

Zadnje nedeljo v avgustu je potekal 2. Mednarodni balinarski turnir dvojic Skala Open 2021 v Sežani, ki je pripadel članoma BD Kozlek Kuteževo Igorju Šircelju in Gregorju Moličniku, ki sta v napetem finalu ugnala člana škofjeloške Trate Tadeja Premruja in Silva Korošaka. Na turnirju se je pomerilo 40 dvojic, med katerimi so bili številni predstavniki re-

prezentančnih selekcij ter kandidati za reprezentanco iz Slovenije in Hrvaške. V skupinskem delu tekmovanja so moči merili na baliniščih v Obrovu, Hrpeljah, Lokvi, Majcnih ter Sežani, kjer so nato potekali izločilni boji. Ljubitelji balinanja so imeli kaj videti, v številnih obračunih pa so odločale zadnje odigrane krogle. V večernem polfinalu sta premagala re-

prezentančno navezo Anže Petrič-Erik Petrič, za piko na i pa v velikem finalu še Tadeja Premruja in Silva Korošaka.

Nagrade za najboljše je podelil tajnik Balinarskega kluba Skala Ervin Ozbič. Turnir je odlično sodil in vodil Damjan Kraševc.

Skala Open 2021:

Četrfinale:

Moličnik, I. Šircelj : Kozjek, Sever – 13 : 6

Jagodnik, Korošec : Dovgan, Laginja – 1 : 13

Tadić, Glavaš : A. Petrič, E. Petrič – 6 : 8

Oprešnik, Janžič : Korošak, Premru – 3 : 4

Polfinale:

Moličnik, I. Šircelj : A. Petrič, E. Petrič – 10 : 3

Laginja, Dovgan : Premru, Korošak – 7 : 11

Finale:

Moličnik, I. Šircelj : Premru, Korošak – 8 : 7 –
po dodatnem obratu

Besedilo in slika: Ervin Ozbič

Balinarski turnir Ona-on

V nedeljo, 29. avgusta 2021, je ob sežanskem občinskem prazniku Razvojno združenje Repentabor organiziralo Balinarski turnir Ona-on, vzporedno pa je tekel še spominski memorial. Z njim so se člani društva Kraški dom Repentabor spomnili na svoje tri preminule člane, Eldo Šuka, Paolo Škabar in Jordano Purrič.

Svečanost dogodka sta nadgradila tudi obisk županje Občine Repentabor, Tanje Kosmina ter župana Občine Sežana Davida Škabarja.

Omenjenega turnirja pod vodstvom Dušana Šonca in Igorja Grilanca se je udeležilo šest mešanih parov iz obeh omenjenih društev. Najbolje sta se odrezala Sonja Lazar in Dušan Šonc, drugo mesto sta osvojila Zdenka Fabjan in Igor Grilanc, takoj za njimi pa sta se tretjega

mesta veselila Silvana Blažina in Stojan Vitez. Cvetka Ravbar in Zvonko Škabar sta zasedla četrto mesto.

Ob celodnevem rekreativnem dogajanju članov je bilo poskrbljeno tudi za

zabavo in negovanje dobrih prijateljskih odnosov z dveh strani meja.

Besedilo: Zdenka Fabjan

Slika: Ana Škabar

Primorski balinarji uspešni na svetovnem prvenstvu v Franciji

Na svetovnem prvenstvu v balinanju, ki se je odvijalo v kraju Martigues v Franciji, je bila slovenska reprezentanca, ki sta jo vodila mladinski selektor Anton Kosar in članski selektor Bojan

Berčič, med najuspešnejšimi reprezentancami. Slovenska reprezentanca, ki jo je sestavljajo 19 članov, od tega devet tekmovalcev, je v desetih kategorijah in v štirih disciplinah osvojila tri zlate,

eno srebrno ter šest bronastih medalj.

Dobro so se odrezali tudi primorski športniki. Kar trije so osvojili zlato. Izjemno uspešni so bili v mlajših kategorijah. Pri mladincih je Jaka Štremfel (BK

Agrochem Hrast Tupelče Kobjeglava) osvojil zlato medaljo v igri posamezno, z Janom Guštinom (BK Repentabor in BK Agrochem Hrast) je stopil na najvišjo stopničko zmagovalnega odra v igri dvojic, v natančnem zbijanju pa mu je pripadel bron, medtem ko je Guštin skupaj z Luko Blaževičem (BK Jadran Izola) osvojil bron v štafetnem zbijanju. Tudi slovenska mladinska ekipa, ki jo sestavljajo naštetih primorski športniki, je osvojila zlato. Pri mlajših članih (do 23 let) je Gašper Povh (BK Skala), katerega stari oče Darko Guštin je bil selektor državne jugoslovanske reprezentance, osvojil prvo mesto v hitrostnem zbijanju ter bron v igri posamezno.

Sprejem za celotno slovensko reprezentanco je potekal 19. septembra 2021 v Sežani, kjer so razrezali slastno torto. Dobrodošlico Janu Guštinu pa so pripravili prebivalci Vrhovelj. Številni domačini in navijači z domačo godbo so ga razveselili s transparentom z napisom 'Dobrodošel zlati Jan'. Predsednik vaše skupnosti Vojko Ravbar mu je podelil zahvalo in priznanje domačinov. Drago Šuligoj, ki je že več kot 25 let predsednik BK Repentabor, za katerega tekmuje tudi Jan, je poudaril izjemno uspešen nastop mladega Jana, ki še zadnjo sezono tekmuje za mladinsko slovensko reprezentanco in bo nadaljeval kot njen mlajši član. V društvu so ponosni tudi na Luko Brišarja, ki je z Janom dosegel zlato medaljo na državnem prvenstvu v dvo-

jicah in v štafetnem zbijanju, medtem ko je bila Iva Guštin na letošnjem državnem prvenstvu zlata v hitrostnem zbijanju. V več kot 40-letni zgodovini BK, kjer je mlade reprezentante vodil prvi trener Jure Rijavec, so nadvse ponosni na uspehe v letošnjem letu, ki so prav gotovo plod pridnega in marljivega ter požrtvovalnega dela tekmovalcev, njihovih trenerjev in podpore staršev. Sežanski župan David Škabar je poudaril, da je zelo malo kraških vasi, ki se lahko ponašajo z zlatimi svetovnimi športniki. Vrhovlje z nekaj več kot 90 prebivalci prav gotovo to so. Obenem pa je Janov uspeh zgled mladim vrstnikom. Neizmerne sreče nista skrivala niti Janova starša Jordan in Elena ter sestra Iva, tudi

sama uspešna balinarka, državna prvačinja ter članica slovenske balinarske reprezentance.

Čestitkam sta se pridružili tudi domača Čotova klet in Oštirjeva kmetija, ki se ukvarja z vinogradništvom in prašičerejo ter pridelavo suhomesnatih izdelkov. Izredno dobro organiziran sprejem je na filmski trak posnel Ljubo Sever, ki je snemanju predan več kot 60 let in je bil s svojo družino tudi glavni organizator sprejema. Za transparent in nalepke na jubilejnih vinskih steklenicah pa gre zahvala Mateji in Damjanu Čehu iz sežanskega studia DTP.

Besedilo in slika: Olga Knez

Frizerka Martina Konjc tretja na Red Bull Goni Pony

Osvajeno tretje mesto v ženski konkurenci na kolesarski dirki Poženi hudiča na vrh Vršiča, ki se je odvijala 4. septembra 2021 že sedmo leto pod sloganom Red Bull Goni Pony, pomeni za kraško rekreativno kolesarko Martino Konjc iz Križa pri Sežani velik uspeh, ki ga ni pričakovala. Uvrstila se je na stopničke na tekmovanju, ki poteka iz Kranjske Gore na najvišji slovenski prelaz Vršič s 1.611 metri nadmorske višine. V dobri uri je prevozila 13 kilometrov in premagala 800 metrov višinske razlike v konkurenci 1.060 tekmovalcev. Tako je izboljšala svoja dosedanja rekorda na omenjeni trasi na Vršič z malim 20-paličnim kolesom brez prestav.

Za tako lep uspeh v slovenskem merilu je prav gotovo zelo zadovoljna, pravi 48-letna Martina, ki je v začetku septembra proslavila 20-letnico obratovanja svojega frizerskega salona Cikcak. Vse se je začelo leta 2016, ko sta z mo-

žem Frankom šla na romarsko pot Santiago di Compostela. V časovni stiski sta se odločila, da bosta 850 kilometrov prekosarila. Po nabiranju kondicije po kraških poteh sta jo prevozila v 12 dneh.

»Seveda pa je bilo potrebno še naprej ohranjati kondicijo. Priključila sem se kraški kolesarski klapi, ki ob sredah kolesari po kraških makadamskih poteh. Še večje veselje mi je pripravil brat Robert, ki mi je ob novem letu 2019 izročil darilo, popravljen in obnovljen star pony. Takrat sem si za cilj zastavila, da se bom potrudila in nabirala kondicijo s prijateljki, ki so že peto leto združeni v kraško kolesarsko klapo. Že prvo leto sem se z nepredelanim ponijem udeležila kolesarskega vzpona na Vršič, kjer sem opravila zanj tudi tehnični pregled pred tekmo. Seveda nisem tekmovala za rezultat, ampak sem preizkušala samo sebe in si želela priti do vrha v čim krajšem času. Pri tem mi je bil v veliko

pomoč trening spinning pri slovenski kraljici najtežjih kolesarskih vzponov in trenerki Teji Gulič iz Ponikev. Tudi počitnice in družinski dopusti so bili prilagojeni temu in tako smo veliko kolesarili. Odpravili smo se na Mangart, pa od Dunaja do Budimpešte, nadalje od Bohinja preko Kranjske Gore do Vidma in domov ipd. Vsaj enkrat letno grem na Mangart, Pohorje in še nekatere druge slovenske hribe. Rabim adrenalinske počitnice. Ko le utegnem, pa se po delu zapeljem s kolesom ali grem hodit po bližnjih kraških hribih,« pove Martina.

Zanjo je motivacija tisto, zaradi česar začneš, in navada tisto, kar te žene naprej. Ves svoj prosti čas posveti kolesarstvu. Že tretje leto se je tako udeležila tekme Goni pony in vsakokrat izboljšala svoj osebni rekord. V tretje je šlo boljše. Osvojila je tretje mesto in tako stopila na stopničke, kar ji pomeni veliko nagrado za njeno vztrajnost, kraško trmo, poplačan trud petih let in njeno ljubezen do kolesa.

Ob povratku domov pa jo je čakalo presenečenje. Zbrali so se prijatelji kolesarjenja in vaščani, ji postavili okrašeni

mlaj in ji čestitali ter nazdravili na športni uspeh. V imenu sežanskega župana Davida Škabarja pa mu je podžupanja Klementina Križman izročila kamniti krožnik s posvetilom kamnoseka Jerneja Bortolata iz Pliskovice, ki je tudi predsednik sežanske obrtno-podjetniške zbornice. Martina pa dodaja, da se bo tekme udeležila tudi prihodnje leto. Ob tem pa si želi, da bi si ji pridružil še kakšen Kraševcevec.

Besedilo: Olga Knez

Slika: osebni arhiv Martine Konjic

Planinarjenje v bližini Nordijskega centra Planica

Tudi letos je skupina 27 odraslih planincev PD Sežana planinarila, in to že petnajstič. Gostovali smo v depadansi hotela Dom Planica, ki je samo 200 m oddaljen od Nordijskega centra Planica.

Planica je ledeniška dolina v SZ delu Julijskih Alp, ki se začne v Ratečah in konča v Tamarju. Obdajajo jo pa na zahodu pogorje Ponc, na vzhodu Cipernik in Sleme, na južni strani pa Mojstrovka, Travnik in Jalovec, na severni strani nad Ratečami pa Peč na Tromeji, ki je že v Karavankah. V hotelu Dom Planica smo preživeli pet sončnih dni, od 4. do 8. julija 2021, s prijaznim hotelskim osebjem in dobro hrano in seveda tudi z vsakodnevnim vzponom na vrhove pod vodstvom vodnikov Bogdana Rojca, Vesne Pečar in Marjana Olenika.

Letos smo se razdelili v dve skupini - za težje in lažje ture.

Začeli smo že prvi dan, v nedeljo, ko smo se zapeljali do planinske kočice Na gozdu, 1.225 m, kjer smo parkirali svoje avtomobile. Preobuli smo se v planinske čevlje, vzeli nahrbtnike in palice in se peš odpravili kakih 300 m po cesti do

poti, ki vodi na Veliki Mavrinc, 1.562 m. Pot ni markirana, se pa vzpenja po bukovem gozdu. Ko smo prišli do grebena, nas je hotel rahel dež prestrašiti, da bi se vrnili, vendar smo vztrajali do vrha, kjer nas je pozdravil razgledni vrh proti Prisanku, dolini Velike Pišnice in dolini Krnice. Ob povratku smo se ustavili še v koči Na Gozdu, kjer smo si odpočili in popili vsak svojo najljubšo pijačo. Nato smo se odpeljali do Doma v Planici, kjer smo se razporedili po sobah. Po večerji pa nas je Marjan popeljal z diapozitivi v zanimivo deželo Peru.

Drugi dan smo se razdelili v dve skupini. Skupina za težje ture se je odpravila na Peč – Tromejo. Odšli smo peš iz Planice skozi vas Rateče. Od tu smo nadaljevali pot najprej po strmih klancu do ceste, ki pelje na Tromejo, se po njej nekaj časa vzpenjali do križišča z gozdno cesto. Nadaljevali smo po gozdni cesti, potem pa strmo po gozdu in travniku mimo nekdanje vojaške stražarnice do ceste. Prečkali smo cesto in se po stezi s 30 ovinki povzpeli na vrh Peč s 1.510 m nadmorske višine na Tromeji. Z vrha je

zelo lep razgled na avstrijsko stran, proti Beljaku. Med potjo in na vrhu smo občudovali gosko cvetje. Točno na tromeji je postavljen tudi spomenik prijateljstva z napisom v treh jezikih; slovenskem, italijanskem in nemškem z napisom: »Na tem pomembnem evropskem stičišču treh velikih jezikovnih skupin in kultur naj bo postavljen spomenik razumevanju in prijateljstvu med narodi.«

Druga skupina pa je pod vodstvom Vesne in Marjana odšla v dolino Krnice. Vračali pa so se mimo Mihovega doma, kjer so se okrepčali in si odpočili do odhoda proti Planici. Po večerji pa nam je Marjan predaval z diapozitivi o Etiopiji. Tu, pravijo, imata kava in ljubezen boljši okus, če sta vroči.

Tretji dan se je prva skupina pod vodstvom Bogdana povzpela na Ciprnik, 1.746 m, in na Vitranc, 1.638 m. Pot nas je vodila od Doma Planica, ves čas po gozdu mimo razgledne točke, kjer je čudovit pogled na Nordijski center v Planici z vsemi skakalnicami. Od tu RTV Ljubljana tudi snema z eno kamero, ko so smučarski skoki v Planici. Pot nas je še

naprej vodila kar strmo in večkrat smo plezali pod podrtimi drevesi proti našemu cilju Ciperniku. Tudi od tu je prelep razgled proti Jalovcu, Travniku, Mali Mojstrovki, Slemenu in seveda na Nordijski center z vsemi objekti v Planici. Na vrhu nas je sonce kar močno grelo, zato smo se kmalu odpravili malo nižje v gozd, kjer smo se okrepčali iz nahrbtnika. Tu je padla odločitev, da se ne vračamo po isti poti, ampak da gremo še na Vitranc. Sam vrh skoraj ni opazen, ker je na grebenu in se tu nismo ustavili, ampak smo nadaljevali pot do kočice. Tu si je vsak privoščil svojo pijačo, saj nas je sonce na poti kar močno ogrelo. Po počitku smo se kar strmo spustili po gruščasti poti proti žičnici na Vitrancu in po smučišču po stezi do Kranjske Gore. Po telefonu smo se dogovorili z drugo skupino, da so nam pripeljali dva avta in nas odpeljali do Planice in nam tako prihranili eno uro hoje po soncu.

Druga skupina pa se je odpravila peš v dolino Tamar. Že sama pot je zanimiva, kjer so med potjo klopi in table, ki prikazujejo posamezne vrhove, informacije o tem, koliko so stari posamezni balvani itd. V Tamarju iz skale izvira tudi najkrajša slovenska reka Nadiža. Ogljedali so si tudi slap Črne vode. V kočici pa so se tudi okrepčali. Zvečer pa nas je Marjan popeljal z diapozitivni po Burmi, današnjem Mjanmaru.

Četrty dan smo se s prvo skupino odpravili z avtomobili do Srednjega vrha, kjer smo parkirali in se odpravili proti Tru-

pejevemu poldnu s 1.931 m nadmorske višine. Pot nas je vodila skozi vas Srednji vrh in dalje ob potoku Jerman do Železnice. Morda je bila tu včasih železnica za spravilo lesa. Od tu dalje nas je pot vodila po bolj odprtem terenu mimo lovske kočice in korita z studenčnico in dalje po travnikih in nato kar strmo po grušču proti vrhu. Vrh je na meji med Avstrijo in Slovenijo označen z visokim križem. Z vrha je spet čudovit pogled na Koroško stran v Avstriji. Vračali smo se po grebenu ob meji in potem po stezi skozi gozd do lovske kočice in korita s studenčnico. Tu smo si malo odpočili, si pomočili razgrete noge v vodo in nadaljevali pot v dolino. Na kmetiji v Srednjem vrhu pa smo si nabavili mlečne izdelke za domov. Zadnji večer pa smo pogrešali našo vsakoletno vodnico Ireno s harmoniko, ki se letos ni

mogla udeležiti našega planinarjenja.

Druga skupina pa je obiskala Zelence, kjer izvira reka Sava, in si ogledala vas Rateče.

Tako se je približal zadnji dan, dan slovesa. Po zajtrku smo spakirali našo prtljago, se poslovili od gostiteljev in se odpeljali do Mojstrane. Parkirali smo naše avtomobile in se vsi skupaj odpravili še na zadnji izlet, do slapa Peričnik. Izbrali smo si pot ob reki Bistrici do kočice pri Peričniku, žal je letos zaprta. Nekateri smo šli po krožni poti in si ogledali slap s prednje in zadnje strani, ki je bil letos še posebno vodnat. Vračali smo se po isti poti, se v Mojstrani poslovili in odpeljali proti domu.

Besedilo: Rojc Bogdan
Sliki: arhiv PD Sežana

Nedeljski pohod v Brkine

V sklopu prireditev Festivala kraške gmajne so organizatorji pohoda, Park Škocjanske jame, Planinsko društvo Sežana ter društvo TKŠD Urbanščica

drugo nedeljo v oktobru organizirali tradicionalni pohod iz Vremske doline v Brkine. Vreme je bilo sicer oblačno in vetrovno, a primerno za hojo, zato se

je pohoda udeležilo kar 74 udeležencev, predvsem mladih planincev iz OŠ Divača in OŠ Dutovlje z mentoricama Barbaro Rodica in Dorotejo Kavčič, ki

sta na pohod privabili tudi veliko njihovih staršev. Udeležili pa so se ga tudi odrasli pohodniki, ki jih je izlet privabil v manj obiskane Brkine. Start je bil v Famljah, od koder so se podali skozi vas Škoflje na Barko, pa naprej na Vareje ter se povzpeli na najvišjo točko Brkinov, na Artviže (817 m), kjer so imeli prelep

razgled na Vremsko dolino z Vremščico ter na ostale bolj oddaljene vrhove hribov in gora. Pohodniki so poleg naravnih lepot spoznavali tudi dediščino premogovništva na Vremskem ter zgodovino in kulturno dediščino vasi Artviže. Slednjo je predstavila tamkajšnja domačinka Martina Drožina. Okre-

pčali so se na Turistični kmetiji Benčič in nadaljevali s sestopanjem na izhodišče. Vodili sta jih izkušeni planinski vodnici Planinskega društva Sežana, Mirjam Frankovič Franetič in Vesna Pečar.

Besedilo in slika: Mirjam Frankovič Franetič

Zaključna sezona z vzponom na Savinjsko sedlo in Ledinski vrh

V letošnjem programu planinskih pohodov sem uspela organizirati in izpeljati kar nekaj visokogorskih tur, na katere se je prijavljalo do petnajst naših članov. Zadnje turo v tej sezoni sem imela s petimi planinci.

V zgodnjih jutranjih urah smo se odpeljali do Zgornjega Jezerskega in naprej mimo planšarskega jezera v dolino Ravenske Kočne in parkirali na skoraj zapolnjenem parkirišču, ob katerem so bile table in smerokazi z napisanimi dostopi na vse mogoče smeri, na ferato, na slovensko planinsko pot ali pa na lažjo pot do Češke kočice, od koder se nadaljujejo poti na vrhove Kamniško-Savinjskih Alp. Za ogrevanje smo izbrali lažjo pot, ki pa se je kar strmo vzpenjala do prve, Češke kočice, ki se nahaja pod ostenjem Kočne in Grintovca. Proti Ledinam je bila v smeri

Žrela pot zaradi poškodovanih varoval odsvetovana, zato smo se podali nižje in se nato povzpeli po slovenski planinski pot, katere ostenje je bilo tudi zahtevno, zavarovano z jeklenicami in klini. Oddahnili smo se pri Kranjski koči na Ledinah, kjer je bilo zbranih že kar nekaj planincev. Oskrbnik je potožil, da so v koči brez vode, da jo bodo naslednji dan zaprli in jo imeli odprto le še ob koncih tedna. Pot smo nadaljevali mimo osiromašenega ledenika pod Skuto, kjer je v preteklih časih trenirala naša smučarska reprezentanca. Leta 1950 je zavzemal ledenik površino 2.8 hektarja, v zadnjih letih pa se vidno zmanjšuje ter danes obsega nekaj čez 1.2 hektarja. Iz leta v leto ga je manj, kar potrjuje, da se zaradi segrevanja ozračja površina ledenika tanjša. Tako je tudi z ledenikom pod severno Triglavsko steno. Nekaj čez

dvanajsto uro smo na vrhu sedla in Ledinskega vrha opazovali s soncem obsijano Mrzlo goro, Babe, Rinke in ostale vrhove Grintovcev. Po zahtevnem vzponu je to nekaj najlepšega, kar lahko doživiš, da globoko zadibaš in si potrdiš: »Še lahko zmorem!«

Pot navzdol je bila kar zahtevna, prepredena s kamenjem in gruščem in potrebno je bilo paziti, da nismo zdrsnili. Nekdo od nas je dejal, da nismo imeli sreče videti gamsov. Na veliko začudenje smo jih zagledali v daljavi, na melišču tik nad ledenikom. Prešteli smo jih sedemnajst in se spraševali, le kaj jedo v tem kamenju, ker ni bilo videti zelenja. Gotovo je bilo to posušeno planinsko cvetje in trave, ki so ga vztrajno mulili izpod kamenja, pod gruščem kamenja pa je še debela plast ledenika, ki so ga lizali in tako nadomeščali izgubljene minerale in tekočino.

Pred Kranjsko kočico na Ledinah je vodila dobro urejena lovska pot navzdol v dolino. Opravili smo jo v dobri uri in se ob povratku domov ustavili pri planšarskem jezeru, kjer so bilo skoraj vse mize na prostem zasedene, pa smo le našli eno prosto, se zadovoljni usedli in vse porabljene kalorije nadomestili z gobovo enolončnico in 'grenko zlatorogovo' pijačo. Prijetno utrujeni smo med vožnjo podoživljali prehojeno turo, ki smo jo srečno in brez hitenja opravili v dobrih osmih urah.

Besedilo in sliki: Mirjam Frankovič Franetič

Intenzivne vaje v Izoli

Med 21. in 23. avgustom 2021 smo imele povirske mažoretke intenzivne vaje v Izoli. Udeležile smo se jih skupine senior, junior in kadeti 1. Nastanjenne smo bile v tamkajšnjem dijaškem domu, kjer smo imele tudi zajtrk kosilo in večerjo.

Ko smo prispele, smo hitro pričele z vajami, kasneje smo se nastanile v sobe, pojedle kosilo in po zasluženem počitku odšle na plažo, kjer smo se malo družile plavale in se zabavale. Po oddihu smo spet pričele vaditi. Naučile smo se nekaj novih elementov, koreografij in izpopolnjevale to, kar že znamo. Vadile smo kar pred domom, zato smo imele tudi veliko gledalcev ki so se ustavili, ko

so šli mimo, in nas opazovali. To pa nam ni delalo težav, saj smo vajene nastopanja. Vsi dnevi so potekali podobno. Večere pa smo izkoristile za druženje, spoznavanje in povezovanje. Starejše mažoretke smo mlajšim pripravile različne družabne igre, kot sta tombola in lov na zaklad pri katerem je bila glavna nagrada sladoled v mestu. Zadnji dan pa smo se po dopoldanskih vajah z avtobusom odpeljale v Lipico, kjer smo

nastopale na predstavitvi društev ob Prazniku terana in pršuta.

V teh dneh ni manjkalo smeha in zabave, naplesale smo se, vreme pa je bilo kot naročeno tudi za prijetno kopanje v morju. Ti trije dnevi so hitro minili, bili so dobra osnova za nadaljnje delo.

Besedilo: Nika Grmek

Sliki: Marjeta Škrli

Nastop mažoretk v Lipici

12. septembra 2021 smo se udeležile nastopa v Lipici ob Dnevu odprtih vrat. Pred nastopom smo se zbrale s Kraško pihalno godbo in počakale na začetek nastopa. Ko smo zakorakale na hipodrom, smo zagledale množico gledalcev, ki nas je prijazno sprejela. Odplesale smo en krog po hipodromu. Ko smo odhajale iz prizorišča, so nas pospremili z bučnim aplavzom. Po fotografiranju smo se odpravile v prenovljen hotel Maestoso, kjer so nam postregli s kosilom. Tam smo se še malo družili in nato odšli domov.

Besedilo: Maruša Kršič

Slika: Marjeta Škrli

Poskokčevi programi ponovno napolnili telovadnice

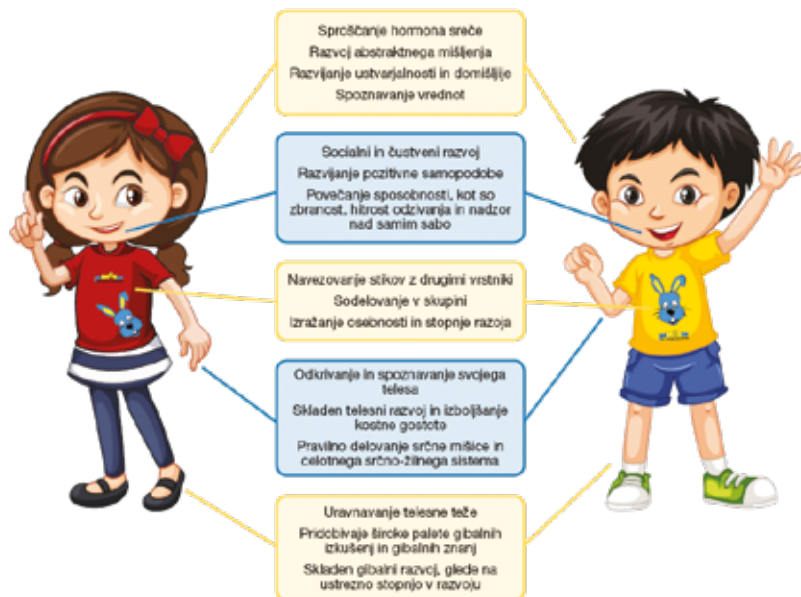
Začelo se je novo šolsko leto. Otroci so napolnili šolske klopi in vrtčevske igralnice, otroška igrivost in veselje pa sta ponovno napolnila tudi telovadnice.

V Športnem društvu Poskokec smo zelo veseli, da smo lahko odprli vrata za vse otroke – od najmlajših do najstarejših, in pričeli z vsemi Poskokčevimi

programi. Programi Gibalna abeceda, Športna šola, Plavanje in Otroci + Starši = Super Zabava! so ponovno zaživel v športnih dvoranah in narisali nasmeh

na obrazu številnim otrokom in njihovim staršem. Prve gibalne urice so bile namenjene predvsem spoznavanju otrok in vaditeljev ter seznanjanjem s pravili. Kmalu zatem pa so sledile različne elementarne igre, skupinski teki, lovljenja, tekalne igre, igre ravnotežja, igre orientacije, s katerimi otroci osvajajo in nadgrajujejo svoje gibalne sposobnosti.

Nova znanja otroci osvajajo pod budnim očesom Poskokčevih vaditeljev, ki poskrbijo za zabavno vzdušje in zanimive aktivnosti. V športnem društvu Poskokec se namreč zavedamo, da je gibalni razvoj otroka eden od najpomembnejših razsežnosti celostnega otrokovega razvoja. Poleg tega pa želimo otrokom približati gibanje, saj je le-to odlična popotnica za življenje. Na Poskokčevih uricah pa poleg razvijanja gibalnih sposobnosti ustvarjamo tudi nova prijateljstva. Skupaj si pogledjmo še ostale koristi naših programov.

Poskokčev pozdrav!

Besedilo: Anna Jedrejčič
Slika: arhiv ŠD Poskokec

Požar v Severni Makedoniji in pomoč Slovencev

Največji požar v Severni Makedoniji je začel goreti 1. avgusta 2021 in se je v naslednjih dneh zelo razširil, zato so domačini 3. avgusta zaprosili za mednarodno pomoč v sklopu mehanizma Evropske unije na področju civilne zaščite. Slovenija se je hitro odzvala.

Priprave in dogovori med Upravo RS za zaščito in reševanje (URSZR) ter Direktoratom za zaščito in reševanje Republike Severne Makedonije so potekali celo že pred uradnim zaprosilom in URSZR je ponudila pomoč enote civilne zaščite za gašenje požarov v naravnem okolju z vozili (Ground Forest Fighting Using Vehicles, GFFF-V).

Nabor osebja in opreme so izvedli v jugozahodnem delu Slovenije, kjer nastane največ požarov v naravnem okolju in kjer imajo gasilci največ izkušenj s posredovanjem v takšnih razmerah. Po le dobrih dveh urah je bil nabor gasilcev

pripravljen, zbrali so se 4. avgusta 2021 ob 11. uri v Državnem logističnem centru Roje pri Ljubljani. Na intervencijo v Severno Makedonijo je odšlo 48 gasilcev in drugih pripadnikov civilne zaščite ter 17 vozil. 10. avgusta je sledila še druga ekipa z 52 pripadniki.

V prvem sestavu so bili gasilci iz PGD Ilirska Bistrica, Komen, Knežak, Postojna, Vrbovo, Studeno, Pobegi-Čežarji, Hrvatini in Babiči, Nova Gorica, Šempeter pri Gorici, Kobarid, Bovec, Kanal ob Soči, Tolmin, Dornberk, Podbrdo, Log pod Mangartom, Podnanos in Kočevje ter Gasilske brigade Koper in Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana.

1.100 kilometrov dolga pot od Ljubljane do mesta Berovo v Severni Makedonije je trajala 22 ur. Hrvaška in Srbija sta omogočili hiter prehod meja, vozila so oprostili plačila cestnin, Srbija in Severna Makedonija sta zagotovili policijsko

spremnost konvoja. V mestu so gasilci od lokalnih oblasti prejeli zelo malo informacij o dogajanju, niti zemljevida z vrisanim območjem požarne površine. Vseeno so se takoj lotili dela in gašenja v bližini vasi Pehčevo, Trebotivište, Crnik. Na terenu so naleteli na veliko število domačinov in vojakov, ki so se trudili gasiti z lopatami, priročnim orodjem, kovinskimi požarnimi metlami in naprtnjačami, s traktorji in plugi so izdelovali nekakšne preseke.

Povezali so se z lokalnimi oblastmi in drugimi mednarodnimi enotami v državi (Avstrija, Bolgarija, Srbija), štab so vzpostavili na nogometnem stadionu v mestu Pehčevo, predstavnik slovenske ambasade v Skopju je prinesel vojaške karte območja, kar je bilo ključno za načrtovanje operacij. Dnevi, ki so sledili, so si bili podobni; požar se je širil, ogrožal vasi in posamezne hiše, intenzivno gorel, spreminjal smeri, delal preskoke od požarne llinije, ustvarjal vrtince. Gasilci so naleteli celo na območje, ki je bilo označeno kot minsko polje in prizorišče 1. svetovne vojne. Požar so ponekod uspešno zaustavili in obvarovali vasi, v določenih trenutkih pa so se lahko le umaknili in celo tekli, da so si rešili življenja. Načrtovanje operativnega dela, proučevanje terena, iskanje dostopnih poti, odločanje o pristopih in usmerjanje enot za gašenje je bilo zelo zahtevno, gasilci so se zanašali na lastne izkušnje, in znanje. S gradbenimi stroji so celo

sami širili in popravljali dostopne poti.

Gasili so na območju v bližini vasi Robovo, Umlena, Mačevo, Budinarci. Peti dan pa je bil verjetno najzahtevnejši. Pod hribom Grbavca so najprej zaustavili širjenje požara z dveh strani, nato pa so izvedli kontra požig na dolžini enega kilometra in s tem preprečili, da bi ogenj prečkal cesto in napredoval proti vasi Mitrashinci. Ta dan so bili na terenu 22 ur, vložili ogromno naporov, slovenski gasilci niso bili navadni ljudje, bili so supermeni.

Tako so požar omejili, da se ni več širil. Požarišče pa so še naprej nadzirali, tudi z droni in helikopterjem. Gasilce in druge pripadnike civilne zaščite so obiskali župana občin Berovo in Pehčevo, župnik, domači gasilci, prijatelji. Domačini v Pehčevem so junake pozdravljali, se z njimi fotografirali. Zapeli so tudi himno Vstajenje Primorske.

10. avgusta je v Severno Makedonijo iz Slovenije odšel drugi kontingent gasil-

cev z dvema avtobusoma in tremi vozili civilne zaščite. V tej enoti so bili gasilci iz PGD Pivka, Studenec, Postojna, Sežana, Komen, Ilirska Bistrica, Knežak, Podgrad, Pobegi-Čežarji, Gradin, Hrvatini, Izola, Cerčno, Tolmin, Col, Selo, Spodnja Idrija, Kanal, Dobrovo, Šempeter pri Gorici, Vipava, Dornberk in pripadniki Gasilske brigade Koper in Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana.

Druga ekipa je v Severni Makedoniji lokalizirala požar na deponiji pri mestu Vinica in pomagala domačinom pri ga-

šenju. Pogasili so tudi stanovanjski blok v starem delu mesta Berovo in preprečili širjenje na bližnje hiše. Nato je olajšanje prinesel dež, tudi močnejša nevihta, po pregledu požarišča in sestanku z Avstrijci pa so podali zahtevo za zaključek intervencije. Tretji dan so še enkrat preventivno pregledali požarišče z dronom in termovizijsko kamero, zaključili misijo in se odpravili proti Sloveniji.

Besedilo: Občinska uprava

Slike: arhiv PGD Sežana

Sečnja na obrobju Sežane

V sestojih črnega bora na območju hribov Tabor in Planina je Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Sežana, v septembru in oktobru 2021 označil drevje za možni posek. Upravljalcu gozdnih parcel v državni lasti, podjetju Družba Slovenski državni gozdovi, d. o. o. (SiDG), je izdal odločbe o odobritvi poseka izbranih dreves. V SiDG načrtujejo, da bodo predvidoma začeli z izvajanjem sečnje pozimi 2021/2022.

Območje, v katerem je označeno drevje za posek, v celoti leži v katastrski občini Sežana. Gre za del gozda s površino 27 hektarjev, ki je v celoti v lasti Republike Slovenije. Sicer je večina gozdov v okolici Sežane v zasebni lasti.

Na Taboru je označeno drevje, predvideno za končni posek v okviru obnove, s katero se je začelo v letu 2000, na Planini pa gozd črnega bora začnemo uvajati v obnovo. Za posek so označena tudi posamezna drevesa, predvidena za sanitarni posek, ki zaradi zmanjšane stabilnosti ogrožajo obiskovalce gozda.

Skupaj je na Planini za posek označenega približno 1.200 m³ lesa, na Taboru pa 600 m³. Posebej želimo poudariti, da načrtovan posek ni t. i. posek na golo, ki je odstranitev vsega gozdnega drevja v nepomlajenem sestoju. S končnim posekom želimo zaključiti obnovo, še preden bo mladje začelo preraščati v

razvojno fazo gošče. Označeno drevje, ki je zaradi poškodovanosti, oslabilosti oziroma zaradi zmanjšane stabilnosti lahko nevarno obiskovalcem gozda, se nahaja predvsem ob sprehajalnih poteh in stezah.

Tako posek iz sanitarnih vzrokov kot tudi končni posek sta ob upoštevanju vseh izredno poudarjenih socialnih in ekoloških funkcij, ki jih ta gozd ima, kot ukrepa načrtovana tako v gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarske enote Kras II za obdobje 2018–2027 (Uradni list RS, št. 16/13) kot tudi v podrobnih izvedbenih gozdnogojitvenih načrtih.

Desetletja brez ukrepanja bi za takšen gozd pomenila slabitev moči pri opravljanju poudarjenih funkcij. Sečnja je nasploh eden najpomembnejših ukrepov pri negi gozda, izjema velja le pri pragozdovih oziroma gozdnih rezervatih, v katerih se gozd prepušča naravnemu razvoju. Predvidevamo, da se bo gozd po končnem poseku obnovil po naravni poti. Morebitne nepomlajene površine bomo umetno obnovili s sadnjo avtohtonih listavcev, h kateri bomo povabili širšo javnost.

Obiskovalcem Tabora in Planine svetujemo, naj se v času sečnje zaradi lastne varnosti izognejo delovišču in naj upoštevajo opozorila ter navodila Zavoda za gozdove Slovenije, podjetja SiGD in

izvajalcev del. Za dodatne informacije pokličite na 05 70 74 401.

Besedilo: Zavod za gozdove Slovenije,

OE Sežana

Slika: arhiv ZGS

Izpiti za nazive v Jamarski zvezi Slovenije

V začetku septembra so v starem, opuščenem kamnolomu Lipica potekali izpiti Jamarske zveze Slovenija, in sicer za naziv jamar pripravnik, jamar in inštruktor jamarstva.

Med kandidati so bili tudi člani Jamarskega društva Sežana, ki so vsi uspešno opravili preizkus znanja, ki je obsegal številne vsebine. Naziv jamar in s tem potrdilo o usposobljenosti za samostojno jamarsko raziskovanje prejme tisti, ki svoje znanje izkaže na vseh točkah, ki obsegajo: izdelavo sidrišča, opremljanje smeri, premagovanje ovir (uporaba lestvic in vrva tehnika), prvo pomoč, tovariško pomoč, izdelavo vozlov, dokumentiranje jam ter poglavje o varstvu jam. Naziv inštruktor jamarstva pa je naslednja stopnja od jamarja, kar pomeni, da mora kandidat, ki je naziv jamar že prejel, uspešno opraviti vse te točke in na pravičen način svoje znanje tudi predstaviti kot inštruktor. Z opravljenim izpitom se delo inštruktorja pravzaprav šele začne, saj mora svoje znanje še bolj nadgrajevati in ga vsako leto tudi potrjevati.

Intenzivne priprave na izpite so se v Jamarskem društvu Sežana pričele marca letos in jih je vodil Jaka Jakofčič, najizkušenejši inštruktor in jamarski reševalec v

društvu. Svoje bogato jamarsko znanje nesebično deli že več desetletij in številne generacije sežanskih jamarjev smo se usposabljalne pri njem. Izobraževanje je potekalo vsaj enkrat tedensko. Skupaj se je nabralo več kot 120 ur, ki so potekale v starem kamnolomu Lipica, v jami Vilenica ter v drugih jamah po Krasu. Poleg samega tečaja so tečajniki v tem času obiskali še več drugih jam.

Veseli in ponosni smo, da je Leon Tavčar dobil naziv inštruktor jamarstva; Nika Juren je dobila naziv jamarka, naziv jamar pa so prejeli Saša Ferfila, Domen Mahne, Giraldo M. Ramirez in Blaž Terčon, vsi iz Jamarskega društva Sežana. Čestitke in jamarski srečno!

Besedilo: Rosana Cerkvenc

Slika: Jaka Jakofčič

Uspešen zaključek izpitov za nazive v Jamarski zvezi Slovenije. Slika: Jaka Jakofčič.

Visoko priznanje za sežanskega jamarja

Jaka Jakofčič, član Jamarskega društva Sežana in dolgoletni podpredsednik društva je letos prejel najvišje priznanje Jamarske zveze Slovenije, plaketo z zlatim znakom.

V svojem dolgoletnem jamarskem udejstvovanju je obiskal več kot 2000 različnih jam in sodeloval pri velikih odkritjih. Med njimi naj izpostavimo odkritje vseh treh jam, pri katerih so praktično iz nič izkopali in prebili do 340 metrov pod zemljo in odkrili podzemni tok reke Reke. To so: Jama 1 v Kanjaducah, Brezno v Stršinkni dolini in Jama sežanske reke (zadnje je tudi poimenoval). Vse tri jame so v okolici Sežane.

Jaka je vse od leta 1970 aktiven na področju jamarstva, od leta 1974 je bil aktiven tudi pri Jamarski reševalni službi. V vlogi namestnika JRS je v začetku devetdesetih let sodeloval pri veliki reševalni akciji dveh ponesrečenih italijanskih jamarjev iz Črnelskega brezna. Med letoma 2000 in 2006 je bil vodja Jamarske reševalne službe.

Zadnje večje medijsko izpostavlje-

no odkritje, pri katerem je sodeloval, je Fedrigotov dihalnik. V začetku leta 2019 je bil v skupini, ki je po skoraj enoletnem kopanju in 58 delovnih akcijah (1.198 delovnih urah) s površja prebila strop Martelove dvorane v Škocjanskih jamah. Za opravljeno delo so jamarji dobili tudi plaketo občine Divača, za leto 2019 'za izjemno vztrajnost, pogum in odkritje no-

vega okna v bogat podzemni kraški svet!

Jaka je nepogrešljiv tudi pri skrbi za električno osvetljava jame Vilenice, najstarejše turistične jame v Evropi in edine turistične jame v občini Sežana. Brez njega bi marsikateri turist taval v temi.

Besedilo: Alenka Gabriela Ščuka

Slika: arhiv Jamarskega društva Sežana

medobčinsko društvo prijateljev mladine
sežana
Bazoviška cesta 11, 6210 Sežana
tel: 05/73 41 486
e-mail: drustvo.prijateljev@siol.net
www.mdpm.si

AKCIJA ZBIRANJA PAPIRJA ZA POMOČ OTROKOM V STISKI

KDAJ? NON – STOP

KJE? V SKATE PARKU ob Ljudski Univerzi Sežana

ODLAGAMO LE: star papir, časopise in revije, papirnate plakate, reklame, pisemske ovojnice, razrezane dele lepenke.

OSTALE SMETI NE SODIJO V TA ZABOJNIK!

STAR PAPIR ZBIRAMO IN OTROKE PODPIRAMO.

Sredstva od zbranega papirja bodo namenjena za plačilo letovanja otrok s posebnimi potrebami in socialnimi težavami.

HVALA ZA POMOČ!

Člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana

Filmarija v novi sezoni z novimi partnerji

Filmarija je program filmske vzgoje, ki se letos odvija že peto sezono zapored. Kosovelov dom Sežana je pri programu vodilni partner, v novi sezoni so se nam kot partnerji pridružili še Višja strokovna šola Sežana ter Kinoatelj iz Gorice. V Sežani ga nadgrajujemo (v smislu programa in partnerjev) že od leta 2013 tudi s pomočjo sofinanciranja Slovenskega filmskega centra (SFC). V lanski sezoni smo se prilagodili in ga izvajali od novembra dalje kar v spletni obliki.

Filmarija je sestavljena iz dveh podprogramov, prvi se nanaša na šolske filmske projekcije, ki jih pospremimo s pogovorom (ti so za šole in vrtec brezplačni v okviru sredstev, ki so na voljo), drugi podprogram pa je Filmšula.

Kljub vsem izzivom, ki sta nam jih prinesli leti 2020 in 2021, smo v okviru podprograma FILMŠULA (program za mlade, namenjen predvsem dijakom, ki ga sooblikujemo s partnerji MC Podlaga, Šolskim centrom Srečka Kosovela Sežana in Klubom študentov Sežana) izvedli skoraj vse zastavljene aktivnosti.

Novo sezono že načrtujemo, z manjšo zasedbo mladih, ki jih poglobljene filmske vsebine bolj pritegnejo, bomo tudi letos obiskali tudi Mednarodni filmski festival Kinotrip v Ljubljani. Nadejamo se tudi sodelovanje z angažirano skupino mladih, ki bo pomagala tudi pri

promociji in bojo akcije pripravljali v sodelovanju in pod mentorstvom MC Podlaga. Filmšulski dogodki v naši dvorani so sestavljeni z ogledom filma in pogovorom po filmu, kjer mladi razpravljajo o njihovih doživljanjih ob gledanju filma, o filmskem jeziku in filmskih izraznih sredstvih.

Letošnja nadgradnja sta modula predavanj o filmskih poklicih in predavanje Slika, zvok in glasba v filmu: od ideje do avtorskih pravic (z gostom).

V okviru predavanj O FILMSKIH POKLICIH bodo potekale predstavitve različnih filmskih poklicev (v Sežani

3 predstavitve in 1 v Gorici ali Trstu) v obliki predavanj. Pred pogovori si bomo ogledali kratke filme, ki jih je izdelala Zveza društev slovenskih filmskih ustvarjalcev (ZDSFU).

Letošnja Filmarija se torej šele dobro začneja in ostaja v času morebitnega zaprtja ali karanten za šolske projekcije dostopna tudi preko spleta.

Besedilo: Nives Zadel, Nina Ukmar
Slika: arhiv KDS

Urbani literarni sprehod V KORAK S KOSOVELOM

Odkrivanje in spoznavanje življenja in literarnega ustvarjanja kraškega pesnika Srečka Kosovele je vedno zanimivo potovanje, spoznajte ga z nami na malce drugačen način.

Vabimo vas na voden urbani literarni sprehod po njegovem rojstnem kraju. Od sežanske železniške postaje do Kosovelove spominske sobe beremo pesmi in preko vizualnih dražljajev pesnikovega rojstnega kraja spoznavamo zanimivo pesnikovo življenje, njegovo bogato literarno ustvarjanje in iščemo sledi, ki jih je Srečko pustil v ustvarjanju drugih. Obiskovalci na poti zbirajo dele sestavljanke, ki dobi svoj pomen šele na koncu poti. Prvotno razbita struktura se z vrtenjem krogov sestavi v smi-

selno podobo konstrukcije.

Gre za skupni projekt Kosovelove spominske sobe – Ljudske univerze Sežana, Kosovelovega doma Sežana in Društva Konstruktivist.

Vodi: Mateja Kralj.

Udeleženci na poti prejmejo darilo, ki ga je sofinancirala Občina Sežana.

OSNOVNI PODATKI

Trajanje: 2 uri

Prehrojena pot: 2 km

Zbirno mesto: železniška postaja Sežana

Končni postanek: Kosovelova spominska soba

Ocenjena primerna starost: 10+

Na urbanem sprehodu se nam lahko pridružite vsako prvo in tretjo soboto v mesecu. Sprehod bomo izvedli, če se bo nanj prijavilo vsaj šest udeležencev.

Prijave zbira Kosovelov dom Sežana prek e-pošte: info@kosovelovdom.si. Cena za obiskovalce je odvisna od števila prijav. Za dodatne informacije o sprehodu se pozanimajte pri Mateji Kralj na mateja.kralj@lu-sezana.si ali 057311 301.

Besedilo: Kosovelova soba, Društvo Konstruktivist in Kosovelov dom Sežana
Slike: Marko Pleterski

Odpri srce in sledi svojim sanjam – vem, da zmoreš!

Sem mama, prijateljica, podjetnica, nenehna raziskovalka sebe, življenja in duhovnosti.

Želja po notranjem miru in tišini me je leta 2015 popeljala v svet meditacij in astrologije s katerimi spoznavam svoj svet, pridem v stik sama s seboj, s svojimi občutki in svojim notranjim otrokom. Z astrologijo sem dobila priložnost za osebno rast, saj mi omogoča globlje uvide v določena življenjska stanja in priložnosti za prehod v drugo – boljše življenje. Poleg meditacij, astrologije, samozdravljenja, Angelskih komunikacij, medijstva itd., se izobražujem za kristaloterapevko, saj so kristali učinkoviti zdravilni pripomočki, ki prispevajo k našemu fizičnemu, čustvenemu, mentalnemu in duhovnemu ravnovesju.

Ker me delo z otroki veseli in izpopolnjuje, saj so otroci polni domišljije in ustvarjalnosti, polni veselja, razigranosti in iskrenosti, izvajam gozdne avanture, joga in ustvarjalne delavnice.

Poleti sem organizirala gozdne počitnice za otroke, ki so se odvijale od 19. do 23. julija 2021 v bližini Sežane, v lepem zasenčenem gozdu, kjer smo odmaknili nekaj podrastja in dodali večino naravnih materialov, ki so uporabni za igro na prostem.

Za izvedbo gozdnih počitnic sem se odločila, ker opažam, da otrokom vse preveč omejujemo svobodo, jih zapiramo v neke okvire in jih skušamo nadzorovati, kaj delajo, kdaj to delajo in s kom to delajo. Kot otroku mi je bilo bivanje v naravi samoumevno, s prijatelji smo raz-

iskovali gozd in razumeli njegov pomen in to želim predati generacijam za nami, da bodo lahko občudovali dar narave. Verjamem, da bom(o) otrokom zagotovili več kreativnosti in boljšo osebno rast, če jim prepustimo potek igre, raziskovanje gozda in drugih koticov narave ter lastno načrtovanje dela. S takim načinom dela smo otroke spodbujali k večji samostojnosti, tako v mišljenju kot v dejanjih, saj niso bili odvisni od naših informacij, kaj početi, temveč so jih iskali sami.

Prvi dan v gozdu so se otroci spoznavali med seboj, raziskovali okolico in živali v njej, iz palic zgradili hiško, hodili po vrvi itd. Ko so se bolje spoznali, so tekali po gozdu in se komaj ustavili kot, da so želeli premeriti kako velik je gozd. Že drugi dan v gozdu je pokazal, da se je prosta igra otrok razvijala v zahtevnejše in ustvarjalnejše oblike, kjer so si otroci naredili bazenčke in ohladili svoje izmučene nogice. Poleg sprehodov na bližnje travnike so nahranili konje in ribice v kalu, polne roke dela so imeli z nabiranjem palic in storžev, s katerimi smo zakurili ogenj in si pripravili okusno kosilo, iz dreves so si naredili gugalnice, iz blata so mešali malto in v bližini pomagali delavcem graditi zid.

Za mnoge otroke so gozdne počitnice ena redkih priložnosti, ko se srečajo tudi s tveganimi dejavnostmi. Menim, da je izjemno pomembno, da imajo otroci možnost uporabe tako imenovanih nevarnih orodij, kot so nož ali žaga, ker s tem preizkušajo lastne meje, naučijo se odreagirati v tveganih situacijah, ki

so pomembne izkušnje za življenje. Ker se zavedam, da se lahko pripetijo tudi nevarnosti, smo otrokom predstavili, kako uporabljati orodja in kakšni so varnostni ukrepi ob tem.

Otroci so se razveselili vsake mravlje, pajka, gosenice, metulja in pikapolonice, spremljala jih je razigranost, smeh, veselje, radovednost, ustvarjalnost in kreativnost.

Počitnice so se zaključile z lovom na zaklad, vsak otrok je prejel diplomu za najboljšega gozdnega škrate na svetu in za konec smo se posladkali s torto iz gozdnih sadežev.

Zadnji dan smo pogrešali tri naše gozdne škrate, ki so žal zboleli, vendar smo jih imeli v mislih ves dan.

Zahvaljujem se možu Mihi Vatovcu, sinu Aljažu in hčerki Tanji Gridello, prijateljici Martini Konobelj in mami Cvetki Strmljan za vso pomoč, podporo, spodbudo in zaupanje pri izvedbi gozdnih počitnic.

Hvala tudi vsem gozdnim škratkom, ki so sodelovali na počitnicah in starešem otroku, saj brez njih počitnic ne bi bilo.

Če ste začutili, da tudi vašemu otroku primanjkuje vitamin N (narava) ali mu jo želite približati, vas vabim na gozdne avanture, ki potekajo vsak četrtek od 16.15 do 19.00. Tistim, ki želite spremeniti življenje in najti mir v sebi pa nudim individualne ali skupinske terapije.

Za več informacij pogledjte mojo FB stran Moj Kažipot ali spletno stran moj-kažipot.si.

Besedilo in sliki: Ana Vatovec

Izzivi sodobnega časa z naturopatinjo Anjo Sterle

Pred pričetkom drugega sklopa jesenskih predavanj Izzivi sodobnega časa, ki jih organizira sežanska Ljudska univerza - Operacijo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, sem se končno na lepo jesensko jutro dobila z mentorico Izzivov, mlado, a že izkušeno naturopatinjo Anjo Sterle v njenem studiu *Suo tempore*, ki se nahaja v pritličju sežanskega Inkubatorja, ki letos praznuje 30 let svojega delovanja.

Za pričetek dneva mi je pripravila kavo s cikorjo in mešanico pravega kakava in andske rastline maca (ki uravnava ženske hormone in dviguje razpoloženje in energijo). Že ob vstopu v njen prostor občutiš sproščenost, enostavno lepoto, odprtost in svobodo. Kot da bi se dober del bremen ali težek kamen odvalil z ramen. Omami me vonj po raznih eteričnih oljih, saj uporablja aromaterapijo pri svojem delu naturopatinje. K toplini prostora prispeva tudi svetilka keramičarke Ane Hanzel, slike deklet in žensk z rožami Sonje Prosen in številne strokovne knjige. Če so nekateri prej obiskovali naturopate v oddaljenih krajih, je sedaj z Kraševce in Brkince velika prednost, da imamo v Sežani Anjo, ki je junija 2019 z odliko diplomirala, pred tem pa štiri leta študirala naturopatijo na Šoli za evolutivno naturopatijo v Novi Gorici.

- Kdo je pravzaprav naturopat?

Oseba, ki je zaključila študij naturopatije. A danes imamo veliko šarlatanov, neukih ljudi, ki posegajo na področja različnih poklicev, za katere niso kvalificirani in naredijo lahko več škode kot koristijo. Zato moramo biti pazljivi in preverjati, komu zaupamo in celostno stopamo z njimi na pravo pot k zdravju. Ob izobrazbi pa je bistvo poklica v tem, da z upoštevanjem šestih naturopatskih načel obravnava človeka celostno ali holiistično. To pomeni, da pri iskanju vzroka za tegobe upošteva človekove različne sfere oziroma dele (fizično telo, čustva, um in duh). Pri svojem delu naturopat uporablja nežne, neinvazivne, neagresivne in neškodljive naravne preparate in metode. Pri tem pa seveda upošteva naturopatska načela.

-Kateri so naravni preparati, ki jih svetujete?

To so:
-gemoderivati (pripravki iz brsti rastlin,

kar spada v področje fitoterapije. V brsti so namreč življenjska sila, hormoni, vlaknine, vitamini, kratka vse informacije odrasle zdrave rastline);

-oligoelementi: svetujem uporabo elementov v sledeh (cink, baker, zlato, kobalt idr.);

-floriterapevtske mešanice: pri tem gre vse bolj popularno uporabo različnih cvetnih esenc. Največ pri delu uporabljam Bachove in avstralske cvetne esence, lahko pa svetujem tudi druge;

-po potrebi pa svetujem še naravne dodatke k prehrani, od terapij na terapevtski mizi pa izvajam Kraniosakralno terapijo, Akupunkturo masažo po Penzlu, občasno reiki ...

-Komu pomagata in za katere težave?

Name se obračajo ljudje, ki jih tarejo fizične in psihosomatske težave. V zadnjem času so to nespečnost, tesnoba, menopavzne težave, išias, bolečine v hrbtenici, panični napadi, prenejedanje, izgorelost, razne težave otrok in mladostnikov (koncentracija, spomin, strahovi, sramežljivost) ... Tu so tudi različne življenjske situacije, v katerih človek potrebuje pogovor, podporo, da se poda v novo smer življenja. Predvsem pa si mora naturopat vzeti dovolj časa, da prisluhne človeku, da ga posluša z razumevanjem in empatijo. To so kvalitete naturopata. Pri otrocih bi še omenila pogoste prebavne težave, nočno močenje postelje. Naturopat išče vzroke, kajti izhajam iz novogoriške šole, ki

se obrača na teorijo dr. Hamerja, avtorja petih bioloških zakonov. Poudariti pa moram še, da naturopat človeka nikakor ne odvrča od konvencionalnega načina zdravljenja.

Anja je tudi licencirana inštruktorica gibalne terapije ali dinamične meditacije Kinery, za kar se je pet let izobraževala pri mojstru Labuschagne. To metodo, ki jo poučuje že deset let, priporoča vsaki odrasli osebi za zdravje, dolgoživost in sproščenost kot tudi tistim, ki si želijo globljega dela na sebi. Občasno dobi tudi povabila iz podjetniškega okolja, da predava v povezavi z zdravjem, preventivo, izgorelostjo in z udeleženci naredi praktične vaje, ki jim lahko koristijo tudi med delom. Lani je na pobudo sežanske Ljudske univerze zasnovala prvi obsežen tečaj Izzivi sodobnega časa, sestavljen iz več sklopov, ki je bil izjemno dobro sprejet. V štirih skupinah se ga je lani udeležilo skoraj 50 ljudi. Letos pa se izzivi nadaljujejo.

Na jesen Anja svoje delo dopolnjuje še z mineralogrami, zanesljivo metodo, pri kateri se z odvzemom vzorca las prikaže stanje pomembnih mineralov in njihovo razmerje v telesu, s čemer lahko izboljšamo zdravje in tudi preprečujemo različne tegobe, ki jih v prihodnosti imeli, če ne bi nepravilnosti odpravili. Na voljo bo tudi test prehranske intolerance, ki bo na več kot 600 različnih živilih pokazal, na katera živila smo preobčutljivi.

Besedilo in slika: Olga Knez

Spoznajte naše prave barve – Skriti kotički Krasa in Brkinov v času martinovanja

Pri oblikovanju turistične promocije Spoznajte naše prave barve – Skriti kotički Krasa in Brkinov smo se povezali partnerji, ki delujemo na področju kulture, turizma in podjetništva. S skupnimi močmi želimo prispevati h krepitvi gospodarstva in turizma v naši regiji, ki je močno odvisna od domačih in tujih obiskovalcev. Foto klub Žarek Sežana je prispeval in izbral čudovite fotografije, s

katerimi smo oblikovali razglednice Krasa in Brkinov.

Prijazno vabimo vse občane, da priloženo razglednico pošljete svojim sorodnikom, prijateljem, znancem in poslovnim partnerjem ter jih ob bližajočem se martinovanju na Krasu in Mesecu kraške kuhinje povabite na degustacijo, kulinarčne užitke in številne dogodke, ki bogatijo turistično ponudbo Krasa

in Brkinov. Kras je ravno zaradi toplote barv – žarečega ruja in trte v vseh mogočih barvnih odtenkih, bogate kuhinje in odličnega vina – najbolj očarljiv ravno jeseni, ko ga zaradi ugodnih temperatur obiskovalci lahko raziščejo tudi s kolesi ali kot pohodniki. Povabimo jih v čim večjem številu.

Tina Jančigaj Ausec

SPOZNAJTE NAŠE PRAVE BARVE

"Skriti kotički Krasa in Brkinov"

Suhozid v Klancu

Foto: Igor Petaros

Domačija v Kobjeglavi

Foto: Vlasta Gorup

Vinograd

Foto: Dajana Čok

Snop prostosti

Foto: Marko Pleterski

Martinovo doživetje v Pliskovici

Jesen je že dodobra zakorakala v naše kraje in z njo največji praznik njene radodarnosti, martinovanje! Zato za vas pripravljamo edinstveno martinovo doživetje, z vodenimi degustacijami pri kar sedmih domačih vinarjih, ki bo potekalo v petek, 12. novembra, od 17.30 do 21.00. Poleg tega je v doživetje vključeno tudi čebelarstvo, kjer bodo ob tej priložnosti pripravili degustacijo medenih izdelkov ter sladico

z medom. Seveda v Pliskovici ne smemo mimo kamnoseštva, zato se bomo ustavili tudi v galeriji našega kamnoseka in tudi z njim nazdravili novi letini vina. Poleg manjših prigrizkov, ki jih bodo pripravili ponudniki, pa bo vsak obiskovalec naše prireditve za s seboj dobil hlebček domačega kruha s kraškim pršutom.

Začetek bo v Mladinskem hotelu Pliskovica, kjer bodo udeleženci prejeli

vsa navodila, kupone za degustacije in kozarec. Obisk ponudnikov traja od 2 do 3 ure, zato je zadnji možni termin za odhod na degustacije ob 19.00.

V Pliskovici bo torej poskrbljeno, tako za prijetno druženje kot tudi za nešteta razvajanja brbončic ob vodenih degustacijah kraških mladih vin, kraškega medu in medenih izdelkov ter domačih kulinarčnih prigrizkov, ki vselej navdušijo še tako zahtevnega gosta.

Število prijav je omejeno.
Predhodne prijave obvezne.
Prijave mogoče do vključno četrta, 11. novembra.

Več informacij in prijave
na 05 764 02 50 ali
info@hostelkras.com.

Sodelujoči ponudniki:

- Turistična kmetija Petelin – Durcik, vinogradništvo in vinarstvo
- Vina Vrabec, vinogradništvo in vinarstvo
- Domačija Vrabči, vinogradništvo, vinarstvo in destilarna
- Županovi, vinogradništvo in vinarstvo

- Petelinovi, vinogradništvo in vinarstvo
- Gaserjevi, vinogradništvo in vinarstvo
- Grižnikovi, vinogradništvo in vinarstvo
- T'mškovi – kamnoseštvo Bortolato, kamnoseški izdelki umetnostne obrti
- Na Pocrirjah - Čebelarstvo Petelin
- Mladinski hotel Pliskovica

Ekipa MH Pliskovica

The poster features a dark purple header with a white circular logo at the top center. Below the logo, the text 'MARTINOVANJE NA KRASU' is written in white. A white horizontal band across the middle contains the word 'PLISKOVICA' in large, bold, dark red letters, with the subtitle 'Kozarček z Martinom in novim vinom' in a smaller, dark red, cursive font below it. The central image shows two hands clinking wine glasses filled with red wine, with several bottles of wine in the background. At the bottom, a white band contains the text 'petek, 12.11. od 17.30 dalje' in dark red, and a dark purple band at the very bottom contains the text 'edinstveno martinovo doživetje z vodenimi degustacijami pri sedmih domačih vinarjih, čebelarju in zdravica s kamnosekom' in white.

MARTINOVANJE
NA KRASU

PLISKOVICA
Kozarček z Martinom in novim vinom

petek, **12.11.** od **17.30** dalje

edinstveno martinovo doživetje
z vodenimi degustacijami pri sedmih domačih vinarjih,
čebelarju in zdravica s kamnosekom

MARTINOVANJE NA KRASU

5. – 14. november 2021

Dan zase, dan za kraške okuse.

Doživi jesen na Krasu

Kras diši. Divje rastline in zelišča s kraške gmajne, zelišča in začimbnice z vrtov, vonj po borih...

Jeseni še vonj po moštu. Ko se ruj obarva rdeče, dobijo tudi druge barve Krasa poseben odtenek.

To so barve ljubezni, sožitja Kraševcev z naravo in njihove predanosti vsemu, česar se dotaknejo. Jeseni dozori okusi, zato Kras sedaj diši še bolj mamljivo.

Izberi dan zase in ga preživi na Krasu.

4. november 2021, **Grad Štanjel, od 11. do 13. ure**

Kraško vinogradništvo v luči klimatskih sprememb
»Strokovno-znanstveni simpozij projekta Acquavitis (Interreg V-A Italija - Slovenija 2014–2020) in 3. ocenjevanje mladih vin.«

5. november 2021, **Štanjel, ob 17. uri**

Martinovanje pod zvezdami

Vabljeni na glasbeno - kulinarčni martinov večer s Klapo Šufit na domačijo Kobal. Poleg glasbenega dela bo poskrbljeno tudi z izborom petih najboljših vin in penin Vina Kobal ter prigrizki. Vstopnice v predprodaji in prodaji: <https://www.podzvezdami.si>

5.–14. november 2021

Odpрте kleti in martinovanja

Doživite in okusite pravo kraško martinovanje pri lokalnih ponudnikih, ki za to priložnost na široko odpirajo svoja vrata.

5.–14. november 2021, **Grad Štanjel, od 12. do 18. ure**

Vinoteka Grad Štanjel

Doživite martinovo vzdušje z degustacijo vin v grajski vinoteki.

5. november 2021, **Grad Štanjel, ob 17.30 uri.**

Otvoritev razstave »Tulmascowiz«:

Tomačevica skozi stoletja

Društvo Tomačevica vabi na predstavitev zgodovinskih dogodkov, prikaz nekdanjega življenja na komenskem Krasu avtorice Elisabeth Fonti Tenze.

6. in 13. november 2021, **Sežana,**

Botanični vrt Sežana & VinaKras Sežana, ob 10. uri

Martinov vrt in vino

3-urno doživetje historičnega Vrta ob vili Mirasasso, rastlinjaka iz leta 1890, Interpretacijskega centra kraške vegetacije, odkrivanje zanimivosti vinske kleti s sprehodom po poti »od grozdja do vina« ter predstavitev in degustacija avtohtonih kraških vin in kraških dobrot. Zbirno mesto pred glavnim vhodom v Botanični vrt Sežana. Za večje organizirane skupine je po predhodni najavi ogled možen izven navedenega urnika.

Predhodna najava in druge informacije:

Botanični vrt Sežana; 031 625 093 in storitve@ksp-sezana.si

6. november 2021, **Grad Štanjel, od 12. do 20. ure**

Praznik vina v Štanjelu

Blagoslov vina, razglasitev rezultatov ocenjevanja mladih vin in druženje ob kozarcu mladega vina, kostanju, kraških dobrotah ter glasbi, na grajskem dvorišču. Glasbena popestritev z Ansambлом Ikebana.

Prodaja vstopnic: TIC Štanjel; 05 769 00 56, stanjel@visitkras.info

11. november 2021, **Dutovlje, Bunčetovala domačija, ob 18. uri**

Blagoslov mladega vina

Blagoslov mladega vina s kulturnim programom.

12. november 2021, **Pliskovica, ob 17.30 uri**

Kozarček z Martinom in novim vinom

Edinstveno martinovo doživetje v Pliskovici, z vodenimi degustacijami pri sedmih domačih vinarjih in čebelarju ter zdravica s kamnosekom.

Prodaja vstopnic:

Hostel Pliskovica; 05 764 02 50, info@hostelkras.com

13. november 2021, **Sežana, od 12. do 20. ure**

Martinovanje v Sežani

Okušanje mladega vina, Martinova tržnica s ponudbo kraških vin, mesnin in lokalnih dobrot. Glasbena popestritev z ansambлом Ne joči pevec.

Prodaja vstopnic: TIC Sežana; 05 731 01 28, sezana@visitkras.info

13. november 2021, **Štanjel, ob 19. uri**

Koncert pihalnega kvinteta Slowind

Pihalni kvintet Slowind je sestavljen iz solistov Orkestra Slovenske filharmonije, ki izvaja vsa dela standardnega repertoarja za ta sestav, profiliral pa se je še v brezkompromisnega in v slovenskem prostoru najaktivnejšega izvajalca sodobnih del, od klasikov avantgarde do najmlajših, še neveljavljenih, a zelo obetavnih avtorjev našega časa.

Prodaja vstopnic:

TIC Štanjel; 05 769 00 56, stanjel@visitkras.info

www.martinovanjenakrasu.si

Mesec kraške 2021 kuhinje

*Dan zase,
dan za kraške okuse.*

Okusi kraško razkošje

Kraški pršut, panceta, zašink, teran, pa šetraj in brin, ...

Lokalni in divji okusi so tista znamenitost Krasa, ki očara vse čute.

Tako zelo, da se zaljubiš. Jeseni so okusi še posebej opojni.

V mesecu kraške kuhinje gostilne in kmetije na krožnikih predstavijo vse razkošje Krasa, pripravljeno iz lokalnih sestavin, s prepoznavnim pridihom tradicije.

Privošči si dan zase, za kulinarčne užitke na Krasu.

Od 22. 10. do 21. 11. 2021

degustacije jesenskih lokalnih dobrot, vrhunske kulinarike, vin in suhih mesnin, doživetja kraške narave in kulinarike ter dnevi odprtih vrat.

